

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

ARMÉN

OCH

FLYGVAPNET

SAMT

VETERINÄRVÅRD

VID

ARMÉN

ÅR 1942

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

431945

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén / Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård vid
armén. År 1942. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

ARMÉN

OCH

FLYGVAPNET

SAMT

VETERINÄRVÅRD

VID

ARMÉN

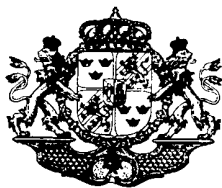
ÅR 1942

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

431945

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE
MÉDICAL

A L'ARMÉE

ET

AUX FORCES AÉRIENNES

AINSI QUE

SERVICE VÉTÉRINAIRE
A L'ARMÉE

EN 1942

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID ARMÉN ÅR 1942

AV

KUNGL. ARMÉFÖRVALTNINGENS
SJUKVÅRDSSTYRELSE

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

A L'ARMÉE EN 1942

PUBLIÉ PAR

LA DIRECTION
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva underdånig berättelse över sin verksamhet samt över hälso- och sjukvården vid armén under år 1942.

Stockholm den 1 november 1943

Underdånigst

Oskar Nordlander

G. Bernhoff

/ *Gunnar Hävermark.*

D. Nr 402: 2

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	TEXTAVDELNING.	Sid.
A.	Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet	1
	Militärapoteket	6
	Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå	7
	Tab. A. Antal levererade glas av olika styrka	8
	Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppsympningen vid armén	8
	Tab. B. Skyddskoppsympning av manskap vid armén	8
	C. Sjuklighet på grund av ympning vid armén	9
	Röntgenundersökning av lungorna med skärmbildsfotografering	9
	Blodgivareverksamheten	10
B.	Fältläkarkåren	10
C.	Besiktningen av värnpliktiga	11
	Tab. D. Antal prövade fördelade på besiktningsgrupper i olika inskrivningsområden vid besiktningarna	12
D.	Utdrag ur truppförbandens årsberättelser	14
E.	Sjukligheten och sjukvården bland manskapet	35
	Tab. E. Platser, intagna, vård dagar m. m. för civila sjuka å garnisonssjukhusen	37

TABELLBILAGOR.

[illegible]

TABLE DES MATIÈRES.

	Page
A. Activité du bureau médical de la Direction de l'Administration médicale de l'armée . . .	1
Pharmacie militaire	6
Activité du bureau de lunettes	7
Démarches faites par la Direction concernant la revaccination	8
Examen des poumons par rayons X	9
Organisation de saignée volontaire	10

	Page
B. Corps des médecins militaires	10
C. Examen des conscriptionnaires	11
D. Extraits des rapports annuels des médecins militaires	14
E. Morbidité parmi les conscrits	35

Tableaux.

Tabl. 1. Nombre de conscrits aux inspections médicales des conscriptionnaires	38
> 2. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires, transférés par l'inspection aux groupes O, T, 4 et 3	40
> 3. Nombre de conscrits répartis par âge	42
> 4 a, 4 b. Aperçu de vices corporels et maladies des conscriptionnaires transférés par l'inspection au groupe T, de 20 ans, resp. de plus de 20 ans	43
> 5 a, 5 b. Idem, idem, groupe O	45
> 6. > > 4	47
> 7. > > 3	48
> 8 a. Aperçu de modifications dans les conditions de service des conscrits	49
> 8 b. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires, inscrits auparavant et transférés au groupe O	50
> 9 a. Vices corporels et maladies des conscriptionnaires inscrits auparavant et transférés aux groupes O, 4 ou 3	51
> 9 b. Vices corporels et maladies qui sont vaincues ou se sont améliorées et qui ont été causé modifications dans les conditions de service des conscrits	53
> 10. Morbidité parmi les conscrits	54
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Malades restés de l'année précédente. Col. 3—6: Malades entrés par âge. Col. 7—18: Malades entrés par mois. Col. 19: Malades (restés et entrés) à la chambre et à l'infirmerie. Col. 20: Malades (restés et entrés) à l'hôpital militaire. Col. 21: Malades (restés et entrés) à l'hôpital civil. Col. 22: Total des malades (restés et entrés). Col. 23: Sortis capables de continuer leur service militaire. Col. 24: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 25: Décédés. Col. 26: Nombre de malades restant l'année suivante. Col. 27: Nombre de journées de traitement.</i>	
> 11. Maladies parmi les conscrits	58
<i>Groupe I: Vices de formation ou de développement. Groupe II: Maladies d'infection aiguës. Groupe III: Maladies zooparasitaires. Groupe IV: Maladies d'infection chroniques. Groupe V: Maladies constitutionnelles. Groupe VI: Maladies d'intoxication chroniques. Groupe VII: Maladies mentales. Groupe VIII: Maladies du système nerveux. Groupe IX: Maladies des yeux. Groupe X: Maladies des oreilles. Groupe XI: Maladies de l'appareil circulatoire. Groupe XII: Maladies de l'appareil respiratoire. Groupe XIII: Maladies de l'appareil digestif. Groupe XIV: Maladies non vénériennes de l'appareil génito-urinaire. Groupe XV: Maladies de l'appareil locomoteur et du système osseux. Groupe XVI: Maladies de la peau et du tissu cellulaire. Groupe XVII: Tumeurs. Groupe XVIII: Cas de lésions corporelles et d'empoisonnements. Col. 150: Ruptures et distensions des muscles et tendons. Col. 151: Distorsions. Col. 152: Luxations, simples, compl. Col. 153: Fractures, simples, compl. Col. 154: Contusions. Col. 155: Blessures d'armes tranchantes ou pointues. Col. 156 a, b, c: Blessures d'armes à feu. Col. 157: Excoriations causées par la chaussure. Col. 158: Excoriations causées par l'équitation. Col. 159 a, b: Brûlures et traumatismes causés par explosion. Col. 160: Engelures. Col. 161: Coups de soleil et coups de chaleur. Col. 162: Intoxications aiguës. Col. 163: Traumatismes d'autres sortes. Col. 164: Suicides, tentatives de suicide. Col. 165: Maladies indéterminées. Col. 166: Cas d'observation. Col. 167: Total des malades entrés.</i>	
> 12. Idem. Voir tabl. 9	64
> 13. Causes de décès parmi les conscrits	68
> 14 a. Total des malades traités dans les hôpitaux de garnison	69
> 14 b. Conscrits malades, traités dans les hôpitaux de garnison	69
> 15. Cas de maladies parmi les conscrits traités dans les hôpitaux de garnison . . .	70

A. Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelsens verksamhet.

De av det rådande utrikespolitiska läget betingade ökade försvarsåtgärderna hava liksom under de närmast föregående åren satt sin prägel på sjukvårdsstyrelsens verksamhet under år 1942. Förberedelserna för genomförandet av 1942 års försvarsordning ha ävenledes givit styrelsen många arbetsuppgifter.

Sammanlagt hava under år 1942 19 072 ärenden handlagts av sjukvårdsstyrelsen och sjukvårdsinspektionen. Av dessa hava 855 hänfört sig till materielupphandlingar och 1 672 varit av hemlig natur.

Av de under året handlagda ärendena inom sjukvårdsstyrelsens arbetsområde kunna följande nämnas.

Garnisonssjukhusen. Nytt reglemente för samtliga garnisonssjukhus har utfärdats. De under åren 1940 och 1941 förda förhandlingarna med vederbörande landsting om nya avtal rörande vården av civila patienter å garnisonssjukhusen hava fortsatts. Då emellertid genom dessa förhandlingar överenskommelse kunnat träffas allenast med Östergötlands läns landsting och de enhetliga grunder, som förutsatts skola tillämpas för de nya avtalen, sålunda icke kunnat genomföras, har avtal ej heller med Östergötlands läns landsting kunnat slutas.

Personalbostäderna vid garnisonssjukhusen. Efter framställning från sjukvårdsstyrelsen gemensamt med fortifikationsstyrelsen har Kungl. Maj:t uppdragit åt särskild sakkunnig att utreda frågan rörande personalbostäderna vid samtliga garnisonssjukhus.

Boden. Betänkande med förslag till om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden har under året avgivits av de för utredningen härom tillsatta särskilda sakkunniga. På anmodan av Kungl. Maj:t har sjukvårdsstyrelsen gemensamt med arméförvaltningens civila departement och fortifikationsstyrelse avgivit yttrande över betänkandet och i samband därmed överlämnat av Kungl. Maj:t infordrat förslag till erforderlig nyanskaffning av inventarier för sjukhuset ävensom angående behovet av ytterligare läkare, sjuksköterske-, ekonomi- och övrig personal vid sjukhuset.

Skövde. Förarbetena för uppförandet av nytt garnisonssjukhus i Skövde hava under året avslutats. Sjukvårdsstyrelsen har gemensamt med civila departementet till Kungl. Maj:t ingivit framställning angående personalbehovet vid det nya sjukhuset.

Stockholm. Frågan om den framtida organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm har varit föremål för en förberedande utredning inom sjukvårdsstyrelsen. Enär den nya härordningen innebär en betydande ökning av garniso-

nen är det även efter upphörandet av den förstärkta försvarsberedskapen icke möjligt att återgå till 1930 års plan, vilken innebar en sammanslagning av garnisonssjukhuset med karolinska sjukhuset. Ej heller kan det sedan år 1940 tillämpade systemet med anknytning av garnisonssjukhuset såsom ett filialsjukhus till karolinska sjukhuset bibehållas. Efter den förberedande utredningen, som tagit sikte på ett för garnisonssjukvården erforderligt eget sjukhus, har sjukvårdsstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt om utredning i frågan genom särskilda sakkunniga. Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande har utredningen igångsatts.

Truppförbandssjukhusen. Arméns truppförbandssjukhus äro i flertalet fall av relativt hög ålder och motsvara icke de krav, som måste ställas på dem i fråga om lokalernas storlek och beskaffenhet i övrigt. Behovet av förbättringar har särskilt framträtt under de senaste åren på grund av de ökade påfrestningar, för vilka sjukhusen utsatts, bl. a. genom ökningen av personalkadrerna och därigenom att till följd av kategoriklyvningens upphävande ett soldatmaterial av mindre motståndskraftigt slag tillkommit. På grund härav har sjukvårdsstyrelsen verkställt utredning angående beskaffenheten av nästan samtliga truppförbandssjukhus. Utredningen, som avslutats 1942, har föranlett sjukvårdsstyrelsen att i arméförvaltningens anslagsäskanden för budgetåret 1943/44 äska medel för ombyggnad av ett antal sjukhus.

Baracker. Det genom beredskapsförhållandena uppkomna behovet av ökat antal vårdplatser vid förbanden har i flera fall t. v. tillgodosetts genom upprättande av sjukvårdsbaracker.

Andra byggnader. Vid fullgörandet av sin uppgift att taga befattning med frågor rörande de hygieniska förhållandena vid olika förläggningar, har styrelsen bl. a. avgivit yttrande över ett av 1942 års militära byggnadsutredning framlagt förslag till ny kaserntyp, i fråga om förläggningen för Tyg 1 och T 2 N m. m.

Tuberkulosbekämpandet. För bekämpandet av tuberkulosen inom armén har ett energiskt arbete bedrivits. Härvid har särskilt skärmbildsfotograferingsmetoden kommit till användning. Sedan Kungl. Maj:t anvisat medel för ändamålet, har sjukvårdsstyrelsen föranstaltat om skärmbildsfotografering av samtliga värnpliktiga tillhörande 1942 års klass i samband med deras inryckning till militärtjänstgöring. Samtidigt härmed har jämväl all övrig personal vid truppförbanden undersökts. Genom förstnämnda undersökningar kunde värnpliktiga, som voro bärare av tuberkulos, uppsåras tämligen omedelbart efter inryckningen, varigenom sjukdomens spridning på förbanden hindrades. Härjämte hava skärmbildsundersökningar företagits under hela året vid inkallelser och vid inträffade tuberkulosfall. Se härom vidare under avdelning *Skärmbildsröntgen*. En omarbetning av styrelsens under år 1941 utfärdade bestämmelser om tuberkulosbekämpandet inom armén har påbörjats.

Skyddssympning. Lag om skyddssympning inom försvarsväsendet mot smittsam sjukdom eller annan infektionssjukdom har under året utfärdats. Enligt

Kungl. Maj:ts kungörelse med närmare föreskrifter angående tillämpningen av nämnda lag påbjödes skyldighet att undergå skyddsympning av Kungl. Maj:t efter framställning från överbefälhavaren. Sjukvårdsstyrelsen har med hänsyn till föreliggande risker för epidemier av tyfoidfeber och paratyfus anhallit, att överbefälhavaren ville göra framställning om att skyldighet att undergå skyddsympning mot sagda sjukdomar påbjödes. Sådan skyddsympning har liksom under tidigare år företagits jämväl under år 1942, men i avsaknad av tvingande bestämmelser har undantag måst medgivas.

De epidemiska sjukdomarna. Det epidemiska läget inom landet och i närliggande länder har av sjukvårdsstyrelsen ägnats största möjliga uppmärksamhet. Erfarenheterna från världskriget 1914—1918 och tiden därefter om de epidemiska sjukdomar, som bl. a. på grund av det försämrade försörjningsläget följde i krigets spår, hava föranlett sjukvårdsstyrelsen att noggrant uppmärksamma de åtgärder som kunna vidtagas för att förhindra en återupprepning. Profylaktiska åtgärder hava vidtagits till förhindrande av spridning av fläckfeber, och åtgärder till förebyggande av epidemier av difteri, dysenteri, påssjuka, barnförlamning m. fl. epidemiska sjukdomar samt de katarrala sjukdomarna hava varit föremål för styrelsens övervägande.

Vitaminer. De under år 1941 påbörjade försöken med vitaminpreparat hava slutförts. Försöken hava visat, att den militära kosten innehåller fullt tillräckligt med A- B- och C-vitaminer.

Dietstater. I ändamål att bereda möjlighet för även icke sjukskriven personal, som av truppförbandsläkare prövas vara i trängande behov av, att vid ordinarie måltidstimmar komma i åtnjutande av skonkost, har styrelsen gemensamt med intendenturdepartementet fastställt tvenne skonkoststater med förslag till matsedlar att tillsvidare tillämpas.

Blodgivning. Blodgivareorganisationen har ytterligare utformats och utbyggt. Se härom vidare under *Blodgivareverksamheten*.

Tandvård. Den under beredskapstiden uppbyggda tandvårdsorganisationen inom armén har under året ytterligare utbyggt och kompletterats för att i görligaste mån kunna tillgodose de ökade krav, den utvidgade rätten till tandvård medfört. Sålunda hava nya tandpolikliniker inrättats, äldre dylika förbättrats i förlägnings- och utrustningshänseende, tandsköterskor anstälts o. s. v. Sjukvårdsstyrelsen har efter framställningar från Försvarsväsendets tandvårdsutredning 1941 biträtt utredningen i dess arbete för skapandet av en organisation för fredstandvården vid försvarsväsendet. Specialundersökningar av värnpliktigas tandstatus hava verkställts vid 1942 års inskrivningsförrättningar. Bearbetning av rapporter häröver pågår inom sjukvårdsstyrelsen. Undersökningar för utrönande av möjligheterna att åstadkomma större effektivitet i tandvårdsarbetet under beredskapsförhållandena hava inletts.

Hörsel. Hörselundersökningar av militär personal hava, sedan de primära undersökningarna avslutats, under året fortsatt och därvid inriktats på massundersökningar av personal tillhörande 1942 års klass. De sålunda fortsatta undersökningarna avse att utröna i vilken omfattning de värnpliktiga tillfogas

hörselskador i form av detonationsskador, i vilken grad det vid tidigare försök i mindre skala provade öronskyddet förmår hindra uppkomsten av dessa skador samt de inträffade skadornas uppkomstsätt (genom eldvapen, bristande skydds-föreskrifter etc), förlopp och prognos.

Sjuksköterskor. Förslag till ändrade bestämmelser i fråga om sjuksköterskornas vid armén anställning och tjänstgöring har av sjukvårdsstyrelsen gemensamt med arméförvaltningens intendentur- och civila departement under året avgivits till Kungl. Maj:t. Förnyad utredning i frågan är anbefalld.

Läkemedel. I slutet av år 1941 tillkallade sjukvårdsstyrelsen efter samråd med marin- och flygöverläkarna vissa sakkunniga med uppgift att företaga en granskning av försvarsväsendets läkemedelsutrustning i avsikt att dels modernisera densamma dels ock fastställa enhetlig utrustning för samtliga försvarsgrenar. Sedan utredningen i slutet av året fullbordat sitt arbete har Kungl. Maj:t ställt medel till förfogande för den nyanskaffning av läkemedel, som föranleddes av utredningens förslag. Sagda nyanskaffning ävensom övriga av revideringen av utrustningen föranledda åtgärder hava påbörjats. — Bland övriga hithörande ärenden, som varit föremål för sjukvårdsstyrelsens behandling må nämnas den viktiga frågan rörande omsättningen av läkemedel i förråd samt utgivande dels av »Handledning vid användning av arméns läkemedel», dels av ny »Förteckning över arméns läkemedel».

Vattenförsörjning. I avsikt att erhålla en uppfattning om vattenförsörjningens läge vid arméns anläggningar samt om och i vad mån åtgärder erfordrades för säkerställandet av försörjningen särskilt under krigsförhållanden har en preliminär utredning verkställts vid samtliga arméns fasta förläggningar. Anskaffning av bärbara vattenfilter för bruk i fält samt vattenreningsvagnar för smittskyddskompanierna har påbörjats.

Ersättning för specialistvård och tandvård. Vissa anvisningar, vilkas efterlevande förklarats utgöra ovillkorlig förutsättning för att militär personal, som är berättigad åtnjuta sjukvård på statens bekostnad, skall äga erhålla kostnadsfri specialist- och tandvård hava utfärdats av styrelsen efter samråd med arméförvaltningens civila departement.

Tjänsteläkare. Förslag till ändring i vissa delar av Kungl. Maj:ts brev den 10 maj 1940 angående tjänsteläkare vid försvarsväsendet samt förslag till vissa bestämmelser angående sjukvård åt personal vid mobiliseringsdepå m. fl. militära inrättningar hava under året avgivits till Kungl. Maj:t av sjukvårdsstyrelsen gemensamt med arméförvaltningens civila departement samt marin- och flygförvaltningarna.

Besiktningssreglemente m. m. Sedan inom sjukvårdsstyrelsen utarbetats förslag därtill, har Kungl. Maj:t utfärdat ny besiktningsskugörelse. I anslutning till skugörelsen har nytt besiktningssreglemente ävensom en kommentar till reglementet utfärdats av styrelsen.

Specialundersökningar. För första gången har under året försök gjorts att genom läkarbehandling — eventuellt operation — av inskrivningsskyldiga, som på grund av kroppsfel icke äro fullt vapenföra, höja deras militära tjänstbarhet. Sådana inskrivningsskyldiga hava erhållit viss tids befrielse från mili-

tär tjänstgöringsskyldighet, under vilken tid de beretts tillfälle till kostnadsfri undersökning och behandling å sjukhus. I ett flertal fall hava vederbörande begagnat sig härav och härigenom blivit fullt vapenföra. Föreskrifter angående organiserandet m. m. av undersökningarna hava utfärdats av styrelsen.

Psykiatri. Vid de av chefen för armén anbefallda urvalsproven för nyinryckta värnpliktiga av 1942 års klass har av samtliga i proven deltagande c:a 4 % visat en synnerligen låg intelligensnivå eller företett psykiska sjukdomstillstånd. Genom sjukvårdsstyrelsens försorg hava särskilda psykiatriska undersökningar utförts beträffande dessa värnpliktiga.

Efterbesiktningar. 1942 års efterbesiktningar hava givit styrelsen ett flertal arbetsuppgifter. Styrelsen har sålunda utfärdat föreskrifter beträffande läkarundersökning vid besiktningarna, utfärdat särskild för efterbesiktningarna avsedd kommentar till besiktningensreglementet, anskaffat särskild utrustning för läkarundersökningarna, genom inspektioner kontrollerat inskrivningsläkarnas verksamhet vid besiktningarna m. m.

Hemvärnet. Frågan om hemvärnets sjukvård under krigsförhållanden har varit föremål för styrelsens behandling. Styrelsen har även haft sin uppmärksamhet riktad på lämpligheten och verkan av gällande bestämmelser angående självförklaringar och läkarundersökning av hemvärnsmän. Skyldigheten att avgiva självförklaring har utvidgats och obligatorisk läkarundersökning vid inträde i hemvärnets har ifrågasatts.

Frivillig personal. Sjukvårdsstyrelsen har hos Kungl. Maj:t hemställt om utfärdande av föreskrifter angående prövning av hälsotillståndet före anställning eller inkallelse av andra krigsfrivilliga än sådana i luftbevakningstjänst. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med dem, som gälla för hemvärnsmän enligt kungl. brev den 12 september 1941.

Sjukvårdsmateriel. Anskaffning av sjukvårdsmateriel har liksom under de senaste åren under år 1942 bedrivits genom upphandling i stor skala. Upphandlingarna hava avsett arméns freds- och krigsbehov, ersättning för under beredskapen förbrukad materiel, utrustning av nyuppsatta förband m. m. Sålunda kan nämnas av styrelsen företagen anskaffning av utrustning för Svenska Röda korsets krigssjukhus, av tandvårdsränslar för armén, av syrgasbehandlingsapparater avsedda för mötande av fall av gengasförgiftning, av tvätt- och steriliseringsvagnar, av förbandslådor för värn m. m. Försök med ny materiel har förekommit. Sålunda hava försök gjorts att åstadkomma en lämplig tandvårdsutrustning för bataljon, vilka försök resulterat i fastställande av ovannämnda tandvårdsränslar. Provet har vidare ägt rum med valvbarack avsedd för krigssjukhusen, sträckskenor av papp, förbandsmateriel av papper, inom landet framställd katgut och gips m. m. Över huvud har stor uppmärksamhet ägnats åt allt, som varit avsett att förbättra arméns sjukvårdsutrustning och få fram ersättning för materiel, på vilken brist uppstått under nuvarande förhållanden.

Sjukvårdsstyrelsen har den 17 april 1942 utfärdat ingående föreskrifter om anskaffning, ersättning, förvaring och vård av krigssjukvårdsmateriel, däribland läkemedel. Även i övrigt har styrelsen genom inspektioner och eljest verkat för en omsorgsfull vård av sjukvårdsmaterielen samt inskräppt nödvän-

digheten av aktsamhet och sparsamhet med all materiel, främst sådan, som under nuvarande förhållanden är svår att anskaffa.

För förrådsuppläggnngen av ersättningsbehovet av sjukvårdsmateriel har sjukvårdsstyrelsen vidtagit omfattande åtgärder med hänsyn till kravet på decentralisering och skydd i händelse av fientligt anfall.

Genom militärapotekets försorg har en icke obetydlig omsättning av arméns läkemedel ägt rum.

Sjukvårdsstyrelsen har haft att avgiva utlåtanden i ett flertal ärenden, av vilka följande må nämnas:

förslag angående avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Stockholms stad och Stockholms län om en pediatrik och en dermatologisk klinik vid karolinska sjukhuset m. m.;

förslag till organisation av marinsjukvården och landstingssjukvården i Karlskrona;

förslag rörande förändringar i tandläkarinstitutets organisation, verksamhet och utrustning;

förslag angående utbildning av värnpliktiga och fast anställt manskap vid armén;

betänkande angående revision av rekvisitionslagstiftningen;

1938 års docentutrednings betänkande och förslag rörande docentinstitutionen;

förslag till plan för organisationsarbetet inom försvarsväsendet;

1941 års militära förvaltningsutrednings betänkande med förslag rörande den centrala förvaltningsverksamheten inom försvarsväsendet;

1942 års reservbefälssakkunnigas förslag till författning angående försvarsväsendets reservstater;

1942 års reservbefälssakkunnigas förslag till förordning angående personal i arméns, marinens och flygvapnets reserver;

förslag till förordning angående väg- och vattenbyggnadskåren;

förslag till kungörelse om ersättning i vissa fall av kostnader för vård av krigsskadade å civila sjukhus;

förslag till lag om vapenfria värnpliktiga;

förslag till ändring i lagen om sjukhusvård vid krig eller krigsfara;

förslag rörande tillämpningsföreskrifter till lagen med särskilda bestämmelser angående stats- och kommunalmyndigheterna och deras verksamhet vid krig eller krigsfara;

utredning och förslag angående läkarutbildningen.

Militärapoteket.

Militärapotekets verksamhet under år 1942 har liksom tidigare helt dominerats av uppgifterna för och leveranserna till försvarsväsendet.

För fullgörandet av de omfattande uppgifterna har den fast anställda personalen icke på långt när varit tillfyllest, utan extra personal i form av civilanställda, värnpliktiga apotekare, lottor och värnpliktig handräckningspersonal har måst anlitas i betydande grad.

Apotekets personal har fr o m den 1 juli 1942 utökats med en apotekare, en farmacie kandidat, två apoteksbiträden och ett skrivbiträde.

Omsättningen under år 1942 uppgick till kr. 885 819:02 med en nettobehållning av kr. 240 340:38, varvid dock kostnaderna för ovannämnda extra personal icke medräknats.

Under året hava 1 172 inkommande och 1 389 utgående skrivelser diarieförts.

Antalet inkommande beställningskrivelser från armén, marinen och flygvapnet uppgick till i runt tal 13 700 st. Antalet från Karolinska sjukhuset inkomna beställningsskrivelser utgjorde i runt tal 17 000 st.

Antalet läkemedelsutsändningar per post utgjorde i medeltal 35 kolli per dag och antalet järnvägsförsändelser omkring 20 kolli per dag.

Under året färdigställdes 418 487 reglementerade läkemedelsförpackningar.

I jämförelse med år 1941 uppvisade leveranserna till Karolinska sjukhuset en värdeökning med i runt tal kr. 26 000:— och leveranserna till försvarsväsendet en värdeökning med i runt tal 182 000:— kr.

Såsom exempel på omfattningen av apotekets verksamhet må nämnas att över 25 000 kg hostsirap och nära 17 millioner tabletter framställts under året.

Omsättning av i förråd befintliga, sjukvårdsstyrelsen tillhöriga läkemedel har fortsatt.

Ompackning och revidering av samtliga etappsatser av läkemedel har verkställts, varvid samtliga ingående läkemedels ålder registrerats att tjäna till ledning vid omsättningen.

Apotekets lokalförhållanden motsvara icke på långt när behovet. Enär möjligheter till utvidgning saknas, framstår behov av nybyggnad såsom erforderligt.

Inspektion av samtliga läkemedelsförråd vid i Stockholm förlagda truppförband (motsvarande) har jämväl under år 1942 förrättats en gång varje kvartal genom apotekets försorg.

Verksamheten vid sjukvårdsstyrelsens glasögondepå.

Sedan 1922 erhåller manskap vid armén, om detta är för tjänstens fullgörande nödvändigt eller om besvär från ögonen så kräva, glas på statens bekostnad från den s. k. glasögondepån. Glasen bliva bärarens egendom.

Under år 1942 utlämnades 6 075 par glasögon inom armén mot 5 064 par under år 1941. Skjutglasögonen utgöra 2 675 eller 44 % av hela antalet, medan av gasmaskglasögon utlämnats 239 eller 4 % och av andra glasögon 3 161 eller 52 %. Gruppen skjutglasögon omfattar sådana glas, som medföra för skjutning tillräcklig synskärpa, d. v. s. minst 0.8. Med andra glasögon avses läsglas, skyddsglas och glas, som utdelas till icke vapenföra eller till sådana vapenföra, vilka visserligen ej erhålla »skjutsyn» men dock för tjänstens fullgörande eller till följd av besvär från ögonen behöva glas.

I *Tab. A* redovisas antalet levererade glas (12 150) och deras styrka.

Tab. A. Antal under år 1942 levererade glas av olika styrka.

Glasens styrka	Sfäriska ÷ glas	Sfäriska + glas	Cylindriska glas	Andra glas	Summa glas
Under 3 D	2 720	3 867	3 129	.	.
3—6 D	685	679	598	.	.
Över 6 D	144	75	54	.	.
Summa	3 549	4 621	3 781	199	12 150
På 100 av alla glas	29	38	31	2	100

De sfäriska minusglasen, som förordnas åt närsynta, de sfäriska plusglasen, som förordnas åt presbyoper och översynta, samt cylinderglasen, som förordnas åt astigmat, utgjorde omkring $\frac{1}{3}$ var av hela antalet glas. Under rubriken »andra glas» redovisas planglas, mattglas, prismor etc., tillhoppa utgörande endast 2 % av samtliga.

Sjukvårdsstyrelsens åtgärder beträffande skyddskoppymningen vid armén år 1942.

Ympning göres i allmänhet med 2 snitt, men med endast 1 snitt, där kraftigare reaktion är att vänta. Besiktning sker som regel endast en gång, nämligen å fjärde dygnet, men om reaktion då utebliver även på åttonde dygnet. En sammanfattning av resultatet återfinnes i *Tab. B*.

I allt kunde 53 969 ympade tillfredsställande besiktigas föregående år. Av dessa reagerade 50 783 eller 94.1 % av de ympade.

Av ympningen föranledd inskränkning i tjänstbarheten åskådliggöres i *Tab. C*.

Tab. B. Skyddskoppymning av manskap vid armén år 1942.

	Antal ympade	Antal besik- tigade	Antal ej besik- tigade	Reagerande efter		Ej reagerande		Reage- rande i % av be- siktigade
				första	andra	om- ympade	ej om- ympade	
				ympningen				
<i>Primovaccination</i>								
2 snitt	893	893	—	790	75	23	5	96.9
1 snitt	621	621	—	577	19	18	7	96.0
<i>Revaccination</i>								
2 snitt	37 715	37 487	228	33 529	1 773	1 570	615	94.2
1 snitt	15 044	14 968	76	13 435	585	371	577	93.7

Tab. C. Sjuklighet på grund av ympning vid armén år 1942.

	Antal besiktigade ympade	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten									
		Antal man	% sjuk-skrivna av be-siktigade	befrielse från vissa övningar		sjukskrivna vid trupp		vårdade å sjukhus		i allt	
				antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man
Primovaccination . .	1514	303	20.0	130	0.4	810	2.7	321	1.1	1 261	4.2
Revaccination	52 455	1 991	3.8	1 084	0.5	4 335	2.2	2 049	1.0	7 468	3.7

Nedsatt tjänstbarhet visade 20 % av de såsom primovaccinationer angivna fallen, men blott 3.8 av revaccinationsfallen med 4.2 dagar per man bland de förra och 3.7 dagar per man bland de senare. Olägenheterna av ympningen hava alltså varit obetydliga. Däremot visa sig alltjämt besvären av primovaccination mera svårartade och långvariga än av revaccination.

Röntgenundersökning av lungorna med skärmbildsfotografering.

I november 1940 vidtogos inom Sjukvårdsstyrelsen åtgärder för att få fram en svenskbyggd, transportabel röntgenutrustning avsedd för skärmbildsundersökning och den 1 februari 1941 var en dylik försöksutrustning färdig att tagas i bruk. Under 1941 genomfördes med denna utrustning undersökningar dels i samband med inskrivningsförrättningar inom Ro 45 och 73, dels vid ett flertal mobiliseringsdepåer. Sammanlagt undersöktes under 1941 22 000 personer, varvid tuberkulösa lungförändringar påvisades i 0.7 %.

Då denna undersökningsmetod visade sig vara av stort värde för att säkert kunna franskilja alla fall med säkra eller misstänkta tuberkulösa lungförändringar utarbetades planer för en vidgad användning av metoden. Sedan Kungl. Maj:t beviljat medel för ytterligare 6 apparatutrustningar kunde under 1942 undersökning genomföras av samtliga till mobiliseringsdepåerna inryckande värnpliktiga i omedelbar anslutning till inryckningen och i samband därmed även av all övrig personal vid depåerna. Sålunda undersöktes under tiden 10/1—1/2 1942 90 000 personer.

Från och med augusti 1942 göres skärmbildningsundersökningar även inom Flygvapnet i sjukvårdsstyrelsens regim och med personal och apparatutrustning från sjukvårdsstyrelsen. Samtlig personal vid Flygstaben, Flygförvaltningen och Flottiljerna undersöktes under tiden september—november 1942.

För att erhålla en fortlöpande kontroll av nyinryckt eller nyanställd personal vid depåerna i Stockholm upprättades den 1/10 1942 en särskild poliklinik för skärmbildsundersökningar vid Garnisonssjukhuset i Stockholm med mottagning två gånger i veckan.

Sammanlagt undersöktes under 1942 genom sjukvårdsstyrelsens försorg 136 000 personer tillhörande armé- och flygvapen. Antalet fall med tuber-

kulösa lungförändringar i aktivt eller misstänkt aktivt stadium, som därvid påvisades, utgjorde liksom under 1941 0·7 % av samtliga undersökningar.

Blodgivareverksamheten.

Blodgivarecentralerna ha utökats med ytterligare 8 centraler så att sammanlagt 19 finnas fördelade över hela landet. Totalantalet frivilliga blodgivare för försvarsmaktens räkning vid dessa centraler uppgick 1 juli 1942 till 17 738 med en blodgruppsfördelning av 46·9 % A, 38·6 % O, 10·0 % B samt 4·5 % AB. Åtgärder ha vidtagits för att intressera allmänheten för blodgivning, och skilda sammanslutningar, särskilt hemskyddsorganisationerna, ha därvidlag lämnat medverkan. Sedan anslag beviljats härför ha även propagandatryck utarbetats och distribuerats till blodgivarecentralerna. En ny instruktion för blodgivarecentralerna har utfärdats av styrelsen den 12 mars 1942. Förarbeten till en försöksverksamhet vid de nyinrättade centralerna ha inletts. Blodplasmapreparaten ha varit föremål för styrelsens uppmärksamhet. Intorkningsmetodik för plasma har lämnat försöksstadiet och en fabriksmässig framställning av torrplasma åstadkommits. Ett beredskapslager av torrplasma, som visat sig i vissa avseenden vara överlägsen flytande plasma, är avsett att uppläggas för armésjukvårdens räkning.

B. Fältläkarkåren.

Fältläkarkårens stat omfattar från och med den 1 juli 1942 inalles 134 läkare, nämligen:

- 1 generalfältläkare,
- 1 överfältläkare,
- 7 fältläkare,
- 40 regementsläkare,
- 45 bataljonsläkare och
- 35 bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt
- 10 extra bataljonsläkare.

Fältläkarkårens övergångsstat har bestått av 1 bataljonsläkare och dess reservstat av 3 fältläkare samt 3 regementsläkare, av vilka 1 regementsläkarbeställning var vakant vid årets slut.

Fältläkarkårens reserv omfattade 222 medlemmar, därav 7 fältläkare, 15 regementsläkare, 198 bataljonsläkare.

Under året avlidna: bataljonsläkaren vid flk Eric Fabian Frick, fältläkaren i reserven Otto Wistrand.

C. Besiktningen av värnpliktiga.

Besiktningen av värnpliktiga har verkställts jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 16 januari 1942 (SF nr 23) angående läkarbesiktning av värnpliktiga och av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten m. m. (besiktningsskugörelse). Besiktningssreglementet av den 16 januari 1942 (SF nr 24) har därvid tjänat till ledning.

Här nedan anføres huvuddragen av ovannämnda kungörelse.

Bestämmelser beträffande värnpliktiga.

Vid sådan läkarbesiktning, som skall äga rum vid inskrivning av värnpliktiga, under de värnpliktigas tjänstgöring eller eljest enligt inskrivningsförfordningen av den 30 december 1941 (SF nr 969), hänföras de värnpliktiga enligt 6 § nämnda förfordning efter kroppsbeskaffenhet och hälsotillstånd till någon av följande besiktningssgrupper:¹

a) besiktningssgrupp 1)	} dugliga till krigstjänst
» 2)	
» 3)	
» 4)	

b) besiktningssgrupp T — tillfälligt odugliga till krigstjänst; samt

c) besiktningssgrupp O — odugliga till krigstjänst.

Till *besiktningssgrupperna 1 och 2* hänföras värnpliktiga, vilka med hänsyn till kroppsbeskaffenhet, hälsotillstånd och förståndsgåvor äro fullt dugliga till krigstjänst. Värnpliktiga med mycket god kropps-konstitution och i övrigt för krävande tjänst lämpliga egenskaper hänföras till besiktningssgrupp 1, övriga till besiktningssgrupp 2.

Till *besiktningssgrupperna 3 och 4* hänföras värnpliktiga, behäftade med sådana fel, lyten eller sjukdomar, som begränsa deras duglighet till krigstjänst. Värnpliktiga, vilkas militära användbarhet är i väsentlig grad begränsad, hänföras till besiktningssgrupp 4, övriga till besiktningssgrupp 3.

Finnes vid inskrivning av värnpliktig, vilken ej kan anses oduglig till krigstjänst, skäl antaga, att hans förutsättningar för fullgörande av tjänstgöring kunna säkrare bedömas vid en senare tidpunkt, skall den värnpliktige ändå hänföras till någon av besiktningssgrupperna 1—4. Sådan värnpliktig må jämlikt 4 § andra stycket värnpliktslagen befrias från tjänstgöringsskyldighet under viss tid. Om vid förnyad besiktning det förhållande som föranlett befrielsen kvarstår, må tiden för befrielsen förlängas. Slutligt avgörande om sådan värnpliktigs tjänstgöringsskyldighet skall dock träffas senast det år den värnpliktige fyller tjugotvå år.

Till *besiktningssgrupp T* hänföras värnpliktiga, vilka på grund av övergående sjukdom, försenad eller otillräcklig kroppsutveckling eller annan dylik anledning tillfälligt äro odugliga till krigstjänst.

¹ I 1937 års besiktningsskugörelse betecknas T med TO samt upptager kugörelsen särskilda beteckningar för studenter och likställda: SV, vapenföra, och SB, endast i viss befattning. Dessa hava utgått i 1942 års kugörelse, enligt vilken studenter och likställda klassificeras som övriga värnpliktiga.

I 1926 års besiktningsskugörelse användas beteckningarna A = odugliga till krigstjänst, B = icke vapenföra, C = studenter endast i viss befattning, D = nuvarande besiktningssgrupperna 3 och 4, E och F = 1 och 2, H = TO. Vapenföra studenter och likställda betecknades därvid EF.

Tab. D. Antal prövade fördelade på besiktningsgrupp i olika inskrivningsområden vid besiktningarna år 1942.

Inskrivningsområden	20-åriga						Överåriga					
	Antal prö- vade	därav i % förda till grupp					Antal prö- vade	därav i % förda till grupp				
		O	T	4	3	övr- riga		O	T	4	3	övr- riga
Malmöhus södra . . .	2 816	2·4	5·0	2·6	3·0	87·0	132	6·2	11·7	6·2	6·2	69·7
Malmöhus norra . . .	3 108	2·5	2·1	3·9	3·2	88·3	192	10·4	6·8	14·1	5·2	63·5
Kronobergs	2 992	2·5	4·9	3·5	3·9	85·2	254	7·9	19·3	11·0	13·0	48·8
Norra Smålands . . .	2 729	2·6	4·3	4·9	5·0	83·2	311	6·4	13·8	19·3	13·2	47·3
Kopparbergs	1 913	3·9	3·0	6·4	5·4	81·3	141	7·1	4·3	21·8	11·3	56·0
Gävleborgs	1 776	2·5	4·3	4·3	7·0	81·9	143	7·0	24·5	9·1	8·4	51·0
Jämtlands	2 319	4·6	4·2	7·1	8·2	75·9	350	5·4	8·6	16·3	26·9	42·8
Västernorrlands . . .	1 875	2·1	6·5	2·6	5·2	83·6	190	8·4	26·3	11·1	8·9	45·3
Hallands	1 192	3·3	2·2	4·0	4·4	86·1	82	6·1	13·4	15·9	15·9	48·7
Västgöta-Bohus . . .	3 470	2·4	2·9	2·9	4·6	87·2	271	6·3	14·8	9·6	11·8	57·5
Älvsborgs	2 192	3·3	4·4	3·5	4·2	84·6	194	6·7	9·8	10·3	12·9	60·3
Skaraborgs	2 048	3·9	2·6	2·6	4·5	86·4	186	3·8	9·1	12·4	19·9	54·8
Värmlands	2 214	2·6	2·8	3·5	4·0	87·1	216	6·0	13·4	13·9	5·1	61·6
Östergötlands	2 591	3·0	5·1	3·5	4·5	83·9	245	6·9	17·1	17·6	7·3	51·1
Örebro	2 442	3·8	4·7	4·2	6·2	81·1	242	7·0	12·2	14·9	19·0	46·9
Södermanlands	2 154	3·8	3·5	4·1	5·7	82·9	181	6·1	14·4	9·9	18·2	51·4
Stockholms	4 831	1·8	2·6	2·6	5·5	87·5	570	6·0	7·5	7·9	11·2	67·4
Uppsala	2 075	2·2	3·9	1·9	4·9	87·1	153	7·8	15·0	7·2	9·8	60·2
Västerbottens	2 033	3·2	3·8	2·7	3·9	86·4	248	9·3	11·7	6·9	10·9	61·2
Norrbottens	2 019	2·6	3·5	3·7	4·5	85·7	207	2·9	14·5	10·1	10·1	62·4
Gotlands	429	3·7	1·2	1·6	4·4	89·1	18	11·1	5·6	—	11·1	72·2
Summa 1942	49 218	2·9	3·8	3·6	4·9	84·8	4 556	6·6	12·8	12·1	12·7	55·8

Till *besiktningsgrupp O* hänföres värnpliktiga, vilka till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, bestående kroppslig svaghet eller annan dylik orsak äro odugliga till krigstjänst.

Vid besiktningarna av värnpliktiga år 1942 uppgick antalet prövade till 54 316, av vilka 49 218 voro tjugoåringar, 4 556 överåriga och 542 underåriga. (Tab. 1.) Av samtliga prövade voro sålunda 90·6 % födda år 1922, medan 5·5 % voro födda 1921, 1·5 % 1920 och 1·4 % än tidigare (1895—1919) samt 1·0 % födda 1923 eller senare (Tab. 3).

Av samtliga prövade blevo 1 715 eller 3·2 % helt frikallade (O), 2 431 eller 4·5 % förklarade tillfälligt odugliga till krigstjänst (T), medan 50 170 inskrevos eller 92·3 % av samtliga mot 88·9 % föregående år. Av de inskrivna voro 5 314 av begränsad duglighet till krigstjänst (4 och 3) och 44 856 fullt dugliga till krigstjänst, till vilka senare även räknas sådana utan angiven besiktningsgrupp.

I tab. D ges en allmän översikt över resultaten av besiktningarna inom olika inskrivningsområden. Antalet frikallade 20-åriga var relativt störst i Jämtlands io (4·6 %) och lägst i Stockholms io (1·8 %). Av överåriga frikallades det största antalet i Gotlands och Malmöhus norra (11·1 och 10·4 %) och det lägsta i Jämtlands (5·4 %). Kassationsprocenten visar en betydande nedgång från tidigare år; för hela landet 2·9 % tjugoåringar och 6·6 % överåriga mot 4·6 resp. 11·7 % år 1941.

För dem som förts till besiktningsgrupperna O, T, 4 och 3 anges i *Tab. 2* en specifikation av de kroppsfel och sjukdomar, som föranlett de värnpliktigas placering i angivna grupper. I *Tab. 4 a, 4 b, 5 a, 5 b, 6 och 7* lämnas motsvarande uppgifter för varje inskrivningsområde för sig, varvid emellertid sjukdomarna icke äro specificerade utan sammanförda i gängse sjukdomsgrupper.

De viktigaste kassationsorsakerna (grupp O) bland 20-åringarna voro psykiska sjukdomar (sinnessjukdom och sinnesslöhet), stödje- och rörelseorganens sjukdomar, tuberkulos, nervsystemets sjukdomar och ögonsjukdomar med respektive 26·9, 15·4, 12·2, 11·5 och 6·4 % av samtliga frikallade. Motsvarande procenttal voro föregående år 20·1, 18·6, 16·3, 10·2 och 5·0. Bland de överåriga voro psykiska sjukdomar, tuberkulos, stödje- och rörelseorganens sjukdomar och nervsjukdomar de vanligaste, omfattande 30·6, 14·0, 11·0 och 9·0 % av de frikallade.

Av de tillfälligt odugliga (grupp T) 20-åringarna redovisa 41·7 % försenad eller otillräcklig utveckling och 19·7 % tuberkulos; av de överåriga 28·5 resp. 25·5 %.

De vid besiktningarna till grupp 4 förda 20-åringarna ledo framför allt av stödje- och rörelseorganens sjukdomar (30·3 %), cirkulationsorganens sjukdomar (16·9 %), ögonsjukdomar (14·4 %) och öronsjukdomar (12·3 %); de överåriga ledo främst av stödje- och rörelseorganens sjukdomar (22·0 %), bildnings- och utvecklingsfel (16·0 %) och cirkulationsorganens sjukdomar (13·7 %).

Bland de till grupp 3 uttagna 20-åringarna dominera stödje- och rörelseorganens sjukdomar (32·1 %) och ögonsjukdomar (30·8 %); bland överåriga förekomma främst stödje- och rörelseorganens sjukdomar (21·0 %) och munhå-lans, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar (18·5 %).

Till dessa kroppsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid *läkarbesiktningarna vid inskrivningen* komma ytterligare de som framträda vid *besiktning å truppförbanden efter inryckning*.

Av förut inskrivna värnpliktiga ha vid besiktningarna år 1942 på grund av olika kroppsfel och sjukdomar 16 777 helt frikallats, 6 447 förts till grupp 4 (från grupp 3, 2 eller 1) och 751 till grupp 3 (från grupp 2 eller 1), inalles 23 975 (*Tab. 8 a*). Å andra sidan har en förändring i motsatt riktning skett för 158 värnpliktiga genom att tidigare kroppsfel eller sjukdomar hävts eller förbättrats. Av de 16 777 förut inskrivna värnpliktiga, som frikallats hade 20·8 % psykiska sjukdomar, 15·1 % sjukdomar i stödje- och rörelseorganen, 13·7 % sjukdomar i cirkulationsorganen och 13·1 % tuberkulos (*Tab. 8 a och 9 a*).

D. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser.

1. Sjukvårdspersonal.

Otillräckligheten av antalet ordinarie sjuksköterskor är alltså påtaglig. Vad föregående år framhålls härom torde fortfarande vara aktuellt.

Fortfarande gör sig behovet av en ordinarie förrädsman för vården av sjukvårdsmaterielen vid förbanden lika starkt påmint. (Sigurd Kihlstedt, I. milo)

På grund av den avsevärt ökade expeditionstjänsten och ökade arbetsuppgifter överhuvud taget, bör till sjvuoff:s förfogande ställas en ordinarie förrädsman som biträde vid skötseln av sjvmtl etc.

Vid depån föreligger en avsevärd brist på sjvutbildat befäl. — — — Utbildningen av vpl sjvmanskap bör helt förläggas till trängen. (A. Gahrton, I 6)

Två sjuksköterskor — en ordinarie och en extra — ha tjänstgjort vid sjukhuset under hela året. Att två sköterskor finnas är ett oundgängligt krav för att sjukvården skall kunna bedrivas med ansvar och på ett ändamålsenligt sätt.

Sedan 15 oktober har ett antal sjukhusbiträden, växlande mellan 4 stycken och ett — allt efter behovet — varit anställda mot en timlön av 85 öre i och för renhållning av sjukhuset. Dessa ha ersatt inkallat värnpliktigt handräkningsmanskap, som därigenom kunnat hemförlovas. Genom denna anordning har renhållning, matutdelning, bäddning m. m. kunnat hållas på en betydligt högre standard än förut.

Av behovet i hög grad påkallat är även att vid avd II d ett kvinnligt expeditionsbiträde anställs. (Eric Grubb, I 11)

Det torde ur sjukvårdssynpunkt (den nuvarande bataljonsläkaren är röntgenolog vid GS) vara synnerligen önskvärt, att även bataljonsläkarbefattningen blir en ren sjukhusläkartjänst, enär sjukhusarbetet eljest till stort men för sjukvården förryckes genom röntgenläkarens utkommendering som truppläkare och hans arbete överhuvud taget ej i längden kan överbelastas såsom skett under det gångna året. (Wilhelm Örn, I 12)

Som sjukvårdsförrädsunderofficer har under året tjänstgjort en underofficer i reserven, som med sin uppgift i sjukvårdens tjänst förenat en så betungande syssla som regementsväbels. — — — Det är ej lyckligt att nödgas pålägga en äldre man en arbetsbörda som håller honom bunden från kl 7 på morgonen till kl 7 på kvällen och ibland måhända ännu senare med expeditionarbete som regementsväbel. (Teodor Flodén, A 3)

Efter underhandling med Röda korsets hjälpsystemkommitté, vilken påbörjades i slutet av år 1941, har från 1 dec. 1942 vid regementssjukhuset antagits tvenne hjälpsysterelever. Dessa äro till stort gagn, helst de icke kunna bortkommenderas för annat ändamål. (Alf Herne, A 6)

Instruktionssköterska har tilldelats kåren den 1 juli 1942, men blev befattningens ej tillsatt med nuvarande befattningshavare förrän den 1 november 1942. I utfärdad instruktion har bestämts, att instruktionssköterskan skall biträda vederbörande läkare vid all undervisning i förbands- och sjukvårdslära såväl å stamskolor som värnpliktiga skolor. Vidare skall hon å andra tider än undervisning deltaga i arbetet å T 4 sjukhus samt alternera med sköterskan å T 4 sjukhus

som jourhavande varannan lördag—söndag. Att en dylik sjuksköterska är och blir av mycket stort värde för kåren, ligger i öppen dag. (Wilh. Wifelt, T. 4)

Det alltsedan november 1940 tillämpade avlösningsförfarandet för vid depåer och för tjänstgörande *medicinalpersonal* synes av vunna erfarenheter att döma ändamålsenligt och har utan svårigheter kunnat genomföras.

På grund av helt oförutsedda inkallelser till organiserade förband har fördelningen av *medicinalpersonalens* tjänstgöring icke kunnat avvägas så likformigt, som önskligt varit, och torde ej heller full rättvisa vara möjlig åstadkomma med hänsyn till att de båda avlösningssymptomen med inkallelser dels genom militärbefälhavare till depåer (motsvarande) och dels till organiserade förband genom respektive förbandschefer svårligen kunna helt friktionsfritt samordnas.

Ett utökande av den kvinnliga vårdpersonalen vid truppförbandens sjukhus vore mycket önskvärt och skulle säkerligen vara verksamheten vid depåsjukhusen till stort gagn.

Det alltmer ökade arbetet beträffande såväl expeditionstjänst som materielltjänst medför, att *sjukvårdsunderofficeren* ensam icke rimligtvis kan medhinna på tillfredsställande sätt bestrida bådadera dessa tjänsteäligganden. I föregående årsberättelse anförda synpunkter rörande behov av särskild förrädsman för de värdefulla och delvis oersättbara sjukvårdsmaterielförråden må därför här ytterligare framhållas.

Beträffande *sjukvårdsmanskap* föreligger, särskilt vid I 5 och I 14 samt Lv 5, en mycket kännbar brist. Sålunda har tilldelningen av fast anställt sjukvårdsmanskap från trängkåren till truppförbanden icke kunnat äga rum i den omfattning, som emotsvarar behovet. Framställning med förslag till åtgärder hava i denna sak ingivits till chefen för armén. En mindre önskvärd tendens att efter genomgången furirskola å sjukvårdslinjen söka övergång till vanlig trupptjänstgöring har gjort sig märkbar. (Allan Svensson, II. milo)

Ett viktigt önskemål är anställande av kvinnliga sjukvårdsbiträden. Manlig handräckningspersonal har icke samma sinne för hygien och sjukvårdsarbete. Handräckningsmanskap står icke alltid att få i tillräckligt antal, vilket flera gånger varit till men för sjukvården, som härigenom blivit bristfällig. Det är ett förvarsintresse, att manlig arbetskraft i största möjliga utsträckning ersättes med kvinnlig. Då personalen på expeditioner, i kök och matsalar vid regementet till stor del är kvinnlig, böra åtgärder vidtagas för att få samma förhållanden införda även inom sjukvården. (G. Janson, I 5 depå)

Brist föreligger på fast anställt, sjvutbildat manskap, vilken gör sig särskilt påmind i samband med de ofta förekommande kommenderingarna utom depån.

Med hänsyn till sjv:s alltmera ökade omfattning (med ympningar och vaccinationer samt övriga tidsödande undersökningar) och för att tillgodose gängse krav på fullgod sjv samt bristen på vpl sjvmän och handräckningspersonal borde minst 2 sköterskebiträden, med samma förmåner som å civil sjhinrättning, anskaffas.

(C. V. Barreus, I 13)

Svårigheter ha förekommit att erhålla underbefäl lämpligt till sjukvårdstjänsten, enär trupptjänsten i allmänhet föredrages. Urvalet av vpl sjukvårdsmanskap har i år underlättats genom den speciella urvalsmetoden. (F. Möller, I 21)

Jäml ao nr 506/1942 skall till Lv 5 ur trängen kommenderas 2 furirer och 1 korporal. Vid årsskiftet hade ännu någon sådan kommendering icke ägt rum. Med hänsyn till behovet av instruktörer för utbildning på sjukvårdslinjen är det av nöden att denna personal snarast må bli disponibel. (A. Hedfeldt, Lv 5)

Ett länge närt önskemål har under året genomförts i och med att en instruktionssköterska anställts vid kåren. Härigenom har undervisningsskyldigheten för läkarna minskats och dessa kunnat användas inom den rena sjukvården på ett mera effektivt och friktionsfritt sätt än då samtliga lektioner i förbinderitjänst vilade på dem.

(V. Reosmark, T. 3 depå)

De vpl läkarna hava i regel utfört ett synnerligen gott och förtjänstfullt arbete och hava varit en värdefull tillgång för den militära sjukvården även under detta beredskapsår. Ett gott samarbete mellan militärläkarna och de vpl läkarna med ledning och orientering från de förstnämndas sida utgör den givna förutsättningen för de civila läkarnas rätta utnyttjande.

Sjukvårdsunderofficerens arbetsbörda är fortfarande alltför stor och en bestämd fordran måste alltjämt uppställas om detta arbetes uppdelning på två befattningshavare — en sjukvårdsunderofficer och en förrädsman.

Anställning av *kvinnlig sjukvårdspersonal* vid *regsjukhusen* blir en alltmör trängande nödvändighet.

(Sitten Ramstahl, III. milo)

2 *sjuvuo*ff hava under året tjänstgjort, den ena som *sjuvexpuo*ff den andre som *sjuvförrädsuo*ff. En delning av *sjuvuo*ffs tjänst vid depån på 2 är åtminstone under nuvarande förhållanden ett oöndgängligt krav, därest tjänsten skall kunna skötas på ett någorlunda tillfredsställande sätt.

Då handräckningspersonalen så gott som alltid är vid sjukvårdstjänsten fullständigt ovan och därutöver tjänstgör blott kortare tider samt tendenser, tydande på alltför kraftig nedskärning av densamma, framskynta, synes frågan om anställande av fast, kvinnlig personal vid depåsjukhusen böra upptagas till allvarlig prövning. Dylik kvinnlig personal synes mig lika väl motiverad som den kvinnliga kökspersonalen, kvinnliga skrivbiträden o. s. v.

Behov av ett fast anställt expeditiönsbiträde är stort. De vpl skrivbiträden, som nu erhållas, hinna aldrig sätta sig in i sjukvårdsexpeditionens olika grenar och den medicinska terminologin, som är ofrånkomlig för att vederbörande skall vara till nytta.

(Edvin Agvall, I 2 d)

Sköterskor: Förutom den ordinarie sköterskan har en extra sköterska tjänstgjort under hela året. Behovet av två sköterskor på en sjukavdelning med 75 sängplatser är så uppenbar att den extra sköterskan borde uppföras på ordinarie stat. I detta sammanhang vill jag påpeka nödvändigheten av att depåsjukhuset erhåller kvinnliga sjukvårdsbiträden. Alla strävanden att höja sjukvården vid sjukhuset till en standard jämförbar med den vid de odelade lasaretten äro dömda att misslyckas så länge de väsentligaste förutsättningarna härför icke skapas, nämligen för sjukvård lämpad kvalificerad personal och ordentliga sjukhus.

Genom den nya organisationen förfogar ett infanteriregemente endast över en sjukvårdssergeant. Denne skall leda utbildningen av regementets sjukbärare och sjukvårdsmanskap, sköta hela avd 2:s expedition, vara syssloman på reg.sjukhuset och slutligen handhava hela sjukvårdsförrådet. En fullständigt orimlig uppgift. Ytterligare en underofficer och en förrädsman äro oöndgängligt nödvändiga.

(G. Brändstedt, I 17 d)

Hur stor personal, som behövs för normala förhållanden, torde nu icke helt kunna bedömas, men att minst två sjuksköterskor komma att erfordras för varje större truppförband, synes uppenbart, vid trängkårl inalles tre, däri då inberäknat den instruktionssköterska, som tillkommit under året och som visat sig vara en synnerligen värdefull tillgång.

(R. Hybbinette, IV. milo)

För att krav skola kunna ställas på regementssjukhusen jämförbara med dem, som ställas på civil sjukhusvård, är det ett obetingat önskemål att regementet får två ordinarie sjuksköterskor, av vilka den ena bör vara utbildad för kirurgisk poliklinik och laboratorium, den andra ha sjukvårdsavdelningen om hand.

Med en fullt laboratorieutbildad sjuksköterska kunna kostnaderna för remittering till undersökningar på civila sjukhus nedbringas samtidigt som möjligheterna för rationell vård förbättras. Om ordinarie sjuksköterskan saknar laboratorieutbildning, bör hon beredas tillfälle till sådan utbildning.

Den alltmer ökade expeditionstjänsten tager i allt högre grad sjvuoff i anspråk. — — — Det är ett önskemål, att för sjukvårdsförrådet anställas en förrädsman, som ej har annan uppgift än sjukvårdsförrädet, dä detta kräver en mans arbetskraft helt.

(Bengt Lambert, I 4)

Anställandet av tvenne sjvuoff, varav den ene huvudsakligen är sjvförrädsuoff, synes mig ofrånkomligt för att kunna sköta uppbördsarbetet för den stora mängd dyrbar sjukvårdsmateriel, som finnes vid regementet m. m.

(H. Hinricsson, I 8)

Ett önskemål är anställandet av 2 sköterskor vid större regementen, en för avdelningen och en för polikliniken; den nuvarande arbetsbördan torde få anses för stor för en effektiv tjänsteutövning.

(C. Barre, P 3)

En ordinarie batläk vore för regementets sjukvård den lämpligaste lösningen, enär två läkare på stat fortfarande synes mig vara för tjänstens bedrivande nödvändiga.

Handräkningsproblemet löses bäst med anställande av civil arbetskraft.

(I. Cassel, I v 2)

När vid kåren fr. o. m. $\frac{1}{4}$ 1943 kommer att finnas 4 sjukvårdskompanier, blir det säkerligen nödvändigt med ännu en instruksionsköterska.

Av granskningsnämnden har en del av de till grupp 3 och 4 överförda värnpliktiga placerats som sjukvaktare och dessa ha efter en grundläggande militärutbildning kommanderats till fortsatt utbildning och tjänstgöring vid sjukhuset (och sjukhusbarackerna). Dessa värnpliktiga komma att tjänstgöra vid sjukavdelningarna en längre tid och få härigenom en grundlig sjukhusvana och bliva i stånd att på ett helt annat sätt sköta sin tjänst än de värnpliktiga ur handräkningskompaniet som förut under större delen av året utgjort huvuddelen av sjukvårdspersonalen. Dessa senare hade ofta nätt och jämnt hunnit komma in i sjukhusrutinen när deras tjänstgöring var slut och ombyte skedde. (Carl Schneider, T 1)

För sjukvårdsmtrltjänsten fordras ökning i antalet uppbördsmän för sjukvårdsmtrlt. Särskilt är varje fo i behov av en sådan, för övervakande av den ytterst dyrbara sjukvårdsmtrln i förrädet, som nu överlämnas till fo.

Sjukvårdsuppbördsbefälet är i antal otillräckligt för uppgifterna att icke mindre utbilda sjukvårdspersonal än även utföra arbete som översjukvaktare m m både i öppen och slutna sjukvård i tjänsten vid depäsjukhusen.

Ofta förekommer vid truppförbanden att personal, som genomgått en dyrbar och tidsödande sjukvårdsutbildning, icke användes för sjukvårdsändamål utan krigsplaceras såsom plutchefer el dyl. Bristen på sjukvårdsutbildad personal borde föranleda ändring i påtalade förhållande.

(Magnus Boberg, V. milo)

Under året hava 11 av garnisonssjukhusets fredsanställda sjuksköterskor överförts på ordinarie stat, under det att ett flertal ännu kvarstå såsom extra ordinarie. Det är ett önskemål, att steget tages fullt ut, så att samtliga fredsanställda

sjuksköterskor komma på ordinarie stat, vilket i synnerhet gäller husmodersbefattningen, som ännu ej är upptagen på ordinarie stat.

(T. Thorburn, kom.skapet i Boden)

Den ordinarie sköterskans arbetsbörda har varit för stor. Trots att extra sköterska vissa perioder tjänstgjort har det varit svårt för henne att bemästra de uppkomna situationerna. — — — En bidragande orsak till sköterskans stora arbetsbörda är jämväl bristen på kvalificerad vårdpersonal i underordnad ställning. Allt rengöringsarbete, samt i stor utsträckning även bäddningar m m har måst utföras av handräckningspersonal. Denna handräckningspersonal utgöres av på detta område alldeles utbildade män, som dessutom med hänsyn till sina yrken föga eller ej alls lämpa sig för detta slags arbete. De inkallas endast korta perioder. Ett ständigt ombyte av personal har blivit följden. — — — Ett anställande av kvinnliga biträden vid regementets sjukavdelning skulle vara i högsta grad ändamålsenligt.

(Rolf Kostmann, I 19)

Den fast anställda sjukvårdspersonalen är otillräcklig. Under året har inget fast anställt sjukvårdsunderbefäl tjänstgjort vid sjukhuset.

För att läkare, sjuksköterskor och sjukvårdsunderofficeren på ett mindre betungande sätt än nu skall kunna sköta sjukhustjänsten erfordras minst 3—4 fast anställda sjukvårdsutbildade underbefäl vilka ständigt tjänstgöra vid sjukhuset.

Brist på utbildade chefer för sjukvårdstrossen vid fältförband föreligger. En speciell utbildning i denna tjänst är nödvändig.

(C. W. Lundquist, I 20)

Då endast en ordinarie läkare finnes vid regementet har under året en extra läkare tjänstgjort vid K 4 depå, vilket även i fortsättningen är absolut nödvändigt med hänsyn dels till de ökade krav, som nu ställas på truppläkaren samt dels då regementet avsevärt kommer att utökas genom den nya härordningen.

(Olof Säfwenberg, K 4)

2. Expedition och förvaltning.

Med det ytterligt utökade expeditionsarbete som uppstått vid förbandens avd II d synes det bli ett ofrånkomligt krav att ett civilt (kvinnt) skrivbiträde anställs vid respektive avd II d:s expedition.

Jämlikt go nr 1880/1942 skall vid återinkallelse till lokalförsvars- och luftbevakningsförband av vpl, vilka förut förklarats TO för viss tid, remittering ske till vederbörande mobdepå, om vid förnyad läkarundersökning därstädes dessa vpl alltså jämt böra förklarats TO. Härigenom kunna långa och dyrbara förflyttningar bli nödvändiga. För att nedbringa dessa kostnader har inom I. milo utfärdats direktiv, att i görligaste mån och efter samråd mellan vederbörande chefer, vid återinkallelse av dylik vpl, denne först beordras inställa sig vid vederbörlig mobdepå för läkarundersökning, om vilken läkarundersökning depåläkaren i god tid underlättas. Befinnes den vpl därvid TO, skall meddelande därom omedelbart tillställas vederbörande förbandschef och den vpl hemsändas utan inställelse vid förbandet.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Stor svårighet föreligger för närvarande, att för sjukhuset erhålla tillräckligt antal vpl skrivbiträden. De tjänstgöra dessutom i 2 månaders perioder, vilket är avsevärt för kort tid för tjänstens effektiva bedrivande. Ett civilanställt skrivbiträde bör anställas vid sjukhuset.

(A. Gahrton, I 6)

Civilläkarna utfärda ofta intyg om, att en vpl, som insjuknat i hemmet, är oförmögen inställa sig till militärtjänst, även för sjukdomar eller skador, som inga-

lunda lägga hinder i vägen för inställelse vid depåsjukhuset. Dessa läkare synas sakna kunskap om, att vid varje depå finnes sjukhus, där den vpl kan få sjukvård. Samtidigt anse ifrågavarande läkare att inga hinder finnas för patienten att resa fram och åter mellan bostaden och läkarens mottagning för poliklinisk behandling. (Erik Grubb, 1 11)

För att ange omfattningen av expeditjonsarbetet kan jag anföra att under året expedierade skrivelser och uppgifter uppgått till sammanlagt 2 474. Under rubrik 28 (sjukvård, hygien, sjukhus) har registrerats 1 202 ärenden, under rubrik 29 (personal) 260 ärenden, under rubrik 30 (utbildning, skolor, kurser) 33 ärenden, under rubrik 31 (förvaltning, materiel och försäkringsmål) 759 ärenden och under rubrik 32 (övriga ärenden) 220 ärenden. Summa 2 474. (Teodor Flodén, A 3)

Vid regementet förekommer numera en expedition, som svällt ut högst betydligt.

Läkaren bör ha hjälp av ett skrivbiträde, som är väl inne i förhållandena och i de rutinemässiga frågorna. Detta synes mig kunna uppnås endast genom att civilanställa ett verkligt kunnigt skrivbiträde, som fallet är på en del andra expeditioner inom regementet. De som hittills tjänstgjort, ha varit värnpliktiga som från början mestadels icke varit tillräckligt skrivkunniga. När de sedan ha blivit hjälpligt dugliga till skrivbiträde, har tiden varit inne för dem att rycka ut.

Sjukvårdsförrädsunderofficeren biträder vid expeditionen i den mån han icke är helt upptagen av förrådet, men detta visar sig icke på långt när tillräckligt för expeditjonsarbetet sådant det numera gestaltar sig. Upprepad framställning har gjorts av regementsläkaren till regementschefen att skaffa civilanställd skrivare. Då så emellertid av brist på anslag icke låtit sig göra torde vara bäst att sådant tillägg i staten för sjukvården göres, att i denna ingår dylikt skrivbiträde. (Alf Hernc, A 6)

Ett av de anmälda sjukdomsfallen är särskilt anmärkningsvärt. En reservofficersaspirant av 1942 års klass, som inryckte den 18 maj 1942 företedde vid läkarundersökning i juli en nyligen uppkommen pares av musc. serrat. ant. dx. med betydande inskränkning av funktionsförmågan i höger skulderled. Då i anamnesen förut ej uppgivits något trauma, var etiologien länge oklar trots undersökningar å ortoped. och med. avd. vid Lunds lasarett. Först när den skadade omtalade, att han den 8 juni genomgått »straffexercis» bestående i att han med full utrustning å ett stengolv varit tvungen intaga skyddsställning varje gång en korpral blåste i pipa, vilket utförts c:a 35 gånger i rask följd, kunde orsaken klarläggas, läsion av n. thoracicus longus genom det flerfaldiga traumat å denna nerv. Fallet visar bl. a. vikten av omdöme vid utbildning av otränade ynglingar samt nödvändigheten av att befälet övervakar underlydande lägre befäls handhavande av folket. Nu var den vållande korpralen undantag här och hans bristande omdöme uppmärksammades redan före ovannämnda datum, dock endast av läkare genom iakttagelser vid sjukvisitation och varnades korpralen i fråga av denne för oförsiktig träning av sin grupp utan resultat. Den skadade tillerkändes icke ersättning på grund av nedsatt arbetsförmåga, när sjukdomen efter militärtjänstgöringens upphörande icke ansågs hava medfört nedsättning av arbetsförmågan med minst en tiondel. Ärendet har senare hänskjutits till krigsrätt för ytterligare utredning och eventuell bestraffning. (Wilh. Wifelt, T 4)

Till militärbefälsläkarens förfogande har under en sammanhängande tid av omkring 1½ år ställt ett väl kvalificerat vpl skrivbiträde, vilken åtgärd för den alltmer ökande expeditionstjänsten på denna avdelning av militärbefälsstaben varit av mycket stort värde. De från ett par andra militärområden framställda önske-

målen om placering av underofficer eller på längre sikt anställt skrivbiträde å stabsexpeditionens sjukvårdsavdelning synas mig vara mycket motiverade.

Beträffande expeditionstjänsten vid truppförbanden utgör handläggningen av de mycket talrika ärendena jämlikt militärsättningsförrordningen en betydande del av densamma. En under hösten vid samtliga depåer verkställd inspektion av dessa ärendens handläggning utvisade, att densamma endast på ett par håll kunde betecknas som tillfredsställande. Tvivelsutan föreligga dock avsevärda svårigheter vid införskaffande av för utredning erforderliga primäruppgifter, vilket fördröjer ingivandet av anmälningshandlingar i den ordning, som med hänsyn till ärendenas prövning och de ersättningsberättigades behov av understöd inom skälig tid är önskvärd. Ett intimare samarbete mellan truppbefälet och truppförbandsläkarna har i avsikt att så långt möjligt avhjälpa bristerna anbefallts.

(Allan Svensson, II. milo)

Utredningar till Riksförsäkringsanstalten kräva mycket arbete och avsevärd tid, särskilt då samarbete måste ske med truppförband och sjukvårdsanstalter å annan ort. Arbetet måste till största delen utföras av regementsläkaren, vars arbetskraft på grund härav i viss utsträckning avkopplas från den egentliga sjukvården. Önskvärt vore, att annan person — icke läkare — med självständigt ansvar kunde ersätta honom beträffande sådana uppgifter, som på de civila sjukhusen åligga syssломannen.

(G. Jansson, I 5)

Handhavandet, utlämning och övervakning av sjukvårdsmaterielen innebär numera ett oerhört arbete, varför det måste uppställas såsom ett oavvisligt krav, att förutom den nuvarande sjvuoff även en sjvförrädsunderofficer ställes till förfogande, enär det eljest torde bliva ogörligt att tillfredsställa fylla expeditionstjänstens krav.

(Einar Fagerström, I 14)

För sjukvårdsexpeditionsarbetets enhetliga och kontinuerliga verkställande framstår som en nödvändighet att vid varje depå och militärbefälsstab avd II d anställes kvinnligt skrivbiträde.

(Sixten Ramstahl, III. milo)

Ett av de svåraste problemen är kontrollen över att alla vpl genomgått föreskrivna undersökningar, ympningar och prov. Trots all energi har det med tidigare blankettsystem ej lyckats att undvika att enstaka vpl »kommit bort» på grund av sjukdom, permission, kommendering etc. vid de tillfällen då massympningar etc verkställts. För att ge klart besked över ympningarnas etc ställning inom en skv ha särskilda (stencilerade) blanketter införts där samtliga undersökningar, ympningar etc införts i kolumner *på ett och samma papper*. Dessa blanketter ifyllas vid en inryckning av skvad med de inryckta vpl nr och namn och nedlämnas sedan till läkaren, vilken låter ifylla vederbörlig kolumn med daton för den dag undersökning, ympning etc verkställts. En enda blick i detta protokoll ger då klart besked om skolkning och vederbörande kan lätt genom meddelande till vederbörande skv kallas till kompletterande undersökning etc.¹

(M. Abelin, K 3)

Genom att sjukvårdsunderofficer på stat nu tillkommit även å de truppförband, som tidigare saknat sådan, har ett gammalt önskemål äntligen uppfyllts, säkerligen till stor nytta för expedition m. m. Skada blott att den föreslagna sjukvårdsunderofficeren som hjälp åt fältläkaren vid militärbefälsstaben icke beviljats. Expeditionsarbete och rent mekaniskt arbete inkräktar nu på den tid, som borde i huvudsak vara disponibel för organisations- och inspektionsverksamhet, m. m.

(R. Hybbinette, IV. milo)

¹ En sådan blankett numera införd, nr S 60.

Den ständigt alltmera ökade expeditionstjänsten ställer för närvarande allt för stora krav på personalen. Den organisation, som tidigare funnits, har ej fyllt måttet utan har måst moderniseras. Ett skrivbiträde är oundgängligt nödvändigt och har i allmänhet ett vpl skrivbiträde tjänstgjort på expeditionen.

(Bengt Lambert, I 4)

Expeditionen vid avdelning II d har fortfarande visat en ökning av arbetet, varför behovet av konstant expeditionspersonal (ett skrivbiträde, kunnigt i maskinskrivning och stenografi) visat sig ofrånkomligt.

(H. Hinricsson, I 8)

Vid milos expedition har avd II d:s expeditionsarbete svällt ut till oanade proportioner. Möjlighet till inspektionsresor i den grad, som av behovet skulle vara påkallat, kan icke göras. Detta främst beroende på att för expeditionens kontinuitet lämpad personal icke finnes tillgänglig. Vpl läkare kunna väl tjänstgöra någon eller ett par månader i sträck, men behovet av underofficer gör sig starkt gällande. Läkarens utbildning överkvalificerar honom i högsta grad för arbetet med att själv maskinskriva sina papper, själv ordna dem i pärmar osv.

Både vid milbefstaben och vid depåerna torde vara oundgängligt med särskilt skrivbiträde, fast anställt, åtminstone under nu rådande förhållanden.

(Magnus Boberg, V. milo)

På grund av det alltmera ökade expeditionsarbetet är behovet av ett skrivbiträde synnerligen påkallat.

(S. Göransson, A 8)

3. Sjukvård.

Bland civilbefolkningen inom militärområdet uppträdde under december hotande difteriepidemier. För att förhindra smittans spridning till de militära förbanden gavs bl a anvisningar att innan julpermission vaccinera mot difteri. Sådan genomfördes också i största möjliga utsträckning och säkerligen har detta bidragit till det goda resultat, som erhöles.

Den i regementsläkarens vid P 2 årsberättelse omnämnda nedsmittningen av tbc vid ett fältförband uppträdde explosionsartat. Vid en inspektion därstädes, företagen i omedelbar anslutning till upptäckten av det första fallet, visade sig förläggningsförhållandena och förläggningshygienens vara synnerligen anmärkningsvärda. Detta torde i icke oväsentlig grad ha bidragit till de hastigt uppträdande sekundärfallen, och belyser sålunda på ett markant sätt, vad som i föregående årsberättelse framhölls om vikten av god förläggningshygien.

Bland de vpl synes ej Calmettevaccinationens betydelse ha slagit igenom i önskvärd grad. Den är för närvarande frivillig, men det kan ifrågasättas, förutom ett ökat upplysningsarbete, om det icke vore lämpligt att den bleve obligatorisk för vpl, då man därigenom kunde vinna ökad framgång i kampen mot tuberkulosen.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Trots att regementet är ett bilinfanteriregemente har antalet gengasförgiftningar ej varit stort. Inga dödsfall i gengasförgiftning ha inträffat men ett par gånger ha stora svårigheter förelegat att återföra den förgiftade till sans. Vid ett tillfälle torde ett räddat liv få tillskrivas det kunniga och självständiga handlandet som ådagalades av en volontär på sjukhuset. Han handlade helt enligt sin instruktion under de 20 minuter det dröjde innan läkare anlände. Varje daghavande på sjukhuset är instruerad i syrgasapparatsens skötsel och användning, och i de syrgasbehandlingslådor, som stå på sjukhusen ligger en ask med Lobelinampuller,

vilka om den förgiftade är sanslös få injiceras av daghavande, om läkare eller sköterska ej genast är till hands. Mot giftstadgans föreskrifter har jag givit order att två Lobelinampuller skola förvaras i en ask i syrgasbehandlingslådan och således ej under lås. Enligt litteraturen och min egen ringa erfarenhet gör Lobelin sådan nytta, att jag anser mig berättigad att på detta obetydliga sätt frångå giftstadgans bestämmelser. Kronisk gengasförgiftning har ej konstaterats.

(H. Almén, I 7)

Truppens allmänna hälsotillstånd har med hänsyn till den stora nummerären varit relativt gott. Den fysiska beskaffenheten av de äldre årsklasserna har lämnat mycket övrigt att önska och givit anledning till stora kassationer.

Den på Sjukvårdsstyrelsens initiativ igångsatta intensifieringen av tuberkulobekämpandet medelst skärmbildsundersökningar och Calmettevaccinering hälsas med den största tillfredsställelse och synes att döma av de erhållna resultaten blixa av synnerligen stor betydelse för såväl armén som folkhälsan överhuvud taget.

Av likaledes mycket stort värde har varit den psykotekniska prövningen å de vpl vid årets rekrytskola för rekryternas tidiga ändamålsenliga gruppering till olika slags utbildning. Med hänsyn till att infanteriets värnpliktiga rekryter äro från yrkesgrupper med ofta generellt lägre intelligensnivå än specialvapnen, förklaras den relativt höga procenten av mindre gott prövningsresultat.

(Wilhelm Örn, I 12)

En säker nedsmittning av tbc har kunnat konstateras å 2. cskv av I. kavbat, där en vpl, som vid upptäckten företedde en utbredd cavernös phtis, hunnit sprida sjukdomen till 5 stycken andra vpl, av vilka en sedan avlidit av miliartbc. Nämnde vpl hade på grund av tbc i familjen stått under observation å dispensären tidigare men ej företett något misstänkt å lungorna. För att förekomma dylika malörer, är det lämpligt, att å varje bataljon upprätta en förteckning å alla tbcotade fall och underkasta dessa en regelbunden återkommande kontroll med röntgen, genomlysning, S. R. osv.

(P. Hedener, P 2)

Sex vid inryckningen till första tjänstgöring tuberkulinnegativa vpl hava ådragit sig tuberkulos med all sannolikhet smittade av öppna tbcfall i samma barack resp. pluton. Dessa fall upptäcktes i samband med skärmbildsfotot. Då denna undersökning ägde rum först cirka 5 veckor efter inryckningen hade, förmodligen dessa sjukdomsfall kunnat undvikas om skärmbildsrtg ägt rum i tät anslutning till inryckningen.

Med anledning av *difteriepidemien* i Jönköpings län utfördes difterivaccination å största delen av kårens personal efter schickprövning i mitten av december.

(S. Erik Brattström, Ing 2)

Vunna erfarenheter synas med all tydlighet visa, att sjukligheten vid fältförbanden är avsevärt mindre än vid depåerna. Trots att de hygieniska kraven av naturliga skäl, särskilt beträffande förlägnings- och livsmedelshygien, äro väsentligt bättre tillgodosedda för de kasernerade förbanden, under det att vissa brister i detta avseende för fältförbandens vidkommande äro ofrånkomliga, har hälsotillståndet i allmänhet varit avgjort bättre vid de sistnämnda. Sannolikt är åtminstone en anledning härtill att finna i det förhållandet, att personalens förläggning vid fältförbanden, även om trångboddheten i de enskilda förläggningarna är större än i kasernerna, i stort sett är väsentligt mera spridd än vid depåförbandens, varigenom den måhända viktigaste förutsättningen för uppkomst och utbredning av epidemier för fältförbandens vidkommande i väsentlig grad reducerats.

Omfattande tuberkulosundersökningar hava under året kommit till utförande.

Sålunda har så gott som all personal vid depåerna undersökts medelst skärmbildsfotografering. Denna har därvid varit av utomordentlig betydelse för ett tidigast möjligt uppspårande och fränskiljande av farliga smittokällor. Inom militärområdet hava konstaterats inalles 260 fall av *tuberkulos*, varav 233 fall lungtuberkulos och 27 fall av tuberkulos i andra organ. (Allan Svensson, II. milo)

Scharlakansfebern har varit av mycket lindrig art och endast i två fall medfört komplikationer i form av nefrit. Den har uppträtt inom nästan alla kompanier och då den samtidigt förekommit litet varstades i länet synes den åtminstone i viss utsträckning hava ådragits under permission till staden eller hemmet. Det kan emellertid icke uteslutas, att smitta även kan hava erhållits å markententeriet. Där inträffade i mars bland serveringspersonalen ett fall av scharlakansfeber. Senare då sjukdomen uppträdde å spridda komp, företogs dels i juni och dels i november halsprovtagning därstädes å all personal. Odling av dessa prov å blodagarplattor utvisade i tvenne fall hämolytiska bakterier och vederbörande isolerades å epidemisjukhuset samt företedde efter kort tid typisk fjällning. Ur epidemiologisk synpunkt intressant är att scharlakansfebern båda gångerna härefter praktiskt taget upphörde.

Hälseneinflammationer har liksom föregående år förekommit i påfallande stor utsträckning efter längre marscher och fälttjänstövningar. (Einar Fagerström, I 14)

Under tiden $\frac{5}{5}$ — $\frac{8}{5}$ skärmbildsfotograferades all regementets personal. Härvid upptäcktes 6 öppna fall av tuberkulos. Av dem hade fem känt sig fullt friska och ej varit sjukanmälda. Under sommaren och hösten konstaterades inalles ett 20-tal tbcfall, erytema nodosum, hilusadeniter, pleuriter samt parenchymprocesser inom lungorna. Av dessa tbcfall ha de flesta med till visshet gränsande sannolikhet infekterats på regementet av de öppna tbcfallen, som vistades på regementet omkring en månad. (F. Möller, I 21)

Av gengasförgiftning hava förekommit 11 fall. Av dessa voro 3 medvetlösa, då de infördes till kärns sjukhus. De lättare fallen behandlades med syrgas, de övriga med karbogen samt de tre svåraste dessutom med tonocardinjektioner. 2 av dessa senare upplárnade efter några minuter, den tredje var starkt påverkad, blek, cyanotisk med svag puls. Först efter cirka 20 minuters intensiv behandling återkom han till medvetande och efter några dagars sjukhusvistelse utskrevs han symptomfri.

Å såväl bilverkstäderna som garage finnas tillgång till syrgas som också emellanåt inhaleras av vederbörande arbetare å nämnda ställen, då de känna antydan till huvudvärk. Några säkra fall av kronisk gengasförgiftning hava ej konstaterats. (V. Roosmark, T 3 d)

Från flera depåer och fältförband hava inrapporterats en anmärkningsvärd ökning av vissa parasitära och mycotiska hudsjukdomar — särskilt skabb.

(Sjuten Ramstahl, III. milo)

En del sjukdomar, som visat en frapperande ökning är scabies samt impetigo och mycotiska hudaffektioner. Dessa åkommer, som under tidigare år voro tämligen ovanliga ha varit mycket vanliga under året. Å sjukhuset ha sålunda vårdats 76 fall av scabies. Ett stort antal lättare fall ha behandlats polikliniskt. Ökningen har ej endast förekommit hos de vpl utan visat sig i ett flertal fall bland de civilanställda. Erfarenheten hos de civila läkarna inom förläggningssorten gå i samma riktning och troligt är att den bristande renligheten på grund av varmvattenbristen m m väsentligt bidragit att sprida sjukdomarna. (G. Brändstedt, I 17 d)

Natten till den 6 december inträffade en gastro-intestinal intoxication, som drabbade omkring 90 % av regementets hela styrka. Fallen förlöpte med häftiga kräkningar och diarréer samt huvudvärk men utan feber med några få undantag. Efter ett dygn voro besvärerna över i de flesta fallen och endast några få varade 2—3 dygn. Även här företogs undersökning vid ovannämnda institutioner av utspisad konserverad makrill, men gav negativt resultat. Spadet från samtliga burkar hade hållits samman och beretts till sås. Då några man, som endast förtärt makrillen men ej såsen, förblivit helt symtomfria ligger det närmast till hands att som etiologiskt moment antaga toxiner i spadet i någon eller några av burkarna, vilka vid konserveringen ev. innehållit toxinbildande bakterier, men att dessa bakterier under konserveringen avdödats under det att deras toxiner ej förstörts.

Ett dödsfall av Encephalo-meningit som komplikation till Paorititis epidemica har inträffat.

(M. Abelin, K 3)

Att begränsa en parotitepidemi synes vara hart när omöjligt. Varje parotitfall vid reg har omedelbart isolerats och vid tillfrisknandet erhållit sjuktjänstledighet c:a 14 dagar och hemsänts från sjukhuset utan att vid utskrivningen ha kommit i beröring med den friska truppen. Men nya fall ha åter uppträtt efter en längre tids uppehåll. Man får stundom det intrycket att smittan återinförts av de vpl som nyligen genomgått sjukdomen och att parotitpatienten är smittoförande längre tid än vad i läroböcker anges.

(Bengt Graff, A 2 d)

Påfallande är det stora antalet värnpliktiga med plattfot. Dessbättre ha de flesta av dessa inte haft några insufficiensbesvär, och de som haft sådana ha i de allra flesta fall kunnat korrigeras med inlägg. Med kännedom om den allmänna frekvensen av plattfot, får man dock öskt den känslan att trängen i ovanligt hög grad berikats med de på så sätt defekta, vilket ju knappast kan vara rimligt med tanke på de påfrestningar som exempelvis de vilka uttagits i sjukbärrar- och anspansstjänst kunna utsättas för.

(N. Strömberg, T 2)

På grund av den stora betydelse parotitis epidemica har inom militär sjukvård på grund av stort antal fall, stort antal förlorade tjänstgöringsdagar och komplikationsrisken, ha försök påbörjats att genom passiv immunisering med parotitkonvalescentserum skydda de för sjukdomen utsatta. Någon gynnsam verkan har ej kunnat konstateras genom dessa försök, i det att minst lika många serumbehandlade som kontroller insjuknat. Dessa försök komma emellertid att fortsättas och försök att få fram en metod för aktiv immunisering kommer likaledes att göras.

(Bengt Lambert, I 4)

För pansarvapnets vidkommande är det önskvärt med högkvalificerat folk av en speciell psykisk läggning med utpräglad framåtanda.

Slutsatsen av de bekymmer och besvär ett truppförband har med scharlakansfeber är den, att vad man gör möjligen har sin nytta med sig och kanske är nödvändigt, men att man ändå ej når, vad man avser, nämligen snabbast möjliga uppstoppande av epidemien. Det antal övningsdagar, som gå förlorade, är avsevärt (15 %). Epidemien har dess bättre varit godartad och komplikationerna få. I en del fall har polyarthrit tillstött. Från tyska armén som effektiva omskrivna vaccinationsåtgärder synas böra upptagas till prövning.

(C. Barre, P 3)

Med avseende på den militära utbildningen ha endast god inverkan på truppens hälsotillstånd kunnat påvisas. De skärpta fordringarna på fysisk kondition och uthållighet ha hos manskapet framkallat motsvarande höjning av den fysiska standarden.

(G. Sjögren, A 1)

Ett beklagligt stort antal allvarliga skador orsakade av hanterande av sprängämnen i en eller annan form särskilt handgranater har kommit under behandling.

(T. Thorburn, kom.skapet i Boden)

Med hänsyn till difteriens förnyade uppträdande i landet under de sista åren vore det önskvärt att en skyddsympning mot denna sjukdom kunde komma till utförande beträffande arméns personal. I första hand torde täcktrupperna bära skyddsympas då difteririskens sannolikt är större vid gränserna och epidemisjukhusmöjligheterna mindre.

(C. W. Lundquist, I 20)

Skärmbildsundersökning har utförts i följande utsträckning: civilpersonal 139, fast anställda 234, värnpliktiga 1 451. Därvid har upptäckts två fall av säker tuberkulos och 121 misstänkta, av vilka senare de flesta blivit föremål för fortsatt observation med förnyade röntgenundersökningar och odling å sputum- och ventrikelsköljväska. I samband härmed har den erfarenheten vunnits att det tyvärr fortfarande är en hel del organisatoriska svårigheter att kunna få samtlig personal till undersökning utan undantag enär annars hela undersökningens ändamål äventyras.

(Helge Grundsell, Ing 3)

Föreskrivna tuberkulinprov äro slutligen gjorda å kadett- resp. aspirantkurserna som inryckte i oktober. I samband härmed påtalas dröjsmålet med insändning av elevernas läkarkort (varav alltjämt trots upprepade påminnelser ett sjuttiootal ej kommit KS tillhanda från ett flertal regementen, ävenså den i stor utsträckning konstaterade avsaknaden å de erhållna korten av föreskrivna anteckningar rörande tidigare vaccinationer och tuberkulinprov, vilket avsevärt fördröjt egna motsvarande åtgärder och säkerligen i stor utsträckning medfört dubbelarbete).

(G. Sigurd Wikström, KS)

4. Tandvård.

Beträffande tandskador uppkomna genom olycksfall i arbete bör behandlingsplan för skadans avhjälpande underställas militärområdestandläkaren för yttrande innan arbetet påbörjas. Det gäller här ofta komplicerade broarbeten och betydelsen av att ett sådant fall enhetligt bedömes av en fackman med god erfarenhet kan icke underskattas. Skall dylikt arbete utföras på annan än militär tandpoliklinik är det lämpligt med hänvisning på särskild blankett.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Tandvården har bedrivits i enlighet med gällande bestämmelser och föreskrifter. Tandvårdsbehovet är mycket stort och har ej kunnat tillgodoses i den utsträckning, som vore önskvärt. Proteser och mera omfattande tandvårdsarbeten har endast kunnat utföras vid olycksfall i arbete, i övrigt endast i enstaka fall.

(A. Gahrton, I 6)

Tandvårdsbehovet är alltjämt synnerligen stort. Från regementet föreligger sedan föregående år förslag om utökning av tandpolikliniken med 2 arbetsplatser med steriliseringsrum och proteslaboratorium.

(Wilhelm Örn, I 12)

För att få mera reda i tandvårdsarbetet ha de värnpliktiga undersökts batterivis och härigenom har en tandvårdsplan kunnat uppläggas, som sedan i stort sett följts.

(Teodor Flodén, A 3)

Tandvård har liksom tidigare år meddelats i mycket stor omfattning men synes det oaktat icke motsvara det särskilt inom detta område utomordentligt stora tandvårdsbehovet. Förutom vid de 5 depåttandklinikerna hava under året verksamhet bedrivits vid 3 fälttandpolikliniker samt tidvis även vid organiserade sjukhuskompanier. Tandvård har i övrigt lämnats genom privata tandläkare, med vilka avtal härom i föreskriven ordning träffats. Protestillverkningen vid laboratorierna i Östersund och Sollefteå har varit mycket betydande. (Allan Svensson, II. milo)

Tandvårdsbehovet är alltför stort i förhållande till klinikens kapacitet och har under året endast till en mindre del kunnat tillgodoses. (Einar Fagerström, I 14)

Lv 5 disponerar f. n. en tillfällig tandpoliklinik, som ursprungligen tilldelats dåvarande Sundsvalls fo och vid fostabens förflyttning överlämnats till Lv 5. Det synes önskvärt att densamma erhåller karaktären av fast tandpoliklinik och tilldelas personal och utrustning i överensstämmelse därmed (A. Hedfeldt, Lv 5)

Det militära tandsvårdsarbetet under beredskapstiden är av stor omfattning och utmärkt kvalitet samt av största värde för folkhälsan. Möjligheterna utnyttjas också i högsta grad av de inkallade. (Sjuxen Ramstål, III. milo)

Genom en hel del provisoriska anordningar har tandvården hjälpligt kunnat bedrivas, men mycket återstår att göra på detta område. (R. Hybbinette, IV. milo)

Det har den största betydelse för den militära tandvårdens effektivitet att tandpolikliniken ligger så nära truppförbandet som möjligt, så att ej tjänstgöringstid i allt för hög grad åtgår till förflyttning till och från tandpolikliniken. Ur den synpunkten vore det lyckligt, om T 1 och eventuellt även F 3 finge egen tandvårdsverksamhet, eventuellt av mera provisorisk natur. (Bengt Lambert, I 4)

Under året ha anordnats särskilda tandvisitationer. I samband med varje nyinryckning har tandundersökning utförts. (H. Hinricsson, I 8)

Vid vårinryckningen genomgicks hela den inryckande styrkan, för vilken tandvårdskort upprättades. Därefter upprättades kompanivis listor över dem, som önskade tandvård.

En specialundersökning i jämförande tandvård ägde rum under sommaren, anbefalld av Sjukvårdsstyrelsen. Därav framgick bland annat, att tandvårdens förläggande till folktandvårdsklinik utanför kasernområdet skulle betyda en tidsutdräkt 4—5 ggr större än vid vård i kasernen, sålunda förlust av övningsid till förfång för den militära utbildningen. (C. Barre, P 3)

Som under föregående år har efter inryckning och i vissa andra fall generella undersökningar gjorts för uppläggande av program beträffande behandlingen. Riktigpunkt har huvudsakligen varit att tandstatus ej skulle försämrast under tjänstgöringen samt att sanering för uppnående av fullgod tjänsteduglighet i möjligaste mån skulle eftersträvas. (Peter Rousthøi, K 1)

5. Sjukvårdsmateriel.

Sjukvårdsväska 1 synes vara väl tung. Den påfrestning som vid bäring uppstår i bärremmens fästepunkter ha visat att de senare icke äro tillräckligt hållfasta. (Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Under året har det nya sjukvårdsmaterielförrådet tagits i anspråk. Då detta förråds lokaler till stor del äro uppvärmda, har det varit möjligt att från samtliga fältdepåer intaga såväl instrumental-, röntgen- och elverksutrustningar för översyn och justeringar och framför allt för förvaring i lämpliga lokaler — en sak som visat sig svår att på ett tillfredsställande sätt ordna i förbandens depåer.

I förrådet finns även uppvärmd lokal, avsedd såsom tork- och arbetsrum. Detta har visat sig vara till stor nytta, dels för torkning av materiel (bårbottnar, bårsäckar, filter, tält m. m.), som inlämnats till förrådet, dels för torkning av materiel utlämnat till övningar inom depån, dels för utförande av justeringar och reparationer av sjukvårdsmaterielen, som tack vare lokalerna till stor del kan utföras av vid förrådet anställda förrädsmän och arbetare. (V. Roosmark, T. 3)

Enär sjukvårdsunderofficeren icke hinner att i tillräckligt stor utsträckning ägna sig åt förrådstjänst är kravet på fullt kompetent förrädspersonal oavvisligt. Anställandet av en civilanställd förrädsman är ofrånkomligt för värden och skötseln av den dyrbara och i flera fall svårersättliga materielen. (G. Frostell, I 1)

Då på de till A 8 hörande förbanden förefinnes sjukvårdsmateriel, som oundgängligen fordrar sakkunnig vård, är behovet av en sjukvårdsunderofficeren underställd förrädsman absolut nödvändig. (S. Göransson, A 8)

Sjukvårdsmaterielen har förvarats under årets första åtta månader i det gamla sjukstallet, en lokal, som var avgjort mindre lämplig. I oktober fick denna lokal ej längre disponeras, varför materielen flyttades till en kallare under kasernbyggnaden utan värmeledning. Denna lokal har inretts, men måste rubriceras som mindre lämplig då risk för fukt synes förefinnas. Genom insättande av värmelement torde lokalen dock bliva användbar till dess att nya lokaler med värmeledning kunna erhållas i det nya sjukhuset. (T. Torgersruud, A 7)

6. Inskrivningsväsendet.

Av särskilt intresse ha erfarenheterna från efterbesiktigade äldre vpl varit. Ehuru en rätt stor % av de inskrivna vid efterbesiktning fått sina värnpliktsförhållanden ändrade, kan man dock säga att det tillskott som försvaret erhållit utgjort ett gott materiel. (Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Vid beredskapstjänstgöring och utbildning av äldre värnpliktskontingenter, har det varit nödvändigt, att företaga ändring i tjänstgöringsförhållandena eller frikallelser i ett mycket stort antal fall. Att av medelålders män, med mer eller mindre invalidiserande åkommor, utbilda fältdugliga soldater är ju teoretiskt tänkbart, men praktiskt te sig förhållandena något annorlunda. (A. Gahrton, I 6)

Inskrivningsnämndens förseende med tvenne läkare har visat sig mycket lämpligt för nämndens kontinuerliga arbete. Det nya besiktningsreglementet och de nya läkarkorten ha varit lätthanterliga och praktiska. (Wilhelm Örn, I 12)

Fortfarande ha vi trots att sakförhållandet flera gånger påpekats i Svensk Läkartidning det intrycket att våra civila kolleger ej följa bestämmelserna angående »laga förfall» för inställelse till militärtjänstgöring. Det har sålunda t. ex. under året inträffat att civil läkare »på heder och samvete» utfärdat intyg om att en av grav neuros lidande person var oförmögen att inställa sig till undersökning på depåns sjukhus, trots att personen ifråga vid intygets utfärdande uppehöll en ansvarsfull kontorsbefattning. Yttrande om militär tjänstbarhet är av

föga värde. Så mycket mera värdefulla äro alla uppgifter om objektiva fynd vid läkarundersökning. Det synes som om det huvudsakligen varit kvinnliga kolleger och manliga utan militär utbildning, som skrivit olämpliga läkarintyg. Några månaders tjänstgöring vid någon depå enligt tjänstepliktslagen är ett positivt förslag för att även dessa läkare skola få behövlig erfarenhet i hithörande frågor.

(F. Möller, I 21)

Av de vpl, särskilt äldre årsklasser, vilka tilldelats lvtillieriet, har ett mycket stort antal befunnits olämpliga för utbildning vid lvt, enär de icke fyllt kravet på synskärpa och färgsinne.

(I. Cassel, Lv 2)

Ett förhållande värt att omnämnas synes vara följande: vid inkallande till utbildningskurs överfördes från fastlandet bland annat från A 1 i viss utsträckning äldre vpl, vilka under flera år ej varit inkallade och under denna tid förvärvat ett flertal sjukdomar, vilka nödvändiggjort deras hemsändande. Det hade givetvis varit ändamålsenligare att dessa undersökts före överförandet till Gotland, varigenom reskostnader undvikits.

(T. Torgersrud, A 7)

7. Utbildning och övningar.

Den militära utbildningens planläggning synes väl avvägd och några framträdande olägenheter av densamma med avseende på truppersnas hälsotillstånd har icke förmärkts. Genom den nuvarande längre värnpliktstiden har möjliggjorts en mera successivt stegrad fysisk träning och hårdning av truppen, än vad som kunnat ske förr om åren med dess forcerade utbildning.

Vid fältövningar för högre staber bör läkare ingå i ledningen så att uppgifterna för sjukvårdstjänstens fullgörande i möjligaste mån bli verklighetstroga.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Ur hälsosynpunkt synas övningarnas olika grenar vara väl avvägda mot varandra. Fotskador äro relativt vanliga i samband med skidutbildningen. Marschskador äro ringa till antalet.

(S. Erik Brattström, Ing 2)

Det under år 1942 prövade förfaringssättet vid urval av vpl till olika utbildningslinjer är mycket tidsödande icke minst för befälet, som har att genomgå och rätta alla provhäften, och man kan ifrågasätta, huruvida det arbete, som kräves, verkligen motsvaras av de med proven uppnådda fördelarna. Givetvis böra prov utföras med vpl, som avses kunna ifrågakomma för utbildning till vissa befattningar, innan deras uttagning definitivt fastställs, men däremot synes det onödigt, att den stora massan av vpl, som utgöres av jordbruks- och skogsarbetare, prövas beträffande sådana färdigheter som t. ex. rättskrivning, addition och intelligenstest inom områden, som äro för den tämligen främmande. Resultatet av dessa prov utgör ej heller något mått på de för manskapet vid ett gevärskompani verkligt värdefulla soldategenskaperna. Förefintligheten och graden av sådana egenskaper som mod, uthållighet, anpassningsförmåga och initiativkraft kan endast fastställas genom att praktiskt prövas samt i viss mån genom den personliga uppfattning, som en truppans befälhavare så småningom skaffar sig beträffande sitt folk. Det torde icke behövas lång tid efter en inryckning, förrän en befälhavare vid uttagning av personal till olika befattningar hellre litar till sitt personliga omdöme än han sätter sig att bläddra i manskapets provhäften.

Det skulle var mycket värdefullt, om prov verkligen kunde utarbetas, genom vilka de värnpliktigas militära användbarhet på förhand kunde fastställas, men

att döma av det nu utarbetade prövningsförfarandet synes detta mål vara mycket avlägset. Prov av olika beskaffenhet synas mig dock även i fortsättningen böra utföras, då härigenom kanske så småningom något av bestående värde skall kunna utvinnas. Den mycket värdefulla hjälp, som psykiatriskt utbildad läkare lämnat vid undersökningarna, synes mig inge vissa förhoppningar om att i framtiden mera ändamålsenligt prov skulle kunna utarbetas. (G. Janson, I 5)

Beträffande de äldre årsklassernas motståndskraft och fysiska spänst kan densamma icke jämföras med de yngsta årsklassernas. Det är även frapperande huru mycket större sjukannämningsfrekvensen är hos dessa äldre årgångar. Deras militärutbildning borde för den skull icke forceras i samma tempo som de yngre årsklassernas. (C. V. Barréus, I 13)

Det är önskvärt att truppbefälet under trupputbildningens gång med korta repetitioner försöker låta truppen vidmakthålla av läkare förut meddelade färdigheter. (Sjuxen Ramstahl, III. milo)

Den militära utbildningen synes ur militär-medicinsk synpunkt vara bättre planlagd, rationellare skött än vad tidigare varit fallet, vilket bl. a. visat sig att även vid rätt kraftiga marschprestationer kunnat utföras utan att större skador eller menlig inverkan på truppens hälsotillstånd. (H. Ihde, I 3)

Beträffande de värnpliktiga läkarnas utbildning synes mig att de i grupp 3 och 4 uttagna endast böra fullgöra rekrytskolan och ej fortsätta med gruppchefsskolan. De flesta av dessa äro p. g. a. kroppsfel befriade från så stor del av de praktiska övningarna, att de ej på ett tillfredsställande sätt kunnat tillgodogöra sig utbildningen vid gruppchefsskolan. Denna tid anser jag i stället med stor fördel kunna läggas till facktjänstgöringen. Bäst vore att dessa utbildades som en särskild avdelning. (Carl Schneider, T 1)

Mot utbildningens planläggning och övningarnas inverkan på truppens hälsotillstånd kan någon berättigad erinran icke göras, även om i vissa fall befälet synes hava begärt något väl stora kroppsliga prestationer av de efterbesiktigade och icke i tillräcklig mån beaktat att dessa, även om de äro »friska», dock i de flesta fall äro till åren komna.

Enligt chefers för armén direktiv har anordnats undervisning vid truppförbanden för de stamanställda i anatomi, fysiologi o. s. v., huvudsakligen bedrivit av civila lärare men även av läkare vid garnisonssjukhuset.

Dessa läkare ha även ställt sig till förfogande vid det frivilliga utbildningsarbetet inom Röda Korset. (T. Thorburn, kom.skapet i Boden)

8. Sundhets- och hälsovårdsinspektioner.

Vid vissa förband lämna alltjämt de hygieniska anordningarna i kök, diskrum, omklädningsrum för personal, tvättningsanordningar, skulbodar m. m. åtskilligt övrigt att önska. Rensierier, där de helt icke saknas och förvaringslokaler äro på sina håll icke i nivå med de skäliga fordringar, som kunna anses berättigade. Möjligheterna för personalen att kunna hålla sig snygg äro här och var alltför begränsade, tilldelning av arbetskläder och ombyten m. m. icke nöjaktigt o. s. v. Det förefaller även vara nödvändigt med en skärpt tillsyn över denna personal. Måhända skulle förståelsen för vådorna av en bristfällig hygien ökas, därest personalen (intendenter, kasernoff?), som närmast ha ansvaret för denna, finge ge-

nomgå förbättrad utbildning i dessa stycken. Ävenledes den ordinarie läkarpersonalen måste genom tätare inspektioner, än vad som förefaller ha verkställts vid en del förband, övervaka hälsovårdsförhållandena och försöka få rättelse till stånd där så behövas.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

De värnpliktiga i allmänhet synas i mycket ringa grad ha begrepp om ens elementär snygghet och en beklämnande nonchalans med Kronans materiel har ofta kunnat iakttagas.

(T. Thorburn, VI, milo)

9. Truppens personliga hälsovård.

Vid fältförband synas svårigheter finnas att anordna torkrum. Det vore av värde om för längre tids förläggning de nuvarande tältbarackerna förlängdes, så att genom enkla anordningar ett mindre torkrum och ett tvättrum kunde inrymmas i dem. Framför allt är detta behövligt under vintertid.

(Sigurd Kihlstedt, I. milo)

Truppens beklädnad har varit mycket tillfredsställande. Dock har fältdamaskens, modell 1939, ändamålsenlighet ifrågasatts. Den har nämligen stark benägenhet att vid våta krympa och därvid utöva tryck och skavning och därigenom öka antalet marschskador.

(Sixten Ramstahl, III. milo)

Någon inverkan av kristiden på truppens hälsotillstånd har icke kunnat förmärkas vid vägning av vpl tillhörande 1941 års klass. Efter halva tjänstgöringstidens utgång visade de flesta en viktökning, vilken i en del fall var betydande. Några fall av bristsjukdom (avitaminos) hava icke inträffat.

(C. Lundquist, I 20)

Mot klädseln kan anmärkas att vid tjänst vintertid för den icke ridande personalen äro ridbyxor olämpliga då de strama över knäet så att förfrysningar lättare kunna uppträda.

(Olof Säfwenberg, K 4)

Krigsskolans förläggning är allttjämt i avsaknad av bekvämt tillgängliga duschmöjligheter liksom bristen på lämplig badbassäng gör, att den viktiga simundervisningen måste förläggas till Sportpalatset, ett faktum, som medför mycken tidsförlust och minskade träningsmöjligheter.

(G. Sigurd Wikström, KS)

Kåren saknar egen tvättinrättning och all tvätt sker vid I 18. Synnerligen önskvärt är, att kåren erhåller eget *uppvärmt* förråd för tvätt, som skall utdelas, då med den nuvarande anordningen av ej uppvärmt förråd de ofta ej fullt torkade tvättkläderna utdelas fuktiga eller t. o. m. frusna till truppen, ett synnerligen olämpligt förhållande. Uppmärksamhet har även riktats på nödvändigheten av att uniformer som utlämnas till användning äro tvättade före utlämnandet (se hälsovårdsinspektion).

(T. Torgersrud, A 7)

10. Sjukvårdsavdelningen.

Det nuvarande regementssjukhuset, som endast rymmer omkring 65 vårdplatser, kan ej tillgodose den ineliggande styrkans krav på sjukhusvård. Vid upprepade tillfällen har baracker måst iordningställas som sjukavdelningar. Därest en större influensaepidemi eller epidemi av en annan sjukdom, vid vilken intagningsskyldighet å epidemisjukhus ej föreligger, skulle utbryta, är regementet ganska illa ställt, ty några andra lokaler än regementets egna, som kunde tänkas användas

för sjukvårdsändamål, finnas icke att tillgå. Frågan om eventuell nybyggnad har tidigare i särskild skrivelse insänts till Sjukvårdsstyrelsen. (A. Gahrton, I 6)

Dietutspisningen av personal, som därtill är i behov har visat sig icke kunna ordnas i regementets matsal, utan har denna utspisats på sjukavdelningen men har härigenom sjukhusets matsalsutrymmen varit för små. (B. Hedener, P 2)

Regementssjukhuset är i behov av utvidgning för att numera kunna motsvara sitt ändamål. Framställning härom har gjorts. (Alf Herne, A 6)

Depåsjukhusen vid I 5 och T 3 äro i behov av tillbyggnad och renovering respektive nybyggnad. Sjukavdelningen vid I 21 är under nuvarande förhållanden otillräcklig. (Allan Svensson, II. milö)

Sedan flera år tillbaka råder stor brist på nödvändiga utrymmen inom sjukhuset. I bottenvåningen är tandpolikliniken inrymd. Tandproteslaboratoriet har däremot måst förläggas till förhyrd lokal ute i staden. Å sjuksalarna förekommer ofta överbeläggning med patienter. Behovet av flera isoleringsrum är synnerligen trängande. Behandlingsrummet är alldeles för litet för sitt ändamål. Skyddsrummen i källaren äro icke tillräckligt rymliga. Olägenheterna hava till en viss grad minskat genom uppförande av en barack i anslutning till sjukpaviljongen. Denna kan dock icke fylla behovet av lokaler och kan endast anses som ett provisorium. (G. Janson, I 3)

Under maj månad överlämnades till regementsläkaren en sjukbarack på 36 sängar. Tillsammans med sjukpaviljongens 12 platser disponeras sålunda 48 platser. Detta antal sängar understiger avsevärt det oundgängligen nödvändiga, varför vid större anhopning av sjukdomsfall vissa andra utrymmen inom regementet måste tagas i anspråk för de sjuka. (F. Möller, I 21)

Vid planerandet av en ändamålsenlig vinterförläggning av hög standard invid Grytans skjutfält har regementsläkaren ej tillfrågats om sjukvårdens behov av utrymmen. Följden är den, att medan nu utmärkta permanentbaracker med cv, rinnande vatten och wc under år 1942 tagits i bruk och matsal, mässar och personalbostäder i rask takt byggas om eller nybyggas, är ännu intet ens planerat för en acceptabel sjukavdelning, trots svårigheten att på grund av den alltmer skärpta bilbristen kunna sända in och ut alla sjuka, i behov av intagning på vårdavdelning, till och från mobdepån, och i trots av att läkare i över två år permanent varit kommanderad till förläggningen, som hyser 250—350 man. Angående behovets trängande beskaffenhet hänvisas i övrigt till rapporten över milbefläkarens inspektion av förläggningen i mitten av dec. 1942. (G. Agge, A 4)

För på skjutplatsen på Åstön förlagd personal föreligger behov av ett särskilt sjukkvarter i anslutning till förläggningen, huvudsakligen avsett för isolering av luftvägskatarrer av kontagiös typ. Framställning i ärendet har gjorts av kårchefen. (A. Hedfeldt, L v 5)

Sedan i föregående årsrapport framhållits det trängande behovet av eventuell utvidgning av kårens sjukhus eller helst byggande av ett helt nytt har det nuvarande utdömts vid genom Fortifikationsstyrelsens försorg verkställd utredning angående kårens byggnader med hänsyn till eldfara. (V. Roosmark, T. 3)

Det gammalmodiga sjukhuset har under flera år icke påkostats några reparationer i tanke att en ombyggnad skulle äga rum inom den närmaste framtiden. Då

emellertid en sådan av allt att döma kommer att låta vänta på sig ännu många år är nu en genomgripande uppsnyggning av hela sjukhuset nödvändig och medel för en sådan kommer att begäras.

(G. Brändstedt, I 17)

Frågan angående splittersäkert förbandsrum för regementet befinner sig under utredning. Tillräckligt antal mindre rum för obs. och isolering av patienter saknas fortfarande trots tillkomsten av den nya baracken. Sjukhusets snyggningsrum äro i behov av snar modernisering och beläggning med mera beständigt materiel.

(H. Ihde, I 3)

Då sjukpaviljongen fortfarande till hälften disponeras av Lv 2 och därtill allt större utrymmen måst tagas i anspråk till expeditionslokaler m. m., varför endast 12 vårdplatser återstå, har det i en kasern inrättade sjukkvarteret måst utvidgas till 50 vårdplatser. Trots vissa förbättringar på detta sjukkvarter vidlader det dock fortfarande allvarliga brister. Det torde sålunda vara ofrånkomligt med vissa arbeten för förändring av sjukkvarteret, som troligen måste beräknas användas ännu något år.

Ett obetingat önskemål är även ett ändamålsenligt laboratorium. Det skrubblänkande utrymme som nu användes till laboratorium gör ej skäl för namnet.

(Bengt Lambert, I 4)

Sjukvårdsavdelningen är i *trängande!!!* behov av snar ombyggnad. Den nuvarande sjukvårdsavdelningen besväras sommartid svårt av flugor från det närbelägna stallet. Sjukbarack har under året uppförts. Utrymmena för expeditionstjänstens effektiva bedrivande äro små och bl. har batläkrummet måst tagas i anspråk för sjukvisitationer. Detsamma gäller i viss utsträckning även regementsläkarens rum.

(H. Hinricsson, I 8)

Belägenheten som förut vid flera tillfällen påtalats ytterst otillfredsställande. Passerande motorfordon å den enda trafikväg som står till buds nordväst om sjukhuset störa genom sitt buller, så att ej ens samtal kan föras i mottagningsavdelningen, förpesta luften med avgaser, som tränga in genom även stängda fönster och riva upp ett damm, som sommartid ger avlagringar å allt i hela mottagningsavdelningen. Någon motsvarighet till detta elände torde ej finnas i landet.

(C. Barre, P 3)

Det provisoriska sjukkvarteret med omkr. 50 vårdplatser är fortfarande förlagt till översta våningen 2 batt. Anordningen kan betraktas som synnerligen primitiv, och motsvarar ej moderna sjukkrav. Isoleringsmöjlighet saknas. Förbättringar i detta sjukkvarterets kök hava gjorts.

(I. Cassel, Lv 2)

Sjukhuset ligger omedelbart intill en stallbyggnad, varifrån sommartid flugor och elak lukt sprides. Väntrummet utgöres av en korridor, genom vilken trafik även sker till I 1 isoleringsrum och tandpolikliniken. Mellan undersökningsrummet och behandlingsrummet finnes ingen dörr. Även mellan dessa sker förbindelse genom väntrummet = korridoren. Någon sköterskebostad finnes ej. Den förutvarande sköterskebostaden disponeras för tandpoliklinik, till vilket ändamål den ej är lämpad. Det andra vaktrummet har upplåtits till den kvinnliga sjukvårdspersonalen. Särskild mottagningslokal för kvinnlig personal finns ej, varför sådan personal mottages före sjukvisitation på morgnarna. Någon toalett för läkarna finns ej.

(C. Bergendal, Lv 3)

F. n. sker expedition, mottagning och behandling i samma rum. Väntrummet är för litet och rymmer ej alla sjukanmälda även om de stå packade för att få plats inomhus. Vintertid medför detta förhållande en stor olägenhet.

Något rum, undantagandes vaktrummet, finnes ej för sjukvårdspersonalen, likaledes saknas utrymmen för arkiv. (S. Rudberg, Ing 1)

Mot läget intet att anmärka, men sjukhuset är för nuvarande och regementets blivande manskapsstyrka enligt 1941 års härordning för litet. Ordinarie plateantalet är endast 25 mot önskvärt 40 och dessutom äro väntrum och behandlingsrum alldeles för trånga. (Olof Säfwenberg, K 4)

Sjukvårdsavdelningen är ej tillfredsställande och anslag har av Fortifikationsstyrelsen begärts för dess om- och tillbyggnad.

Råbäckslägrat däremot är helt i avsaknad av sjukavdelning.

Angående kårens övriga byggnader ber jag endast få påpeka att anslag begärts för om- och tillbyggnader av bland annat matsal, kök och skafferier samt markenteribyggning, vilka lokaler lämna en hel del övrigt att önska ur hygienisk synpunkt. (Helge Grundsell, Ing 3)

Sjukhusets utrymmen äro för små. Enär det användes som garnisonssjukhus, räcka vårdplatserna vid vissa tillfällen icke till, utan även enklare fall måste avpolletteras till krigssjukhus. Isoleringsrum saknas. Förläggning för extra sköterskan och värnpliktiga läkare tager i anspråk utrymmen, som behövas för den egentliga sjukvården. (Per Linton, I 18)

Sjukavdelningens lokaler måste sålunda sägas vara synnerligen undermåliga och fylla ej tillnärmelsevis de krav som kunna och böra ställas på en sjukavdelning vid ett truppförband (jämför SS. 360: 20, juni 1941). Allvarligast äro de bristande isolerings- och observationsmöjligheterna, vilka innebära stor risk för epidemier och försvåra läkarens möjligheter att förhindra dessa i hög grad. (T. Torgersruud, A 7)

11. Badlokaler.

Med innevarande manskapsstyrka är bastun för liten. Den är dessutom gammalmodig och svår att hålla ren, varför en ombyggnad är önskvärd.

(Per Linton, I 18)

Kåren förfogar över eget badhus. Tvagningsmöjligheterna i detta för de ganska stora kontingenterna ha varit små, men ha nu förbättrats. (T. Torgersruud, A 7)

12. Förråd och verkstäder.

Verkstäder: Anmärkas bör, att i garagen saknas karbogenaggregat, varför dessa lokaler äro hänvisade till sjukavdelningens syrgasbehandlingsaggregat. Aggregat ha beställts men ej kunnat levereras i tillräckligt antal. (T. Torgersruud, A 7)

13. Övriga lokaler.

Bristerna i köket och svårigheterna att där hålla hygienien på hög standard ha förut påpekats. *Det måste anses i hög grad trängande att planerna på ombyggnad av köket med tillhörande lokaler förverkligas.* (Per Linton, I 18)

Markententeri, furir- och underofficersmäss äro samtliga för små. Det nybyggda kanslihuset har färdigställt och inretts. Byggnaden har emellertid redan visat sig vara synnerligen bristfälligt värmeisolerad. Vid östlig eller västlig vind kan i vissa lokaler ej tillfredsställande rumstemperatur trots ökad eldning erhållas. Man kan sålunda i läsidans lokaler ha 20° under det att i vindsidans lokaler samtidigt uppmätts 12°. Åtgärder för en bättre värmeisolering äro oundgängligen nödvändiga.

(T. Torgersrud, A 7)

14. Vatten och avlopp.

Manskapsmatsalen är för liten, samma gäller i än högre grad om furirs- och kökspersonal matsal. Mest trängande behovet är anskaffandet av en utsagningsanordning för ånga i kokrummet: med nuvarande anordning kondenseras ångan på väggar och tak och droppar ned i kokkärlen. Kylrummen äro för små. Den manliga kökspersonalen saknar omklädningsrum, för den kvinnliga (18 personer) finnes ett rum, 1½ × 3 m, sålunda synnerligen otillfredsställande. Rensningsrum för fisk och rotfrukter äro tillfredsställande. Sammanfattande är köksavdelningen i behov av om- eller tillbyggnad.

(T. Torgersrud, A 7)

15. Utspisning.

För att vinna tillräcklig kontroll över patienter, ordinerade skonkost på grund av mag- eller tarmrubbingar, utspisas dessa t. v. å sjukhuset och tagas deras måltidskort i förvar. Vid utspisningen i stora matsalen av dessa dietpatienter inträffade det ofta, att de först åto dietmat och därefter gingo in i kö för en andra portion med vanlig kost. Dessa värnpliktiga ha ofta visat sig opålitliga och aggraverande, inställda på att erhålla uppskov och förmåner.

(Wilh. Wifelt, T 4)

Utspisningen är i olika avseenden mycket god och torde i såväl kvalitativt som kvantitativt avseende vara överlägsen den, som under rådande tidsläge i allmänhet står civilbefolkningen till buds.

(Allan Svensson, II. milo)

Vanan att såsom varm dryck under ansträngande fälttjänstövningar, då truppen under ofta 8—10 timmar ej utspisats, utspisa kaffe eller tunn buljong är ej lämplig. Bättre är en kolhydratrik och vitaminrik dryck, varför nyponsoppa bör lämpa sig väl i detta avseende.

(Bengt Lambert, I 4)

Under året har en större undersökning företagits, huruvida tillskottet A-vitaminer i den ordinarie utspisningsstaten är tillräckligt, och resultatet har blivit, att A-vitamin tillförseln visat sig fullt tillräcklig, varför intet artificiellt vitamin-tillskott visat sig behövt.

(T. Thorburn, VI. milo)

Den allmänna livsmedelsknappheten, som under året minskat den dagliga kalori-mängden från omkring 4 000 till 3 500 har givetvis gjort att den tidigare konstaterade gängse viktökningen hos eleverna ej längre varit så markerad.

(Sigurd Wikström, KS)

16. Övriga förhållanden.

Vad som emellertid är ett absolut önskemål är att en sjukvårdsunderofficer med det snaraste anställas. Att utan kompetent hjälp hålla ihop sjukvården och därmed sammanhängande expeditionstjänst är nästan ogörligt. Det förefintliga underbefälet har icke utbildning, som gör dem lämpliga att sköta det expeditionella och deras tid är fullt upptagen dels med den rent sjukvårdande sidan och dels med undervisningen.

(Sten Tengroth, Lv 6)

Bristen på rengöringsmedel försvårar renhållningen. Beskaffenheten hos rengöringsmedel förorsakar större förslitning å målning, linoleummattor och textilier.

(H. Ihde, I 3)

Sjukvårdsunderofficeren, som tillika tjänstgör som batteriadjutant, har på grund av sitt arbete vid batteriet ej kunnat deltaga i något arbete vid sjukavdelningens expedition. Önskvärt vore, att vid förbandet placerades en sjukvårdsunderofficer med enbart tjänstgöring som sådan och vid sjukavdelningens expedition.

(Carl Tibblin, Lv 7)

E. Sjukligheten och sjukvården bland manskapet.

Siffror inom parentes () avse föregående år.

Sjuklighet. Enligt *Tab. 10* uppgick år 1942 antalet vårdade till 229 984, varav 1 903 voro kvarliggande från föregående år. Antalet sjukdomsfall har sålunda ökat sedan föregående år, då 226 495 vårdades. Antalet sjukdagar utgjorde sammanlagt 2 216 272 eller i medeltal 9.6 på varje under året insjuknad mot respektive 1 810 201 och 8.1 under år 1941. Av sjukdagarna ha 45.9 % förekommit vid truppen, 44.7 % vid militärsjukhus och 9.4 % å civilt sjukhus. Såsom odugliga till fortsatt krigstjänst ha avförts 2 463 eller 1.1 % av samtliga under året avförda.

Under året inträffade bland manskapet 208 dödsfall, därav 14 i lunginflammation, 9 i lungsot, 7 varfeber, 10 kronisk inflammation i hjärtat, 1 genom akut förgiftning, 8 drunkning, 61 olyckshändelse av annan art och 23 självmord (*Tab. 13*).

De vanligaste sjukdomarna (*Tab. 11* och *12*) ha liksom under de föregående åren varit akuta infektionssjukdomar, andningsorganens, matsmältningsorganens och bsystemets sjukdomar samt ej minst yttre skador. Inom de två första grupperna visade enligt föreliggande statistik akut och kronisk lufttröskatarr största frekvensen med 28 247 (29 381), halsfluss 16 354 (14 193), inflammation i svalg och matstrupe 11 511 (15 955), kontusion och krossår 11 454 (10 637), ledvrickning 10 090 (8 987), påssjuka 9 676 (5 377), tarmkatarr 8 235 (6 485), böld 5 423 (4 079), skoskav 5 123 (5 159), sår av skarpt eller spetsigt vapen 4 286 (3 507), muskel- och senbristning 4 262 (3 654), mag-

katarr 3 994 (3 760), muskelinflammation 4 040 (3 535), magtarmkatarr 3 982 (3 074), inflammation i senskida 3 787 (3 499). Av andra sjukdomar må omnämnas strupkatarr 3 751 fall, skabb 3 507, nässjukdomar 3 192, vaccinationsbesvär 3 007, under rubriken, »andra akuta infektionssjukdomar» ha upptagits 2 996 fall, vidare benbrott 2 475, blodåderbräck 2 034. Influensa har under 1942 varit endast 1 952 fall, scharlakansfeber 1 431, difteri 155 och mässling 99 fall.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Smittkoppor	—	—	—	3	1	1	—	3	—	—	—	—	8
Scharlakansfeber . .	124	91	108	120	270	245	102	79	33	68	87	104	1431
Mässling	4	3	7	6	9	48	12	5	4	—	—	1	99
Tarmtyfus	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Paratyfus	1	1	1	1	1	1	3	1	1	—	—	—	11
Rödsot	4	52	178	158	98	22	44	68	140	4	3	25	796
Difteri	25	49	15	1	12	29	6	7	2	2	3	4	155
Påssjuka	633	832	1 422	1 120	1 443	1 660	1 191	535	252	144	211	233	9 676
Kikhosta	8	18	7	18	4	1	—	—	—	1	2	6	65
Influensa	190	198	585	259	199	116	46	61	57	58	87	96	1 952
Akut barnförslamning	—	1	1	—	2	2	—	4	8	2	2	1	23
Sömnssjuka	—	—	—	—	17	—	—	—	—	3	—	2	22
Epidemisk hjärnfeber	—	—	1	1	2	—	2	4	1	1	—	1	13
Undulantfeber	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	4
Denguefeber	—	—	—	—	—	—	3	1	2	—	—	—	6

De *epidemiska sjukdomarnas* utbredning under olika tider av året framgår av ovanstående tablå. Scharlakansfeber visade sin största frekvens under sommarmånaderna, influensa under våren med maximum i mars.

Av de *smittsamma könssjukdomarna* bland fast anställda och värnpliktiga förekom gonorrhé i 861 (524) fall, nyförvärvad syfilis i 20 (9) och ulcus molle i 34 (21).

Sjukvård. Å garnisonssjukhusen ha vårdats inalles 30 926 patienter, varav 30 239 under året nyintagna, mot 28 442 under föregående år. Antalet vård dagar för samtliga vårdade uppgick till 446 456 (419 997). Av de intagna voro 8 086 (7 293) civila med 155 924 (142 734) vård dagar eller 35 % av samtliga vård dagar mot 34 och 33 % under åren 1941 och 1940. Vidare tillhörde av intaget manskap det största antalet armén eller 17 382, medan 2 994 voro hänförliga till marinen och 423 till flygvapnet (*Tab. 14 a och 14 b*). I *tab. E* lämnas en översikt av *civil sjukvård* vid garnisonssjukhusen.

I *Tab. 15* meddelas uppgifter å sjukdomar för de å garnisonssjukhusen vårdade utom för civila sjuka; uppgifter rörande dessa överlämnas till medicinalstyrelsen. De vanligaste sjukdomarna ha varit akuta bronchiter 1 327 fall, skabb 1 229, kronisk och akut magkatarr resp. 463 resp. 872, halsfluss 745, åderbräck 739, bräck 722, magsår 631, lunginflammation 577 och neurasteni 506. Antalet olycksfall har varit rätt betydande; för ledvrickningar ha vårdats 263 fall och arm- och benbrott 386 fall.

Tab. E. Antal platser, intagna, vård dagar m. m. för *civila* sjuka å garnisons-sjukhusen år 1941.

Garnisonssjukhus	Antal sjuk-platser ¹ d. 31/12	Under året		Antal vård-dagar	Antal vårdade			Vård-dagar pr patient
		intagna	avlidna		pr dag	på en gång		
						högst	lägst	
Stockholm	338	267	8	6 880	19	.	.	25·0
Karlsborg	61	572	24	10 678	29	40	15	17·9
Boden, inkl. epidemipatienter	278	4 304	99	77 593	213	233	147	17·4
Skövde	233	1 067	39	19 286	53	59	39	17·4
Visborg	73	—	—	—	—	—	—	—
Linköping	79	358	5	7 531	21	29	11	21·0
Eksjö	106	646	32	13 049	33	34	14	20·2
Sollefteå	90	884	37	20 907	57	75	35	22·6
Summa	1 258	8 098	244	155 924	425	.	.	18·7

Blodgruppsbestämning har utförts å i tjänstgöring varande personal inom armén, 71 900 år 1942 mot c:a 105 700 föregående år. Därvid har fördelningen på grupper visat sig vara följande:

	År 1941	År 1942
Grupp A	468·0	490·7
B	112·0	106·1
O	374·2	356·6
AB	45·8	46·6
Summa	1 000·0	1 000·0

¹ För *hela* sjukhuset, för *civila* enbart i regeln ej fastställt.

38 Tab. 1. Antal prövade vid besiktningarna av värnpliktiga år 1942.

Åldersgrupp, Inskrivningsområde (io)	Antal prövade förda till grupp							Summa prö- vade	Därav i % i grupp O o. T
	O	T	4	3	2	1	Ej an- given		
20-åriga	1 413	1 846	1 789	2 380	11 897	28 747	1 187	49 218	6.6
<i>Södra militärområdet</i>	<i>293</i>	<i>469</i>	<i>434</i>	<i>437</i>	<i>2 572</i>	<i>7 054</i>	<i>386</i>	<i>11 645</i>	<i>6.5</i>
Malmöhus södra io	67	140	73	85	466	1 876	109	2 816	7.4
" norra	79	64	122	100	532	2 102	109	3 108	4.6
Kronobergs	75	148	106	116	739	1 657	151	2 992	7.5
Norra Smålands	72	117	133	136	835	1 419	17	2 729	6.9
<i>Östra militärområdet</i>	<i>389</i>	<i>532</i>	<i>449</i>	<i>762</i>	<i>3 278</i>	<i>8 474</i>	<i>209</i>	<i>14 098</i>	<i>6.5</i>
Östergötlands io	79	133	91	117	402	1 727	42	2 591	8.2
Örebro	93	115	103	152	799	1 171	9	2 442	8.9
Södermanlands	82	75	89	123	766	997	22	2 154	7.3
Stockholms	89	128	126	268	1 087	3 033	100	4 831	4.5
Uppsala	46	81	40	102	224	1 546	36	2 075	6.1
<i>Västra militärområdet</i>	<i>332</i>	<i>338</i>	<i>357</i>	<i>486</i>	<i>2 468</i>	<i>6 745</i>	<i>390</i>	<i>11 116</i>	<i>6.0</i>
Hallands io	39	26	48	52	236	765	26	1 192	5.5
Västgöta-Bohus	82	100	102	161	793	1 954	278	3 470	5.2
Älvsborgs	73	96	76	92	237	1 596	22	2 192	7.7
Skaraborgs	80	53	53	93	588	1 140	41	2 048	6.5
Värmlands	58	63	78	88	614	1 290	23	2 214	5.5
<i>Norra militärområdet</i>	<i>264</i>	<i>354</i>	<i>413</i>	<i>514</i>	<i>2 540</i>	<i>3 703</i>	<i>95</i>	<i>7 883</i>	<i>7.8</i>
Kopparbergs io	74	57	123	103	460	1 093	3	1 913	6.8
Gävleborgs	45	77	77	124	643	783	27	1 776	6.9
Jämtlands	106	98	165	190	455	1 280	25	2 319	8.8
Västernorrlands	39	122	48	97	982	547	40	1 875	8.6
<i>Övre Norrl. militärområde</i>	<i>119</i>	<i>148</i>	<i>129</i>	<i>171</i>	<i>961</i>	<i>2 487</i>	<i>37</i>	<i>4 052</i>	<i>6.6</i>
Västerbottens io	66	77	54	80	352	1 387	17	2 033	7.0
Norrbottens	53	71	75	91	609	1 100	20	2 019	6.1
<i>Gotlands militärområde</i>	<i>16</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>19</i>	<i>78</i>	<i>284</i>	<i>20</i>	<i>429</i>	<i>4.9</i>
Överåriga	302	585	549	577	1 312	1 118	113	4 556	19.5
<i>Södra militärområdet</i>	<i>70</i>	<i>124</i>	<i>125</i>	<i>94</i>	<i>257</i>	<i>210</i>	<i>39</i>	<i>919</i>	<i>21.4</i>
Malmöhus södra io	10	19	10	10	39	65	9	162	17.9
" norra	20	13	27	10	52	53	17	192	17.2
Kronobergs	20	49	28	33	72	39	13	254	27.2
Norra Smålands	20	43	60	41	94	53	—	311	20.3
<i>Östra militärområdet</i>	<i>91</i>	<i>164</i>	<i>153</i>	<i>176</i>	<i>421</i>	<i>358</i>	<i>28</i>	<i>1 391</i>	<i>18.5</i>
Östergötlands io	17	42	43	18	68	51	6	245	24.1
Örebro	17	30	36	46	65	46	2	242	19.4
Södermanlands	11	26	18	33	54	34	5	181	20.4
Stockholms	34	43	45	64	201	170	13	570	13.5
Uppsala	12	23	11	15	33	57	2	153	22.9
<i>Västra militärområdet</i>	<i>55</i>	<i>116</i>	<i>112</i>	<i>118</i>	<i>270</i>	<i>259</i>	<i>19</i>	<i>949</i>	<i>18.0</i>
Hallands io	5	11	13	13	14	21	5	82	19.5
Västgöta-Bohus	17	40	26	32	81	68	7	271	21.0
Älvsborgs	13	19	20	25	44	71	2	194	16.5
Skaraborgs	7	17	23	37	61	40	1	186	12.9
Värmlands	13	29	30	11	70	59	4	216	19.4
<i>Norra militärområdet</i>	<i>55</i>	<i>121</i>	<i>121</i>	<i>139</i>	<i>235</i>	<i>135</i>	<i>18</i>	<i>824</i>	<i>21.4</i>
Kopparbergs io	10	6	30	16	32	45	2	141	11.3
Gävleborgs	10	35	13	12	43	23	7	143	31.5
Jämtlands	19	30	57	94	91	53	6	350	14.0
Västernorrlands	16	50	21	17	69	14	3	190	34.7
<i>Övre Norrl. militärområde</i>	<i>29</i>	<i>59</i>	<i>38</i>	<i>48</i>	<i>126</i>	<i>149</i>	<i>6</i>	<i>455</i>	<i>19.3</i>
Västerbottens io	23	29	17	27	70	79	3	248	21.0
Norrbottens	6	30	21	21	56	70	3	207	17.4
<i>Gotlands militärområde</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>7</i>	<i>3</i>	<i>18</i>	<i>16.7</i>

TAB. 1 (forts.). ANTAL PRÖVADE VID BESIKTNINGARNA AV VÄRNPLIKTIGA ÅR 1942 39

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Åldersgrupp, Inskrivningsområde (io)	Antal prövade förda till grupp							Summa prö- vade	Därav i % i grupp 0 o. T
	O	T	4	3	2	1	Ej an- given		
Underåriga	—	—	1	9	58	471	8	542	
<i>Södra militärområdet</i>	—	—	—	1	19	119	1	140	
Malmöhus södra io	—	—	—	1	2	45	1	49	
" norra "	—	—	—	—	4	43	—	47	
Kronobergs "	—	—	—	—	9	17	—	26	
Norra Smålands "	—	—	—	—	4	14	—	18	
<i>Östra militärområdet</i>	—	—	1	4	25	202	—	232	
Östergötlands io	—	—	—	—	1	19	—	20	
Örebro "	—	—	—	—	2	20	—	22	
Södermanlands "	—	—	1	1	5	14	—	21	
Stockholms "	—	—	—	3	17	132	—	152	
Uppsala "	—	—	—	—	—	17	—	17	
<i>Västra militärområdet</i>	—	—	—	2	10	97	2	111	
Hallands io	—	—	—	1	1	14	—	16	
Västgöta-Bohus "	—	—	—	1	6	41	—	48	
Älvsborgs "	—	—	—	—	—	18	—	18	
Skaraborgs "	—	—	—	—	2	10	2	14	
Värmlands "	—	—	—	—	1	14	—	15	
<i>Norra militärområdet</i>	—	—	—	2	4	34	—	40	
Kopparbergs io	—	—	—	—	3	6	—	9	
Gävleborgs "	—	—	—	—	1	10	—	11	
Jämtlands "	—	—	—	—	—	13	—	13	
Västernorrlands "	—	—	—	2	—	5	—	7	
<i>Övre Norrl. militärområde</i>	—	—	—	—	—	16	—	16	
Västerbottens io	—	—	—	—	—	4	—	4	
Norrbottens "	—	—	—	—	—	12	—	12	
<i>Gotlands militärområde</i>	—	—	—	—	—	3	—	3	
Samtliga prövade	1 715	2 481	2 839	2 975	13 267	30 836	1 258	54 816	7.7
<i>Södra militärområdet</i>	<i>363</i>	<i>593</i>	<i>559</i>	<i>532</i>	<i>2 848</i>	<i>7 383</i>	<i>426</i>	<i>12 704</i>	<i>7.5</i>
Malmöhus södra io	77	159	83	96	507	1 986	119	8 027	7.8
" norra "	99	77	149	110	588	2 198	126	3 347	5.8
Kronobergs "	95	197	134	149	820	1 713	164	3 272	8.9
Norra Smålands "	92	160	193	177	933	1 486	17	3 058	8.2
<i>Östra militärområdet</i>	<i>480</i>	<i>696</i>	<i>603</i>	<i>942</i>	<i>3 724</i>	<i>9 034</i>	<i>237</i>	<i>15 716</i>	<i>7.5</i>
Östergötlands io	96	175	134	185	471	1 797	48	2 856	9.5
Örebro "	110	145	139	198	866	1 237	11	2 706	9.4
Södermanlands "	93	101	108	157	825	1 045	27	2 356	8.2
Stockholms "	123	171	171	335	1 305	3 335	113	5 553	5.3
Uppsala "	58	104	51	117	257	1 620	38	2 245	7.2
<i>Västra militärområdet</i>	<i>387</i>	<i>454</i>	<i>469</i>	<i>606</i>	<i>2 748</i>	<i>7 101</i>	<i>411</i>	<i>12 176</i>	<i>6.9</i>
Hallands io	44	37	61	66	251	800	81	1 290	6.8
Västgöta-Bohus "	99	140	128	194	880	2 063	285	3 789	6.3
Älvsborgs "	86	115	96	117	281	1 685	24	2 404	8.4
Skaraborgs "	87	70	76	130	651	1 190	44	2 248	7.0
Värmlands "	71	92	108	99	685	1 363	27	2 445	6.7
<i>Norra militärområdet</i>	<i>319</i>	<i>475</i>	<i>534</i>	<i>655</i>	<i>2 779</i>	<i>3 872</i>	<i>113</i>	<i>8 747</i>	<i>9.1</i>
Kopparbergs io	84	63	153	119	495	1 144	5	2 063	7.1
Gävleborgs "	55	112	90	136	687	816	34	1 930	8.7
Jämtlands "	125	128	222	284	546	1 346	31	2 682	9.4
Västernorrlands "	55	172	69	116	1 051	566	43	2 072	11.0
<i>Övre Norrl. militärområde</i>	<i>148</i>	<i>207</i>	<i>167</i>	<i>219</i>	<i>1 087</i>	<i>2 652</i>	<i>43</i>	<i>4 523</i>	<i>7.8</i>
Västerbottens io	89	106	71	107	422	1 470	20	2 255	8.5
Norrbottens "	59	101	96	112	665	1 182	23	2 288	7.1
<i>Gotlands militärområde</i>	<i>18</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>21</i>	<i>81</i>	<i>294</i>	<i>23</i>	<i>450</i>	<i>5.3</i>

Tab. 2. Kroppsfel och sjukdomar hos värnpliktiga tillförda grupp 0, T, 4 och 3 vid besiktningarna år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	20-åriga i grupp					Överåriga i grupp					Underåriga i gr. 3
	O	T	4	3	S:a	O	T	4	3	S:a	
<i>Bildnings- o. utvecklingsfel</i>	31	62	71	62	226	7	23	88	47	165	2
010 Allmän svaghet	6	56	52	33	147	6	16	72	27	121	1
011 Dvärgväxt	11	5	13	26	55	1	7	15	18	41	1
012 Bildningsfel	13	1	6	—	20	—	—	—	1	2	—
013 Missbildning av inre organ	1	—	—	3	4	—	—	—	1	1	—
<i>Tuberkulos</i>	173	364	47	27	611	42	149	33	24	248	—
020 i lungorna el. struphuvudet	114	171	12	12	309	96	47	18	9	100	—
021 i lungsäcken, (lungsäcksinflamm.)	5	123	8	8	144	2	72	5	7	86	—
022 i benskystemet o. ledgångarna	46	10	20	2	78	9	4	4	1	18	—
023 i lymfkörtlarna	4	44	4	5	57	—	17	5	5	27	—
024 i urogenitalorganen	3	1	—	—	4	2	—	1	—	3	—
025 i andra organ	1	15	3	—	19	3	9	—	2	14	—
<i>Övriga infektionssjukdomar</i>	17	88	15	15	135	7	32	7	8	54	—
030 Reumatisk feber	15	82	15	14	126	5	31	7	8	51	—
031 Syfilis medfödd el. förvärad	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—
032 Aktinomykos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
033 Kronisk infektionssjukdom av annat slag	2	5	—	—	7	2	1	—	—	3	—
<i>Ämnesomsättnings- o. endokrina sjukdomar. Blodsjukdomar</i>	121	17	30	40	208	13	10	17	11	51	—
040 Gikt	—	2	—	—	2	2	—	—	—	2	—
041 Sockersjuka	109	2	4	5	120	8	1	2	—	11	—
042 Struma (Morbus Basedowii)	—	7	11	18	36	—	6	9	10	25	—
043 Sjuklig fetma	2	2	8	15	27	1	—	4	1	6	—
044 Annan endokrin sjukdom	6	2	4	2	14	2	—	—	—	2	—
045 Blodsjukdom	4	2	3	—	9	—	3	2	—	5	—
<i>Psykiska sjukdomar o. nervsjukdomar</i>	544	69	160	70	843	119	26	53	16	214	—
050 Endogen psykisk sjukdom	54	8	3	—	65	21	2	2	—	25	—
051 Exogen psykisk sjukdom	6	1	1	2	10	1	—	—	—	1	—
052 Abnorm personlighet och psykoneuros	15	21	19	15	70	8	10	14	13	45	—
053 Sinnesslöhet, (nedsatt fattningsförm.)	306	2	74	6	388	62	2	21	1	86	—
054 Organisk sjukdom i nervsystemet	64	12	27	6	109	9	9	10	1	29	—
055 Fallandesot	96	25	4	—	125	17	3	5	—	25	—
056 Talrubbing	3	—	32	41	76	1	—	1	1	3	—
<i>Ögonsjukdomar</i>	91	8	258	737	1 094	17	—	44	81	142	6
060 Blindhet å ett öga	33	2	72	325	432	7	—	6	29	42	—
061 Nedsättning av synskärpan	37	3	145	399	584	8	—	36	51	95	2
062 Narsynthet å bägge ögonen	12	—	8	4	24	2	—	—	1	3	4
063 Sjukdom i ögats inre el. yttre delar	9	3	32	9	53	—	—	2	—	2	—
064 Kronisk sjukdom i tårvägarna	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
<i>Öronsjukdomar</i>	61	24	220	160	465	8	3	46	19	76	—
070 Dövstumhet	32	—	—	—	32	1	—	—	—	1	—
071 Dövhet el. nedsatt hörsselförmåga	16	2	80	94	192	4	—	15	11	30	—
072 Kronisk inflammation i mellanörat	11	21	137	65	234	3	3	31	7	44	—
073 Otoscleros (Morbus Menière m. fl.)	2	1	3	1	7	—	—	—	1	1	—
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	77	59	301	237	674	18	15	75	73	181	—
080 Klaffel i hjärtat	71	26	255	123	475	10	7	49	15	81	—
081 Kronisk sjukdom i hjärtmuskulaturen	5	9	3	20	37	4	1	5	4	14	—
082 Perikardit	—	1	1	1	3	—	2	—	—	2	—

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besikt- ningsreglementet)	20-åriga i grupp					Överåriga i grupp					Under- åriga i gr. 3
	O	T	4	3	S:a	O	T	4	3	S:a	
083 Paroxysmal tachycardi	1	3	18	42	64	1	2	4	18	25	—
084 Sjukdom i pulsåderna	—	2	4	3	9	2	1	6	2	11	—
085 Blödaderbräck	—	18	19	47	84	1	2	11	33	47	—
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	—	—	1	1	2	—	—	—	1	1	—
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	22	31	53	50	156	7	7	15	9	38	—
090 Kronisk sjukdom i näsan el. dess bihål- lor. (Stinknäsa, nästäpphet)	1	1	2	4	8	—	—	—	1	1	—
091 Lungsäcksinflammation (ej tuberkulos) .	1	9	1	4	15	—	4	—	4	8	—
092 Asthma bronchiale	16	16	46	36	114	6	2	14	3	25	—
093 Kronisk sjukdom i lunga el. lungsäck (av icke tuberkulös natur)	4	3	4	3	14	—	1	—	1	2	—
094 Kronisk sjukdom i luftvägarna	—	2	—	3	5	1	—	1	—	2	—
<i>Munhålan, matsmältningsorganens o. bukväggens sjukdomar</i>	11	94	31	94	230	10	68	25	107	210	—
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	—	8	10	27	45	—	1	1	8	10	—
101 Sjukdom i övre matsmältningsorganen .	2	3	2	4	11	—	—	—	3	3	—
102 Mag- eller tarmsår	5	35	3	5	48	10	20	5	10	45	—
103 Gallvägs- el. bukspottskörtelåkomma .	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—
104 Annan sjukdom i bukhålan el. dess organ	2	10	5	12	29	—	5	4	7	16	—
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	2	38	11	46	97	—	40	15	79	134	—
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	25	55	20	52	152	14	13	13	27	67	—
110 Sjukdom i njurarna el. urinvägarna . .	9	34	4	13	60	7	11	8	10	36	—
111 Testiklarna i bukhålan el. ljumsckanal	5	14	16	38	73	3	2	4	17	26	—
112 Annan kronisk sjukdom i könsorg. . .	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
113 Enuresis nocturna	11	6	—	1	18	4	—	1	—	5	—
<i>Hudsjukdomar o. sjukdomar i bindväven</i>	7	9	30	17	63	2	2	4	6	14	—
120 Större ärr	2	—	3	6	11	—	1	—	—	1	—
121 Skallighet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
122 Kronisk hudsjukdom	5	9	25	11	50	2	1	4	6	13	—
123 Kroniskt bensår	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—
<i>Svulster</i>	8	2	—	6	16	1	3	—	4	8	—
130 Elakartad svulst	4	—	—	—	4	1	—	—	—	1	—
131 Annan svulst hinderlig för tjänsten .	4	2	—	6	12	—	3	—	4	7	—
<i>Stödje- o. rörelseorganens fel, lyten och sjukdomar</i>	218	62	542	767	1589	33	19	121	121	294	1
200 Följder efter skador å el. sjukdomar i huvudets ben	—	1	1	1	3	1	2	1	—	4	—
201 Best. neds. funk.-dugl. käkled	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
202 Best. neds. funk.-dugl. av övre extremit.	42	10	74	62	188	1	2	17	9	29	—
203 Neds. funk.-dugl. av ryggraden	26	9	86	148	269	8	4	22	34	68	—
204 Best. hals-, buk- el. ryggmuskelsvaghet .	4	2	9	7	22	—	—	1	1	2	—
205 Best. neds. funk.-dugl. av bröstorg skulderblad m. skulderled	7	1	16	42	66	1	—	3	7	11	—
206 Best. neds. funk.-dugl. av bäckenet m. höftl.	19	3	33	23	78	6	—	5	—	11	—
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit.	79	26	279	439	823	7	9	62	67	145	1
208 Förändr. i stödje- och rörelseorganen med best. neds. funk.-duglighet	17	3	15	10	45	4	1	4	—	9	—
209 Defekt av extremitet el. extremitetdel .	20	3	26	30	79	5	1	4	3	13	—
210 Andra åkommer i stödje- och rörelseorg.	4	4	2	5	15	—	—	2	—	2	—
<i>Övriga.</i>	7	902	11	55	975	4	215	8	24	251	—
300 Försenad el. otillräcklig kroppsutveckl. .	—	771	—	2	773	—	167	1	2	170	—
301 Svag kropps-konstitution	—	18	—	—	18	—	6	2	1	9	—
302 Tillfällig sjukdom (olycksfall)	—	113	—	2	115	—	41	—	2	43	—
Utan redov. sjukdom	7	—	11	51	69	4	1	5	19	29	—
Summa	1413	1846	1730	2380	7437	302	585	549	577	2013	9

Tab. 3. Samtliga prövade vid besiktningarna år 1942 fördelade efter ålder.

1	2	3	4	5	6	7	8
Födelseår	Södra milo	Östra milo	Västra milo	Norra milo	Ö. Norrl. milo	Gotlands- trupper	Summa
<i>Underåriga</i>	140	232	111	40	16	3	542
Därav födda år 1925	7	—	3	—	—	—	9
1924	31	31	14	1	2	—	79
1923	102	201	94	39	14	3	450
<i>20-åriga</i> (födda år 1922) . .	11 645	14 093	11 116	7 883	4 052	429	49 218
<i>Överåriga</i>	919	1 391	949	824	455	18	4 556
Därav födda år 1921	646	813	612	588	311	10	2 980
1920	173	254	142	153	85	1	808
1919	27	69	53	35	27	—	211
1918	12	31	17	10	7	—	77
1917	1	11	5	1	2	—	20
1916	1	4	4	2	5	—	16
1915	2	3	4	5	3	1	18
1914	1	3	4	1	2	—	11
1913	1	7	3	3	—	1	15
1912	4	8	3	1	2	1	19
1911	—	9	4	2	—	2	17
1910	2	6	6	—	2	1	17
1909	4	11	7	3	2	1	28
1908	7	14	7	1	—	—	29
1907	7	14	6	2	2	—	31
1906	1	14	8	3	1	—	27
1905	2	6	8	—	—	—	16
1904	4	16	10	2	1	—	33
1903	2	12	6	2	2	—	24
1902	2	12	6	—	—	—	20
1901	3	14	8	1	1	—	27
1900	2	16	3	—	—	—	21
1899	3	14	4	2	—	—	23
1898	4	3	3	3	—	—	13
1897	2	10	6	3	—	—	21
1896	1	10	6	1	—	—	18
1895	5	7	4	—	—	—	16
Samtliga	12 704	15 716	12 176	8 747	4 523	450	54 316

Tab. 4 a. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp T inom olika inskrivningsomr. år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel Allmän svaghet	Övriga bildningsfel Och tillräcklig kroppsvyformad	Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsätt- endo- krin- o. blodsjukd.	Psyckiska och nervsjukdomar Sinnessjukdom Sinneslöshet Fallandesot	Övriga sjukd. i nervsystemet	Öronsjukdomar	Örhörningsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar Mannhålls, mat- och dricksvägens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Stavler	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt	Svår kroppsconstitu- tion o. tub. belastn. Föreand el. otillr. kroppsväxt
Södra militärområdet	12	—	—	79	26	4	6	—	4	2	2	7	17	6	27	10	1	1	12	226	2	25	—	469
Malmöhus södra i.o.	2	—	—	9	4	—	—	—	1	—	1	—	2	1	7	2	—	—	4	99	—	8	—	140
„ norra „	2	—	—	9	4	—	—	—	3	1	—	3	1	1	10	4	—	—	2	19	—	3	—	64
Kronobergs „	4	—	—	43	9	4	3	—	—	1	1	3	4	1	4	2	1	1	3	53	—	11	—	148
Norra Smålands „	4	—	—	18	9	—	1	—	—	—	—	1	10	3	6	2	—	—	3	55	2	3	—	117
Östra militärområdet	15	—	—	77	23	5	5	—	6	3	3	9	7	12	25	10	2	—	12	261	11	46	—	532
Östergötlands i.o.	1	—	—	6	3	1	—	—	—	—	1	2	3	1	3	—	—	—	3	94	3	12	—	133
Örebro „	3	—	—	11	2	1	1	—	—	—	—	4	1	4	6	2	2	—	3	69	4	2	—	115
Södermanlands „	2	—	—	5	7	1	1	—	—	—	—	—	—	2	3	1	—	—	2	42	3	6	—	75
Stockholms „	9	—	—	45	4	2	2	—	3	3	2	2	2	4	8	6	—	—	3	24	—	9	—	128
Uppsala „	—	—	—	10	7	—	1	—	3	—	—	1	1	1	5	1	—	—	1	32	1	17	—	81
Västra militärområdet	14	—	1	74	18	4	10	2	9	3	—	4	14	5	20	10	5	—	15	111	2	17	—	338
Hallands i.o.	6	—	—	5	2	—	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	9	—	—	—	—	26
Västgöta-Bohus „	—	—	1	36	1	1	3	1	3	1	—	—	1	3	4	2	2	—	5	30	—	6	—	100
Älvsborgs „	4	—	—	13	5	—	3	—	4	—	—	2	5	2	12	6	3	—	5	28	1	3	—	96
Skaraborgs „	1	—	—	5	3	2	1	—	2	2	—	1	5	—	3	—	—	—	1	23	—	4	—	53
Värmlands „	3	—	—	15	7	1	1	1	—	—	—	1	2	—	1	1	—	—	4	21	1	4	—	63
Norra militärområdet	11	3	—	70	10	3	4	—	5	3	3	3	18	5	16	21	1	1	17	142	1	17	—	354
Kopparbergs i.o.	2	1	—	9	4	—	2	—	2	—	1	—	1	1	2	4	1	—	3	22	—	2	—	57
Gävleborgs „	—	—	—	20	2	1	—	—	2	1	1	—	—	2	3	3	—	—	3	38	—	1	—	77
Jämtlands „	3	1	—	23	1	2	2	—	—	—	—	5	2	4	6	—	1	10	36	1	1	—	98	
Västernorrlands „	6	1	—	18	3	—	—	—	1	2	1	3	12	—	7	8	—	—	1	46	—	13	—	122
Övre Norrl. militärområde	4	2	—	62	11	1	5	—	1	1	—	1	3	2	5	4	—	—	6	31	2	7	—	148
Västerbottens i.o.	2	1	—	23	6	1	3	—	1	1	—	1	3	1	4	2	—	—	4	19	—	5	—	77
Norrbottnens „	2	1	—	39	5	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	2	12	2	2	—	71
Gotlands militärområde	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	5
Summa	56	5	1	364	88	17	30	2	25	12	8	24	59	31	94	55	9	2	62	771	18	113	—	1846
%	3.0	0.3	0.1	19.7	4.8	0.9	16.0	1.1	1.4	0.6	0.4	1.3	3.2	1.7	5.1	3.0	0.5	0.1	3.4	41.7	1.0	6.1	—	103.0
Per 1000 prövade 20-åriga	1.1	0.1	0.0	7.4	1.8	0.4	0.6	0.0	0.3	0.2	0.2	0.5	1.2	0.6	1.9	1.1	0.2	0.0	1.3	15.7	0.4	2.3	—	87.5

Anm. Grupp T omfattar för tillfället till krigstjänst odugliga.

Tab. 4 b. Kroppsfel och sjukdomar hos överåriga vpl tillförda grupp T inom olika inskrivningsomr. år 1942

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Amnesomskär- endo- krita- o. blodsjukd.	Psykiska och nervsjukdomar			Ögon- sjukdomar	Öron- sjukdomar	Cirkulations- sjukdomar	Andnings- sjukdomar	Munhålan-, matsmält- ningsorg- o. buk- vägans sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Svulster	Stödj- o. rörelseorga- nens sjukdomar	Förenad el. otillr.- kroppsutveckling	Svag kroppskonstitu- tion o. tån. belastn.	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckstall)	Utan angiven sjukdom	Summa	
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel	Otillräcklig kroppsbildning				Fallandesot	Sinnesslöhet	Sinnessjukdom															
Södra militärområdet	4	3	—	27	6	3	3	—	—	—	2	3	2	21	2	—	1	1	37	—	9	—	124	
Malmöhus södra i.o.	—	1	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	10	3	—	—	19	
" norra	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—	—	—	1	1	4	—	—	13	
Kronobergs	1	1	—	19	3	—	2	—	—	—	1	1	1	2	1	—	—	—	13	—	4	—	49	
Norra Smålands	3	—	—	6	2	2	1	—	—	—	—	2	—	12	—	—	1	—	13	—	1	—	43	
Östra militärområdet	4	—	—	29	13	4	4	—	6	—	—	2	1	18	2	1	—	4	53	2	20	1	164	
Östergötlands i.o.	2	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	28	2	3	—	42	
Örebro	—	—	—	4	1	3	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	10	—	5	1	30	
Södermanlands	—	—	—	1	6	—	1	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	8	—	6	—	26	
Stockholms	—	—	—	17	5	1	2	—	4	—	—	—	1	6	1	—	—	2	4	—	—	—	43	
Uppsala	2	—	—	4	1	—	1	—	1	—	—	1	—	3	1	—	—	—	3	—	6	—	23	
Västra militärområdet	5	1	—	27	8	1	4	2	—	—	1	6	—	7	3	1	—	6	41	2	1	—	116	
Hallands i.o.	2	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	11	
Västgöta-Bohus	—	—	—	9	2	—	2	1	—	—	—	—	—	1	2	1	—	5	16	—	1	—	40	
Älvsborgs	—	1	—	6	4	—	1	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	19	
Skaraborgs	2	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	7	—	—	—	17	
Värmlands	1	—	—	8	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	12	2	—	—	29	
Norra militärområdet	1	2	—	33	2	2	1	2	1	2	—	3	4	19	4	—	2	6	29	1	7	—	121	
Kopparbergs i.o.	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	6	
Gävleborgs	—	—	—	12	—	2	1	—	—	1	—	1	3	2	—	—	—	1	12	—	—	—	35	
Jämtlands	1	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	2	—	—	3	5	1	3	—	30	
Västernorrlands	—	—	—	14	2	—	2	1	1	—	—	2	1	9	2	—	2	1	9	—	4	—	50	
Övre Norrl. militärområde	2	1	—	32	3	—	—	—	1	—	—	1	—	3	2	—	—	2	7	1	4	—	59	
Västerbottens i.o.	2	—	—	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	2	6	—	3	—	29	
Norrbottens	—	1	—	23	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	30	
Gotlands militärområde	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Summa	16	7	—	149	32	10	12	2	3	9	—	3	15	7	68	13	2	3	19	167	6	41	1	585
%	2.7	1.2	—	25.5	5.5	1.7	2.1	0.4	0.5	1.5	—	0.5	2.6	1.2	11.6	2.2	0.4	0.5	3.2	28.5	1.0	7.0	0.2	100.0
Per 1000 prövade överåriga	3.5	1.5	—	32.7	7.0	2.2	2.6	0.4	0.7	2.0	—	0.7	3.3	1.5	14.9	2.9	0.4	0.7	4.2	36.7	1.3	9.0	0.2	128.4

Anm. Grupp T omfattar för tillfället till krigstjänst odagliga.

Tab. 5 a. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp 0 inom olika inskrivningsomr. år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel			Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnessmitta- endo- krina- o. blodsjukd.	Psykiiska och nervsjukdomar				Ögonsjukdomar	Öron- sjukd.	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhållans, matväg- någsorg- och buk- vägarnas sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjud. i bindväven	Svaga kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Förenad el. otillr. kroppsutveckling	Stödj- o. rörelse- organens sjukdomar	Svårare	Utan angiven sjukd.	Trötthet sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olöskall)	Summa		
	Allmän svaghet	Övriga bidningsfel	Kroppsbegagnad				Sinnessjukdom	Övr. sjukd. i nervsystemet	Fallandesot	Sinnesslöhet															Sinnessjukdom	
Södra militärområdet	4	2	3	30	5	22	20	73	17	6	19	6	2	14	3	1	3	1	1	59	—	—	—	—	2	293
Malmöhus södra io	—	—	1	3	1	6	3	21	5	1	3	3	—	5	1	—	1	1	—	12	—	—	—	—	—	67
„ norra „	2	1	—	16	1	5	3	14	6	3	8	—	2	3	1	—	2	1	1	10	—	—	—	1	—	79
Kronobergs „	2	1	2	9	3	1	9	19	3	1	4	1	—	5	1	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	75
Norra Smålands „	—	—	—	2	—	10	5	19	3	1	4	2	—	1	—	1	—	—	24	—	—	—	—	—	—	72
Östra militärområdet	1	1	1	43	6	33	22	89	28	27	22	15	9	21	7	3	13	3	1	43	—	—	—	—	1	389
Östergötlands io	—	1	—	11	2	5	7	15	6	5	4	6	1	6	1	—	2	—	—	6	—	—	—	—	1	79
Örebro „	1	—	1	5	1	10	3	22	8	6	6	—	3	5	3	1	3	1	13	—	—	—	—	—	—	98
Södermanlands „	—	—	—	9	3	5	5	18	5	1	5	4	4	4	1	1	7	—	10	—	—	—	—	—	—	82
Stockholms „	—	—	—	16	—	7	3	25	5	7	5	4	1	5	2	—	1	—	8	—	—	—	—	—	—	89
Uppsala „	—	—	—	2	—	6	4	9	4	8	2	1	—	1	—	1	2	—	6	—	—	—	—	—	—	46
Västra militärområdet	1	5	4	39	4	33	19	70	19	23	15	6	7	17	5	5	2	1	2	53	—	—	—	—	2	332
Hallands io	1	1	—	9	—	6	3	7	1	—	4	—	1	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	39
Västgöta-Bohus „	—	1	1	17	—	11	5	20	7	2	3	2	2	2	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	1	82
Älvsborgs „	—	1	—	5	1	6	8	9	3	11	3	2	1	5	1	—	1	—	16	—	—	—	—	—	—	73
Skaraborgs „	—	1	2	5	2	7	2	19	3	5	3	—	1	4	3	2	1	1	18	—	—	—	—	—	1	80
Värmlands „	—	1	1	3	1	3	1	15	5	5	2	2	2	4	1	3	—	1	8	—	—	—	—	—	—	58
Norra militärområdet	—	3	6	35	—	20	9	53	15	4	24	1	8	21	5	2	6	—	4	46	—	—	—	—	2	264
Kopparbergs io	—	—	1	10	—	5	3	15	3	2	5	—	1	7	3	1	2	—	4	12	—	—	—	—	—	74
Gävleborgs „	—	2	1	7	—	6	1	5	3	1	8	—	1	4	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	45
Jämtlands „	—	1	4	15	—	3	4	26	7	1	9	—	6	9	—	—	2	—	18	—	—	—	—	1	—	106
Västernorrlands „	—	—	—	3	—	6	1	7	2	—	2	1	—	1	1	1	1	—	12	—	—	—	—	1	—	39
Övre Norrl. militäromr.	—	—	—	21	2	13	5	19	13	7	9	4	3	4	1	—	1	2	15	—	—	—	—	—	—	119
Västerbottens io	—	—	—	8	1	12	3	9	7	1	4	1	2	3	1	—	—	2	12	—	—	—	—	—	—	66
Norrbottnens „	—	—	—	13	1	1	2	10	6	6	5	3	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	53
Gotlands militärområde	—	—	—	5	—	—	—	2	4	—	2	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	16
Summa	6	11	14	173	17	121	75	306	96	67	91	32	29	77	22	11	25	7	8	218	—	—	—	—	—	7 1413
%	0.4	0.8	1.0	12.2	1.2	8.6	5.3	21.6	6.8	4.7	6.4	2.3	2.1	5.4	1.6	0.8	1.8	0.5	0.6	15.4	—	—	—	—	0.5	100.0
Per 1 000 prövade 20-åriga	0.1	0.2	0.3	3.5	0.3	2.5	1.5	6.2	2.0	1.4	1.9	0.7	0.6	1.6	0.4	0.2	0.5	0.1	0.2	4.4	—	—	—	—	0.1	28.7

Anm. Grupp 0 omfattar till krigstjänst odugliga.

Tab. 5 b. Kroppsfel och sjukd. hos överåriga vpl tillförda grupp 0 inom olika inskrivningsomr. år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		
Inskrivningsområden (io)	Bildnings- och utvecklingsfel	Övriga bildningsfel Ottillräcklig kroppsväxt kroppsväxt	Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Amnesomskitt- endo- krina- o. blodsjukd.	Psyksiska och nervsjukdomar		Sinnessjukdom	Sinnesslöhet	Fallandessot	Övriga sjukd. i nervsystemet	Ögon- sjukdomar	Öron- sjukd. Dörsinnet	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	Svulster	Stöd- o. rörelse- organens sjukdomar	Försead el. otillr. kroppsväxt	Svag kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckskall)	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckskall)	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckskall)	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckskall)	Tillfällig sjukdom el. svaghet efter sjukdom (olyckskall)	Summa
	Allmän svaghet					Övriga bildningsfel																					
Södra militärområdet	1	—	—	12	2	3	10	15	2	3	2	—	—	5	2	2	1	—	—	9	—	—	—	—	1	70	
Malmöhus södra io	—	—	—	1	2	—	1	1	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	10	
norra	—	—	—	3	—	—	2	10	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	20	
Kronobergs	—	—	—	4	—	1	3	3	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
Norra Smålands	1	—	—	4	—	2	4	1	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	20	
Östra militärområdet	2	—	—	9	1	1	8	20	7	3	12	1	1	2	2	5	5	1	10	—	—	—	—	1	91		
Östergötlands io	—	—	—	4	—	1	1	1	4	1	—	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	—	—	17	
Örebro	2	—	—	1	—	—	—	1	1	1	5	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	17	
Södermanlands	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	
Stockholms	—	—	—	2	—	—	6	11	1	1	6	1	—	1	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	34	
Uppsala	—	—	—	1	—	—	1	4	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	12	
Västra militärområdet	2	—	—	5	1	6	8	7	—	2	—	—	1	9	2	2	3	1	6	—	—	—	—	—	—	55	
Hallands io	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	5	
Västgöta-Bohus	1	—	—	2	—	1	2	5	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	17	
Älvsborgs	—	—	—	2	—	1	1	1	—	—	—	—	1	4	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	13	
Skaraborgs	—	—	—	—	—	2	1	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Värmlands	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	4	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	13	
Norra militärområdet	1	1	—	12	3	2	3	14	2	—	2	—	4	1	1	—	2	—	6	—	—	—	—	—	1	55	
Kopparbergs io	—	—	—	3	1	—	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	
Gävleborgs	—	1	—	5	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
Jämtlands	—	—	—	2	1	—	1	5	1	—	1	—	3	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	19	
Västernorrlands	1	—	—	2	1	2	—	6	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	16	
Övre Norrl. militäromr.	—	—	—	3	—	1	1	6	6	2	1	—	1	1	—	1	3	1	1	—	—	—	—	—	1	29	
Västerbottens io	—	—	—	1	—	1	1	5	6	2	1	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	1	23	
Norrbottens	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Gotlands militärområde	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	
Summa	6	1	—	42	7	13	30	62	17	10	17	1	7	18	7	10	14	2	1	33	—	—	—	—	4	302	
%	2.0	0.3	—	14.0	2.3	4.3	10.0	20.6	5.7	3.3	5.6	0.3	2.3	6.0	2.3	3.3	4.7	0.7	0.3	11.0	—	—	—	—	1.0	100.0	
Per 1000 prövade överåriga	1.3	0.2	—	9.2	1.5	2.9	6.6	13.6	3.8	2.2	3.8	0.2	1.5	4.0	1.5	2.2	3.1	0.4	0.2	7.2	—	—	—	—	0.7	66.1	

Anm. Grupp 0 omfattar till krigstjänst odagliga.

Tab. 6. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp 4 inom olika inskrivningsomr. år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (i. o.)	Bildnings- och utvecklingsfel		Övriga bildningsfel	Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Psykliska och nervsjukdomar			Övriga sjukd. i nervsystemet	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munhållans, matsmält- ningsorg. och binyttigens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukd. o. sjukd. i bindväv, lymförtl.	Svalster	Svag kroppskonstitu- tion o. tub. belastn.	Försenad el. otillf. kroppsutveckling	Stödie- o. förtäres- organens sjukdomar	Tillfällig sjukdom eller svaghet efter sjukdom (olycksfall)	Utan angiven sjukdom	Summa
	Allmän svaghet	Övriga bildningsfel					Sinnessjukdom	Sinnesslöhet	Palladesot															
<i>Södra militärområdet</i>	17	—	1	10	5	6	7	18	—	13	103	54	51	14	13	6	8	—	108	—	—	—	—	434
Malmöhus södra i.o.	4	—	—	5	1	—	1	7	—	2	11	8	7	4	5	1	1	—	16	—	—	—	—	73
" norra "	11	—	1	2	2	3	2	6	—	7	43	6	12	4	3	1	—	—	19	—	—	—	—	122
Kronobergs "	—	—	—	2	—	1	—	3	—	1	17	34	14	2	5	4	—	—	23	—	—	—	—	106
Norra Smålands "	2	—	—	1	2	2	4	2	—	3	32	6	18	4	—	—	7	—	50	—	—	—	—	133
<i>Östra Militärområdet</i>	16	2	—	13	4	10	3	20	1	15	55	49	77	19	5	8	8	—	138	—	—	6	—	449
Östergötlands i.o.	1	—	—	1	1	3	—	5	—	2	8	9	17	5	1	1	—	—	37	—	—	—	—	91
Örebro "	2	—	—	6	1	3	—	9	1	1	10	6	9	4	3	—	5	—	43	—	—	—	—	103
Södermanlands "	9	1	—	3	1	1	1	1	—	1	14	6	15	4	—	2	—	—	27	—	—	3	—	89
Stockholms "	3	1	—	2	—	2	1	2	—	10	13	25	26	6	1	3	3	—	25	—	—	3	—	126
Uppsala "	1	—	—	1	1	1	1	3	—	1	10	3	10	—	—	2	—	—	6	—	—	—	—	40
<i>Västra militärområdet</i>	10	1	2	9	5	5	3	12	3	15	34	44	63	10	6	4	5	—	125	—	—	1	—	357
Hallands i.o.	5	—	—	2	—	1	1	—	1	—	4	—	3	—	2	—	—	—	29	—	—	—	—	48
Västgöta-Bohus "	3	1	—	5	3	2	2	2	—	2	14	10	15	4	—	3	1	—	34	—	—	1	—	102
Älvsborgs "	2	—	—	1	—	—	—	4	1	4	7	3	18	4	—	3	1	—	28	—	—	—	—	76
Skaraborgs "	—	—	1	1	—	1	—	3	—	—	3	17	10	1	1	—	—	—	15	—	—	—	—	53
Värmlands "	—	—	1	—	2	1	—	3	1	9	6	14	17	1	—	1	3	—	19	—	—	—	—	78
<i>Norra militärområdet</i>	8	—	1	9	1	6	7	18	—	12	45	54	93	5	6	2	6	—	137	—	—	3	—	413
Kopparbergs i.o.	1	—	—	2	—	3	3	8	—	6	17	10	28	1	4	1	2	—	36	—	—	1	—	123
Gävleborgs "	—	—	1	4	1	2	—	5	—	2	10	17	14	—	—	1	1	—	19	—	—	—	—	77
Jämtlands "	—	—	—	1	—	1	4	2	—	4	12	23	47	3	—	1	3	—	64	—	—	—	—	165
Västernorrlands "	7	—	—	2	—	—	—	3	—	—	6	4	4	1	2	—	—	—	18	—	—	1	—	48
<i>Övre Norrl. militärområde</i>	1	10	2	3	—	3	3	6	—	4	21	19	17	5	1	—	3	—	30	—	—	1	—	129
Västerbottens i.o.	—	2	2	1	—	—	—	—	—	3	4	8	13	—	1	—	2	—	18	—	—	—	—	54
Norrbottnens "	1	8	—	2	—	3	3	6	—	1	17	11	4	5	—	—	1	—	12	—	—	1	—	75
<i>Gotlands militärområde</i>	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	7
Summa	52	18	6	47	15	30	23	74	4	59	258	220	301	53	31	20	30	—	542	—	—	11	—	1789
%	2.9	0.7	0.4	2.6	0.8	1.7	1.3	4.1	0.2	3.3	14.4	12.3	16.3	3.0	1.7	1.1	1.7	—	30.3	—	—	0.6	—	100.0
Per 1000 prövade 20-åriga	1.0	0.3	0.1	1.0	0.3	0.6	0.5	1.5	0.1	1.2	5.2	4.5	6.1	1.1	0.6	0.4	0.6	—	11.0	—	—	0.2	—	36.3

Tab. 7. Kroppsfel och sjukd. hos 20-åriga vpl tillförda grupp 3 inom olika inskrivningsomr. år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Inskrivningsområden (i. o.)	Bildnings- och utvecklingsfel		Övriga bildningsfel Otillräcklig kroppslig kroppslig Allmän svaghet	Tuberkulos	Övriga infektions- sjukdomar	Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	Psyckiska och nervsjukdomar			Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Munsklans, matsmält- nings- och bukryggens sjukdomar	Urin- och köns- organens sjukdomar	Hudsjukd. o. sjukd. i bindväv, lymfkörtl.	Svulster	Stödjel- o. förelä- organens sjukdomar	Försenad el. otillr. kroppsutveckling	Stag kropps-konstitu- tion o. tub. belastn.	Tillfällig sjukdom eller svaghet efter sjukdom (öfversett)	Utan angiven sjukdom	Summa	
	Övriga bildningsfel	Sinnessjukdom					Fallandesot	Sinnesslöhet																
Södra militärområdet	6	13	—	6	3	7	3	3	—	7	126	27	45	8	19	8	3	1	149	—	—	—	3	437
Malmöhus södra i.o.	5	1	—	3	1	—	—	2	—	1	35	7	5	—	4	2	—	—	19	—	—	—	—	85
norra	—	4	—	—	—	—	1	1	—	2	42	5	14	2	4	—	—	—	24	—	—	—	1	100
Kronobergs	1	4	—	—	—	1	—	—	—	—	31	12	11	3	9	5	2	1	35	—	—	—	—	116
Norra Smålands	—	4	—	3	2	6	2	—	—	4	18	3	15	3	2	1	1	—	71	—	—	—	1	136
Östra militärområdet	6	5	2	2	4	19	—	1	—	17	251	41	87	17	23	14	10	1	245	—	—	—	17	762
Östergötlands i.o.	1	2	—	—	—	6	—	—	—	2	45	4	6	—	3	—	—	—	47	—	—	—	1	117
Örebro	1	1	—	—	—	1	—	—	—	2	35	8	14	5	8	2	1	72	—	—	—	—	152	
Södermanlands	—	—	—	—	2	4	—	—	—	4	21	8	16	2	6	5	2	—	44	—	—	—	9	123
Stockholms	4	1	2	1	—	8	—	—	—	6	100	20	36	6	7	4	3	—	65	—	—	—	5	268
Uppsala	—	1	—	1	2	—	—	1	—	3	50	1	15	4	2	—	3	—	17	—	—	—	2	102
Västra militärområdet	10	3	1	9	4	6	5	1	—	12	170	31	46	12	16	16	—	2	133	2	—	—	7	486
Hallands i.o.	4	—	—	1	—	—	2	—	—	2	11	1	3	4	3	1	—	1	19	—	—	—	—	52
Västgöta-Bohus	6	2	—	6	2	1	1	—	—	2	62	9	16	2	4	1	—	—	44	1	—	—	2	161
Älvsborgs	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	34	2	4	2	—	4	—	—	39	—	—	—	1	92
Skaraborgs	—	—	—	1	2	—	2	—	—	2	24	9	17	—	7	6	—	—	19	1	—	—	3	98
Värmlands	—	1	1	1	—	3	—	—	—	3	39	10	6	4	2	4	—	1	12	—	—	—	1	88
Norra militärområdet	8	2	—	4	2	7	8	—	—	10	137	43	49	9	30	11	2	1	179	—	—	—	11	514
Kopparbergs i.o.	3	1	—	1	—	1	—	—	—	4	31	12	11	—	2	—	1	—	85	—	—	—	1	108
Gävleborgs	—	—	—	1	1	2	3	—	—	2	29	12	15	6	3	1	—	—	39	—	—	—	9	124
Jämtlands	—	1	—	—	4	2	—	—	—	4	55	14	17	3	19	4	1	1	64	—	—	—	1	190
Västernorrlands	5	—	—	2	1	—	3	—	—	—	22	5	6	—	6	6	—	—	41	—	—	—	—	97
Övre Norrl. militärområde	2	3	—	5	1	1	1	1	—	1	46	18	9	4	5	2	2	1	55	—	—	—	13	171
Västerbottens i.o.	1	2	—	2	—	1	1	1	—	—	13	13	4	1	3	1	1	1	21	—	—	—	13	80
Norrbottnens	1	1	—	3	1	—	—	—	—	1	33	5	5	3	2	1	1	—	34	—	—	—	—	91
Gotlands militärområde	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	7	—	1	—	1	1	—	—	6	—	—	—	—	19
Summa	33	26	3	27	15	40	17	6	—	47	737	160	237	50	94	52	17	6	767	2	—	2	51	2 389
%	1.4	1.1	0.1	1.1	0.7	1.7	0.7	0.2	—	2.0	30.8	6.7	9.9	2.1	3.9	2.2	0.7	0.3	32.1	0.1	—	0.1	2.1	100.0
Per 1000 prövade 20-åriga	0.7	0.5	0.1	0.5	0.4	0.8	0.4	0.1	—	1.0	15.0	3.3	4.8	1.0	1.9	1.1	0.3	0.1	15.6	0.0	—	0.0	1.0	48.6

Tab. 8 a. Översikt av ändringar i förut inskrivas och frikallades värnpliktsförhållanden inom olika inskrivningsområden år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21			
Inskrivningsområde (10)	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda	
	4 (o. SB)	3	2	1 (o. SV)	3	2	1 (o. SV)	2	1 (o. SV)	0					4			3					
	till besiktningsgrupp											till besiktningsgrupp											
	0					4						3					4 (o. SB)	3	2	1 (o. SV)	3		2
Södra Milo . . .	663	283	357	1 822	216	157	976	19	108	4 601	8	4	—	3	8	9	6	1	—	39			
Malmöhus södra io	118	58	65	618	65	38	214	10	55	1 241	—	2	—	1	1	2	3	1	—	10			
" norra "	88	34	33	155	20	17	127	1	21	496	2	2	—	2	2	7	3	—	—	18			
Kronobergs . . .	207	84	99	563	92	69	445	1	8	1 568	4	—	—	—	1	—	—	—	—	5			
Norra Smålands "	250	107	160	486	39	33	190	7	24	1 296	2	—	—	—	4	—	—	—	—	6			
Östra Milo	769	473	529	3 156	404	378	1 734	55	243	7 741	4	1	—	—	15	8	5	4	—	87			
Östergötlands . io	95	89	66	532	93	73	280	5	5	1 238	1	—	—	—	—	1	—	—	—	2			
Örebro	168	149	142	737	91	61	279	4	19	1 650	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1			
Södermanlands "	133	90	166	499	25	34	98	1	7	1 053	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Stockholms . . .	257	85	82	932	91	98	671	23	132	2 371	—	1	—	—	5	3	4	—	—	18			
Uppsala	116	60	73	456	104	112	406	22	80	1 429	3	—	—	—	10	4	—	4	—	21			
Västra Milo	781	239	373	2 984	97	107	950	33	250	5 814	1	2	1	3	14	1	2	—	—	24			
Hallands io	97	35	22	265	14	10	65	—	9	517	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Västgöta-Bohus "	130	51	72	706	30	42	382	26	198	1 637	1	2	1	3	8	—	—	—	—	15			
Älvsborgs	138	49	114	720	14	22	104	1	9	1 171	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2			
Skaraborgs . . .	150	37	60	428	14	13	88	1	20	811	—	—	—	—	4	—	1	—	—	5			
Värmlands	266	67	105	865	25	20	311	5	14	1 678	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2			
Norra Milo	421	248	342	2 204	202	272	753	2	18	4 462	6	—	—	—	1	—	1	—	—	8			
Kopparbergs . . io	108	96	166	929	119	189	406	—	1	2 014	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Gävleborgs . . .	95	48	46	435	42	31	156	1	5	859	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1			
Jämtlands	151	82	89	510	23	17	82	1	5	960	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1			
Västernorrlands "	67	23	41	330	18	35	109	—	7	629	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6			
Övre Norrlands Milo	204	54	88	709	19	36	140	6	16	1 272	35	6	2	—	2	2	—	—	—	47			
Västerbottens . io	112	32	50	484	3	6	22	2	2	718	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Norrbottnens . .	92	22	38	225	16	30	118	4	14	559	35	6	2	—	2	2	—	—	—	47			
Gotlands Milo . .	8	7	4	59	—	1	5	—	1	85	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3			
Samtliga io	2 846	1 304	1 693	10 934	938	951	4 558	115	636	23 975	54	18	8	6	40	22	14	6	—	158			

50

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Inskripningsområde (io)	Bildnings- o. utvecklingsfel			Tuberkulos	Öfr. infektions- sjukdomar	Ämnessätt- en- doktrin o. biidsjuk-	Psykliska o. nerv- sjukdomar			Ögon- sjukdomar	Öron- sjukdomar		Cirkulationsorganens sjukdomar	Andningsorganens sjukdomar	Unghälsas- mat- smältningssjuk. o. bukväggens sjukd.	Urhälsas- sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukdomar i bind- väven	Studie- o. föreläsorg- sjukdomar	Svulster	Summa	
	Öfr. bild- ningafel	Öfr. utvecklings- fel	Öfr. nervsystemet				Sinnessjuk- dom	Sinnessjukt	Öfr. öronsjuk		Öfr. öron- sjukdomar										
Södra Milo	15	—	1	415	119	129	656	100	58	129	92	2	95	382	115	252	98	28	10	429	3 125
Malmöhus södra io	4	—	—	122	26	40	135	30	17	46	28	1	37	123	39	41	32	9	3	126	859
norra	2	—	—	41	16	14	54	4	4	12	17	—	8	44	12	24	9	3	3	38	310
Kronobergs . . .	6	—	1	154	56	34	232	46	18	35	24	1	27	103	19	70	28	2	3	94	953
Norra Smålands .	3	—	—	98	21	41	235	20	19	36	23	—	23	112	45	117	29	9	1	171	1 003
Östra Milo	21	—	4	640	187	231	868	140	130	249	121	1	179	580	214	428	142	54	27	711	4 927
Östergötlands .	1	—	—	94	38	37	167	15	18	50	17	—	35	74	35	56	23	7	5	110	782
Örebro	17	—	2	134	50	45	213	37	28	46	27	—	41	113	51	115	41	16	5	215	1 196
Södermanlands .	1	—	—	105	26	32	144	22	18	32	18	1	26	118	40	105	22	11	2	165	888
Stockholms . . .	2	—	2	211	33	86	209	27	44	82	45	—	53	195	58	85	35	15	15	159	1 356
Uppsala	—	—	—	96	40	31	135	39	22	39	14	—	24	80	30	67	21	5	—	62	705
Västra Milo . . .	10	1	1	547	158	154	708	148	94	260	132	2	151	623	195	315	105	46	15	649	4 377
Hallands io	3	—	—	45	13	19	98	23	15	30	14	—	20	31	14	14	9	5	—	66	419
Västgöta-Bohus .	8	1	1	142	27	33	214	40	20	46	25	—	31	113	43	52	31	8	4	125	959
Älvsborgs	1	—	—	149	49	32	158	27	19	53	42	2	36	138	36	99	28	12	6	134	1 021
Skaraborgs . . .	—	—	—	86	24	22	132	15	15	34	29	—	24	104	25	30	15	3	3	114	675
Värmlands	3	—	—	125	45	48	166	43	25	97	22	—	40	231	80	120	22	18	2	210	1 303
Norra Milo	16	1	6	376	86	100	499	90	65	150	95	1	134	580	101	204	87	29	17	578	3 215
Kopparbergs . . io	11	—	2	145	49	56	194	23	23	49	30	—	60	244	50	91	40	12	12	208	1 209
Gävleborgs . . .	—	1	2	76	19	16	114	19	16	33	25	1	18	93	17	37	15	10	—	112	624
Jämtlands	4	—	2	105	6	18	112	30	12	42	27	—	33	166	21	46	17	5	4	182	892
Västernorrlands .	1	—	—	50	12	10	79	18	14	26	13	—	23	77	13	30	15	2	1	76	460
Övre Norrlands Milo	4	—	6	191	24	33	163	25	20	51	49	2	32	133	40	65	49	7	5	156	1 055
Västerbottens . io	1	—	6	104	14	21	96	6	11	24	35	2	24	96	31	50	28	4	5	120	678
Norrbottnens . .	3	—	—	87	10	12	67	19	9	27	14	—	8	37	9	15	21	3	—	36	377
Gotlands Milo . .	—	—	—	23	6	1	13	11	2	4	3	—	2	6	—	2	2	—	1	2	78
Summa	66	2	18	2 192	550	648	2 967	514	369	843	492	8	503	2 304	663	1 266	453	164	75	2 525	16 777
%	0.4	0.0	0.1	13.1	3.5	3.9	17.7	3.1	2.2	5.0	2.9	0.0	3.5	13.7	4.0	7.5	2.9	1.0	0.4	15.1	100.0

Tab. 9 a. Kroppsfel och sjukdomar hos *föret inskrivna* vpl, vilka 51
överförts till grupp 0, 4 eller 3, år 1912.

1	2 3 4 5 6 7 8 9 10 11									
	Antal överförda från besiktningsgrupp									
	Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)									
	Till besiktningsgrupp									
	4	3	2	1	3	2	1	2	1	Summa över- förda
	0				4			3		
<i>Bildnings- o. utvecklingsfel</i>	33	17	12	24	29	22	15	—	1	147
010 Allmän svaghet	23	13	11	19	20	22	13	—	1	122
011 Dvärgväxt	2	—	—	—	1	—	—	—	—	3
012 Bildningsfel	6	3	—	3	2	—	2	—	—	16
013 Missbildning av inre organ	2	1	1	2	—	—	—	—	—	6
<i>Tuberkulos</i>	293	172	285	1 442	10	34	97	15	38	2 386
020 i lungorna el. struphuvudet	247	146	240	1 189	5	16	65	7	23	1 938
021 i lungsäcken (lungsäcksinflamm.)	5	7	10	48	—	8	15	4	3	100
022 i bensystemet o. ledgångarna	27	6	11	102	2	1	5	—	2	156
023 i lymfkörtlarna	3	6	10	32	2	5	9	2	2	71
024 i urogenitalorganen	7	5	9	56	—	3	2	—	4	86
025 i andra organ	4	2	5	15	1	1	1	2	4	35
<i>Övriga infektionssjukdomar</i>	74	44	65	397	8	19	96	5	19	721
030 Reumatisk feber	58	35	62	354	7	18	80	5	13	632
031 Syfilis, medfödd el. förvärd	6	2	—	13	—	—	2	—	4	27
032 Aktinomykos	—	1	—	5	—	—	1	—	—	7
033 Kronisk infektionssjukdom av annatslag	10	6	3	25	1	1	7	—	2	55
<i>Ämnesomsättnings- o. endokrina sjukdomar. Blodsjukdomar</i>	78	60	60	450	12	10	63	—	7	740
040 Gikt	—	1	—	5	—	—	3	—	—	9
041 Sockersjuka	48	41	39	294	2	2	14	—	—	440
042 Struma (Morbus Basedowi)	12	9	10	55	6	5	16	—	6	119
043 Sjuklig fetma	6	3	—	39	3	2	22	—	—	69
044 Annan endokrin sjukdom	2	1	3	11	—	—	3	—	—	20
045 Blodsjukdom	10	5	8	52	1	1	5	—	1	83
<i>Psykiska sjukdomar o. nervsjukdomar</i>	776	418	622	2 877	117	111	499	9	38	5 487
050 Endogen psykisk sjukdom	212	123	195	892	6	2	11	—	—	1 441
051 Exogen psykisk sjukdom	13	4	13	57	1	1	1	—	2	92
052 Abnorm personlighet och psykoneros	225	127	180	926	73	70	324	5	40	1 970
053 Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförm.)	126	65	110	213	16	22	47	—	3	602
054 Organisk sjukdom i nervsystemet	125	63	68	537	17	11	99	3	13	936
055 Fallandesot	55	26	51	237	1	1	5	—	—	376
056 Talrubbing	20	10	5	15	3	4	12	1	—	70
<i>Ögonsjukdomar</i>	152	76	31	233	77	26	187	10	33	825
060 Blindhet å ett ögat	37	24	5	82	23	4	63	7	23	274
061 Nedsättning av synskärpan	66	25	7	55	41	13	48	2	6	263
062 Närsynthet å bägge ögonen	19	7	3	20	1	—	1	—	—	53
063 Sjukd. i ögats inre el. yttre delar	28	18	16	72	12	8	65	1	2	222
064 Kronisk sjukd. i tårvägarna	2	2	—	4	—	1	4	—	—	13
<i>Öronsjukdomar</i>	196	33	39	333	48	51	183	3	17	903
070 Dövtumhet	5	—	1	2	—	—	—	—	—	8
071 Dövhhet el. nedsatt hörselförmåga	116	18	21	177	15	18	80	2	9	456
072 Kronisk inflam. i mellanörat	66	12	10	98	32	31	81	1	8	339
073 Otoscleros (Morbus Menière m. fl.)	9	3	7	56	1	2	22	—	—	100
<i>Cirkulationsorg. sjukdomar</i>	395	136	154	1 619	143	131	783	3	54	3 418
080 Klaffel. i hjärtat	243	90	116	752	47	59	275	2	11	1 595
081 Kronisk sjukd. i hjärtmuskulaturen	59	12	15	374	12	17	107	—	11	607
082 Perikardit	2	1	—	5	—	—	7	—	—	15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningsreglementet)	Antal överförda från besiktningsgrupp										Summa över- förda
	4	3	2	1	3	2	1	2	1		
	Till besiktningsgrupp										
	0					4			3		
083 Paroxysmal tachycardi	7	6	2	32	17	23	58	1	8	154	
084 Sjukdom i pulsåderna	31	10	9	270	11	13	90	—	6	440	
085 Blodåderbråk	46	13	8	128	50	17	230	—	16	508	
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	7	4	4	58	6	2	16	—	2	99	
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	<i>108</i>	<i>44</i>	<i>41</i>	<i>475</i>	<i>18</i>	<i>35</i>	<i>204</i>	<i>2</i>	<i>28</i>	<i>955</i>	
090 Kronisk sjukdom i näsan el. dess bi- hålor (stinknäsa nästärpphet) . . .	6	1	3	19	1	4	12	—	1	47	
091 Lungsäcksinflamm. (ej tuberkulos) . .	1	2	2	14	—	1	9	—	5	34	
092 Asthma bronchiale	91	34	32	344	10	21	111	—	12	655	
093 Kronisk sjukdom i lunga el. lungsäck (av icke tuberkulös natur)	4	5	3	76	3	5	51	2	7	156	
094 Kronisk sjukdom i luftvägarna	6	2	1	22	4	4	21	—	3	63	
<i>Munhållans, matsmältningsorganens o. buväggens sjukdomar</i>	<i>139</i>	<i>72</i>	<i>101</i>	<i>954</i>	<i>58</i>	<i>104</i>	<i>579</i>	<i>20</i>	<i>129</i>	<i>2156</i>	
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	4	—	3	13	3	1	10	—	1	35	
101 Sjukdom i övre matsmältningsorganen	2	—	—	11	1	—	4	—	—	18	
102 Mag- el. tarmsår	100	59	81	742	30	55	308	12	93	1480	
103 Gallvägs- el. bukspottskörtelåkomma	3	1	—	29	2	2	19	—	3	59	
104 Annan sjukd. i bukhålan el. dess organ	24	10	15	117	13	31	163	5	18	396	
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	6	2	2	42	9	15	75	3	14	168	
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	<i>59</i>	<i>39</i>	<i>68</i>	<i>317</i>	<i>15</i>	<i>27</i>	<i>75</i>	<i>7</i>	<i>28</i>	<i>635</i>	
110 Sjukd. i njurarna el. urinvägarna . .	51	27	46	260	5	16	56	7	26	494	
111 Testiklarna i bukh. el. ljumskkanalen.	3	—	1	—	7	2	3	—	—	16	
112 Annan kronisk sjukd. i könsorg. . . .	2	—	2	16	1	—	9	—	2	32	
113 Enuresis nocturna	3	12	19	41	2	9	7	—	—	93	
<i>Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven . .</i>	<i>30</i>	<i>17</i>	<i>12</i>	<i>105</i>	<i>6</i>	<i>15</i>	<i>72</i>	<i>2</i>	<i>12</i>	<i>271</i>	
120 Större ärr	4	—	1	6	1	—	8	—	1	21	
121 Skallighet	—	1	—	—	—	—	2	—	—	3	
122 Kronisk hudsjukdom	16	12	9	72	5	14	53	2	11	194	
123 Kroniskt bensår	10	4	2	27	—	1	9	—	—	53	
<i>Svulster</i>	<i>8</i>	<i>3</i>	<i>6</i>	<i>58</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	—	—	<i>82</i>	
130 Elakartad svulst	7	3	6	49	—	—	2	—	—	67	
131 Annan svulst hinderlig för tjänsten	1	—	—	9	2	1	2	—	—	15	
<i>Stödje- o. rörelseorg. fel, lyten o. sjukd. .</i>	<i>505</i>	<i>173</i>	<i>197</i>	<i>1650</i>	<i>401</i>	<i>365</i>	<i>1707</i>	<i>39</i>	<i>212</i>	<i>5249</i>	
200 Följder efter skador & el. sjukd. i huvu- dets ben	10	1	3	16	3	2	14	—	—	49	
201 Best. neds. funk.-dugligh. av käkled .	3	—	2	10	1	—	—	—	—	16	
202 Best. neds. funk.-dugl. av övre extremit.	71	22	31	227	38	40	206	5	26	665	
203 Neds. funk.-dugligh. av ryggraden . .	94	46	57	483	70	87	430	7	42	1316	
204 Best. hals-, buk- el. ryggmuskelsvaghet	10	2	2	50	9	14	70	4	16	177	
205 Best. neds. funk.-dugligh. av bröstorg., skulderblad m. skulderled	19	2	1	28	9	3	29	—	9	90	
206 Best. neds. funk.-dugligh. av bäckenet m. höftled	45	12	11	120	4	7	50	—	4	253	
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit	190	66	55	431	242	192	793	20	97	2086	
208 Förändr. i stödje- o. rörelseorg., med best. neds. funk.-dugligh.	36	7	17	149	8	6	47	2	3	275	
209 Defekt av extremitet el. extremitetdel	28	9	16	96	13	11	52	1	14	240	
210 Andra åkommor i stödje- o. rörelseorg.	9	6	2	40	4	3	16	—	1	81	
<i>Övriga</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
300 Försenad el. otillräcklig kroppsutveckl.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
301 Svag kropps-konstitution	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
302 Tillfällig sjukdom (olycksfall)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	2 846	1 304	1 693	10 984	938	951	4 558	115	636		

Tab. 9 b. Kroppsfel och sjukdomar, som hävts eller förbättrats 53
och föranlett ändring i värnpliktsförh. för tidigare i gr. 0, 4 el. 3
placerade, år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Kroppsfel och sjukdomar (enl. besiktningssreglementet)	Antal överförda från besiktningssgrupp										Summa över- förda	
	0					4						3
	Till besiktningssgrupp											
	4	3	2	1	3	2	1	2	1			
<i>Bildnings- o. utvecklingsfel</i>	2	—	—	—	—	1	3	—	—	6		
010 Allmän svaghet	2	—	—	—	—	1	3	—	—	6		
<i>Tuberkulos</i>	1	3	2	1	2	—	1	—	—	10		
020 i lungorna el. straphuvudet	—	2	2	—	2	—	1	—	—	7		
021 i lungsäcken (lungsäcksinflamm.)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1		
022 i bencystemet o. ledgångarna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
023 i lymfkörtlarna	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1		
<i>Övriga infektionssjukdomar</i>	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3		
030 Reumatisk feber	—	—	—	1	1	—	1	—	—	3		
<i>Ämnesomsättnings- o. endokrina sjukdomar. Blodsjukdomar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
<i>Psykiska sjukdomar o. nervsjukdomar</i>	3	—	—	—	—	5	—	—	—	8		
052 Abnorm personlighet och psykonevros	3	—	—	—	—	1	—	—	—	4		
053 Sinnesslöhet (nedsatt fattningsförm.)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		
054 Organisk sjukdom i nervsystemet	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2		
056 Talrubbing	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1		
<i>Ögonsjukdomar</i>	3	2	—	1	4	4	—	1	—	15		
060 Blindhet å ett öga	1	—	—	1	3	1	—	1	—	7		
061 Nedsättning av synskärpan	1	1	—	—	—	3	—	—	—	5		
062 Närsynthet å bägge ögonen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
063 Sjukdom i ögats inre el. yttre delar	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2		
<i>Öronsjukdomar</i>	3	—	—	—	1	—	—	—	—	4		
071 Dövhet el. nedsatt hörsselförmåga	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
072 Kronisk inflammation i mellanörat	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
<i>Cirkulationsorganens sjukdomar</i>	17	5	4	—	9	2	5	1	—	40		
080 Klaffel i hjärtat	4	1	1	—	3	—	3	—	—	12		
081 Kronisk sjukdom i hjärtmuskulaturen	5	2	—	—	—	—	—	—	—	7		
083 Paroxysmal tachycardi	2	2	—	—	4	—	1	—	—	9		
084 Sjukdom i pulsådrorna	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3		
085 Blodåderbräck	3	—	—	—	1	2	1	1	—	8		
086 Annan sjukdom i cirkulationsorganen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
<i>Andningsorganens sjukdomar</i>	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
092 Asthma bronchiale	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
<i>Munhållans, matsmältningsorganens o. bukväggens sjukdomar</i>	7	—	—	2	4	4	1	1	—	19		
100 Tanddefekt el. tandsjukdom	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2		
102 Mag- eller tarmsår	1	—	—	2	2	1	—	—	—	6		
104 Annan sjukd. i bukhålan el. dess org.	4	—	—	—	1	—	—	—	—	5		
105 Sjukdom i bukväggen (bräck)	2	—	—	—	1	2	1	—	—	6		
<i>Urin- o. könsorganens sjukdomar</i>	1	1	—	1	1	—	—	—	—	4		
110 Sjukd. i njurarna el. urinvägarna	1	1	—	1	1	—	—	—	—	4		
<i>Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven</i>	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
122 Kronisk hudsjukd. eksem	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1		
<i>Svulster</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
<i>Stödj- o. rörelseorg. fel, lyten o. sjukd.</i>	16	2	—	—	16	6	3	3	—	46		
202 Best. neds. funk.-dugligh. i övre extremit.	2	—	—	—	1	—	1	—	—	4		
203 Neds. funk.-dugligh. av ryggraden	5	1	—	—	2	—	—	—	—	8		
204 Best. hals-, buk-el. ryggmuskelsvaghet	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3		
205 Best. neds. funk.-dugligh. av bröstorg., skulderblad m. skulderled	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
206 Best. neds. funk.-dugligh. av bäckenet m. höftled	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2		
207 Best. neds. funk.-dugl. av nedre extremit.	4	1	—	—	9	5	1	2	—	22		
208 Förändr. i stödj- o. rörelseorg. med best. neds. funk.-dugligh.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
209 Defekt av extremitet el. extremitetdel	1	—	—	—	2	—	—	1	—	4		
Summa	54	18	3	6	40	22	14	6	—	158		

Anm. Tabellen redovisar endast de förändringar, som vidtagits vid de ordinarie inskrivningsförrättningarna, och sålunda icke resultaten av de s. k. efterbesiktningarna av tidigare frikallade.

Tab. 10. Sjukligheten bland manskapet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Trappförband och förlägningsort	Kvartallst. från 1941	Under året insjuk-							
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
I. arméfördelningen	406	4 413	4 323	6 087	4 493	5 042	4 056	3 311	2 736
1 Norra skånska inf.reg. (Kristianstad)	69	827	989	1 126	761	808	918	824	652
2 Södra " (Ystad)	39	659	608	881	711	517	385	396	328
3 Kronobergs regemente (Växjö)	98	1 090	954	1 667	1 070	1 420	1 051	798	506
4 Jönköpings—Kalmar reg. (Eksjö)	83	600	408	403	479	863	668	443	435
5 Skånska kavallerireg. (Hälsingborg)	20	224	171	512	170	206	113	114	113
6 Vendes artillerireg. (Kristianstad)	42	202	274	261	189	223	174	101	91
7 Smålands arméartillerireg. (Jönköping)	30	544	713	393	521	352	480	351	315
8 Östgöta luftvärnsreg. (Malmö)	1	36	34	14	49	74	38	82	87
9 Göta ingenjörkår (Eksjö)	5	139	86	195	161	163	90	83	75
10 Skånska trängkåren (Hässleholm)	19	92	86	635	382	416	139	119	134
II. arméfördelningen	218	3 064	3 839	5 733	4 073	4 707	2 946	2 683	2 168
1 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	62	814	1 009	1 354	1 132	1 466	987	737	565
2 Dalregementet (Falun)	44	380	470	644	573	921	621	487	343
3 Hälsinge regemente (Gävle)	37	564	659	1 368	751	697	471	533	525
4 Västernorrlands regemente (Sollefteå)	25	471	934	970	648	648	440	486	353
5 Norrlands artillerireg. (Östersund)	49	428	392	365	255	291	173	248	182
6 Östgöta luftvärnsreg. (Sundsvall)	—	101	154	208	63	96	63	36	40
7 Norrlands trängkår (Sollefteå)	1	306	221	824	651	588	191	156	160
III. arméfördelningen	354	4 049	3 353	5 834	4 283	3 895	3 438	2 918	2 528
1 Värmlands regemente (Karlstad)	45	548	607	1 275	785	666	650	595	565
2 Skaraborgs " (Skövde)	35	866	669	406	635	552	624	334	232
3 Älvsborgs " (Borås)	27	296	357	667	381	404	296	303	261
4 Hallands " (Halmstad)	12	148	91	371	273	166	328	239	172
5 Bohusläns " (Uddevalla)	150	1 133	895	1 224	977	810	708	763	676
6 Livregementets husarer (Skövde)	33	237	177	350	267	262	109	132	119
7 Göta artilleriregemente (Göteborg)	33	260	174	545	292	343	201	146	119
8 Karlsborgs luftvärnsreg. (Karlsborg)	7	111	91	76	76	171	159	114	64
9 " (Göteborg)	6	66	46	110	104	101	56	32	58
10 Göta ingenjörkår (Karlstad)	—	87	74	34	54	99	53	53	26
11 Göta trängkår (Skövde)	6	290	163	748	407	289	228	191	229
12 Andra intendenturkomp. (Karlsborg)	—	7	9	28	32	22	26	16	7
IV. arméfördelningen	698	7 130	5 604	10 897	7 608	6 707	5 539	4 944	4 350
1 Svea livgarde (Stockholm)	241	1 833	1 161	1 420	1 353	1 288	872	953	819
2 Livregementets grenadjärer (Örebro)	81	869	934	2 905	2 292	1 475	1 150	829	862
3 Livgrenadjärregementet (Linköping)	50	475	485	2 556	871	716	722	438	330
4 Upplands regemente (Uppsala)	43	624	501	725	457	481	870	747	532
5 Södermanlands regemente (Strängnäs)	75	974	554	632	617	602	555	389	426

vid arméns truppförband år 1942.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
n a d e					Avförda			Kvarligg. till 1943	Antal sjukdagar			Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar		
September	Oktober	November	December	Summa	Döda	Odugliga till fortsatt krigstjänstgöring	vid truppen		& militär-sjukhus	å civilt sjukhus	Summa			
2 155	2 861	3 503	2 501	45 481	44 364	752	57	714	177 290	220 402	45 570	443 262	3·4	
295	727	708	755	9 890	9 057	127	12	263	46 765	36 959	11 026	94 750	3·1	1
275	291	334	218	5 603	5 419	118	10	95	8 634	44 156	6 275	59 065	2·2	2
467	694	733	459	10 909	10 476	388	10	133	50 709	42 079	7 961	100 749	3·8	3
514	350	761	383	6 307	6 280	22	3	85	28 544	27 075	3 952	59 571	4·9	4
68	77	114	52	1 984	1 926	11	5	12	5 807	8 604	2 595	17 006	4·0	5
176	176	124	69	2 060	2 054	25	5	18	1 637	17 089	4 916	23 642	3·1	6
194	235	439	360	4 897	4 863	18	3	43	21 218	19 548	4 073	44 839	5·7	7
36	104	78	66	698	681	3	2	13	3 062	2 397	198	5 657	3·0	8
58	101	100	66	1 317	1 291	15	4	12	1 705	9 818	1 797	13 320	2·7	9
72	106	112	73	2 366	2 317	25	3	40	9 209	12 677	2 777	24 663	2·9	10
1 622	2 542	2 478	1 582	37 437	36 916	323	33	383	160 049	141 387	37 466	338 902	3·2	
474	520	527	332	9 917	9 828	73	9	69	38 563	35 857	11 079	85 490	2·7	1
246	434	301	192	5 612	5 477	111	5	63	18 251	29 980	7 723	55 954	2·3	2
349	549	588	399	7 453	7 349	58	6	77	39 832	18 719	6 513	65 064	3·9	3
254	501	511	317	6 533	6 397	44	6	111	35 937	24 228	5 371	65 536	4·5	4
161	217	248	135	3 095	3 090	15	4	35	11 032	15 784	3 366	30 182	3·3	5
33	49	62	60	965	946	9	1	9	1 982	4 427	1 232	7 641	2·7	6
105	272	241	147	3 862	3 829	13	2	19	14 452	12 392	2 182	29 026	3·9	7
1 509	2 485	2 715	2 154	39 111	38 399	377	39	650	139 745	259 077	46 624	445 446	4·0	
254	490	389	323	7 147	7 016	115	5	56	29 298	27 824	6 312	63 434	2·8	1
142	153	251	197	5 071	5 000	27	5	74	19 948	25 627	1 641	47 216	4·4	2
116	180	190	175	3 626	3 592	16	4	41	12 230	22 436	5 990	40 656	3·2	3
105	295	299	244	2 781	2 668	33	2	40	9 786	14 266	5 357	29 409	2·4	4
494	654	774	748	9 856	9 659	123	10	214	20 542	80 169	13 646	114 357	3·0	5
70	136	169	98	2 126	2 095	23	3	38	8 189	15 813	2 730	26 732	6·1	6
104	231	250	108	2 773	2 751	24	6	25	25 826	35 178	7 788	68 792	4·7	7
32	46	92	69	1 101	1 097	—	3	8	—	8 789	336	9 125	2·0	8
36	49	83	54	795	786	1	—	14	3 555	6 083	1 140	10 778	4·2	9
22	27	14	21	564	557	11	—	6	2 138	1 842	342	4 322	4·0	10
129	168	185	107	3 134	2 995	13	1	131	8 094	19 832	1 030	28 956	3·7	11
5	6	19	10	187	183	1	—	3	139	1 218	312	1 669	1·9	12
3 258	4 972	4 916	3 455	69 380	68 601	674	54	749	368 948	224 275	48 455	641 678	3·7	
634	1 254	939	758	13 284	13 272	103	10	140	89 646	29 398	2 795	121 839	3·9	1
533	501	412	292	13 054	12 907	150	12	66	60 708	48 215	9 140	118 063	3·5	2
294	467	348	337	8 039	7 890	66	5	128	51 796	25 788	7 371	84 955	3·2	3
452	280	577	477	6 723	6 531	130	3	102	25 546	20 374	7 849	53 769	3·5	4
231	496	527	425	6 428	6 321	81	1	100	35 185	19 247	10 857	65 289	3·4	5

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Truppförband och förlägningsort		Kvarligg. från 1941	Under året insjuk-							
			Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti
6	Livregementet till häst (Stockholm) . . .	25	265	167	390	362	203	121	132	78
7	Svea artilleriregemente (Stockholm) . . .	36	407	423	523	434	510	339	327	279
8	Östgöta luftvärnsreg. (Linköping) . . .	5	259	254	107	115	180	102	168	97
9	Stockholms , (Stockholm) . . .	17	127	141	77	105	187	56	94	122
10	Svea ingenjörkår (Stockholm) . . .	36	445	311	435	247	343	263	257	231
11	Signalregementet (Stockholm) . . .	14	249	171	111	114	98	119	197	132
12	Svea trängkår (Linköping) . . .	60	333	233	820	531	482	201	229	285
13	Första intendenturkomp. (Stockholm) . . .	—	—	—	—	44	65	64	52	33
14	Krigsskolan (Stockholm) . . .	8	139	165	116	1	42	62	101	81
15	Arméns underofficersskola (Uppsala) . . .	5	44	53	27	13	16	7	9	5
16	Infanteriskjutskolan (Rosersberg) . . .	2	87	51	53	52	19	36	22	38
Övre Norrlands trupper		188	2 394	2 621	5 532	3 624	3 406	2 387	2 093	1 960
1	Norrbottnens regemente (Boden) . . .	53	406	802	2 358	1 231	1 142	873	742	588
2	Västerbottnens regemente (Umeå) . . .	66	712	639	1 811	1 300	1 103	712	458	605
3	Norrlands dragonregemente (Umeå) . . .	15	81	68	111	120	123	36	80	64
4	Norrbottnens artillerikår (Boden) . . .	6	159	106	90	123	84	61	77	54
5	Bodens artilleriregemente . . .	20	418	435	689	434	412	340	365	321
6	Bodens ingenjörkår . . .	20	294	324	320	179	188	173	161	165
7	Signalregementets komp. i Boden . . .	4	78	69	48	70	103	30	65	57
8	Tredje intendenturkompaniet (Boden) . . .	4	117	99	67	95	93	66	77	54
9	Karlsborgs luftvärnsregemente (Luleå) . . .	—	129	79	38	72	158	96	68	52
Gotlands trupper		39	727	699	680	567	483	324	376	464
1	Gotlands infanteriregemente (Visby) . . .	33	572	572	512	448	348	254	228	333
2	Gotlands artillerikår (Visby) . . .	6	155	127	168	119	135	70	148	131
Sammandrag		1 903	21 777	20 439	34 763	24 648	24 240	18 690	16 325	14 206
1	I. arméfördelningen . . .	406	4 413	4 323	6 087	4 493	5 042	4 056	3 311	2 736
2	II. , . . .	218	3 064	3 839	5 733	4 073	4 707	2 946	2 683	2 168
3	III. , . . .	354	4 049	3 353	5 834	4 283	3 895	3 438	2 918	2 528
4	IV. , . . .	698	7 130	5 604	10 897	7 608	6 707	5 539	4 944	4 350
5	Övre Norrlands trupper . . .	188	2 394	2 621	5 532	3 624	3 406	2 387	2 093	1 960
6	Gotlands trupper . . .	39	727	699	680	567	483	324	376	464

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
n a d e					Avförda			Kvarligg. till 1943	Antalet sjukdagar			Summa	Antal sjukdagar per 100 tjänstgöringsdagar	
September	Oktober	November	December	Summa	Dagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Olagliga till fortsatt krigstjänstgöring	Döda		vid truppen	& militär-sjukhus	& civila sjukhus			
102	227	199	82	2 328	2 292	26	1	34	12 460	10 579	960	23 999	3.3	6
239	473	567	265	4 786	4 747	35	6	34	23 757	18 295	925	37 977	3.7	7
86	213	261	107	1 949	1 934	5	1	14	6 788	8 534	770	16 092	3.6	8
91	120	119	68	1 307	1 300	3	—	21	548	8 568	1 062	10 178	3.2	9
236	278	216	154	3 416	3 408	8	4	32	26 329	8 018	2 047	36 394	5.7	10
45	187	206	128	1 757	1 751	7	1	12	8 542	4 129	1 305	13 976	3.4	11
248	229	278	170	4 039	4 000	50	2	47	15 750	19 747	2 811	38 308	5.2	12
31	41	37	14	381	369	2	—	10	2 087	1 924	273	4 284	3.1	13
25	87	126	104	1 049	1 044	—	8	5	6 101	2 847	49	8 997	4.8	14
2	40	37	29	282	285	—	—	2	1 188	589	186	1 963	1.2	15
9	79	67	45	558	550	8	—	2	2 517	3 023	55	5 595	5.6	16
1 496	1 976	2 327	1 078	30 894	30 572	302	20	188	156 975	103 092	26 587	286 654	4.0	
537	723	797	101	10 300	10 147	180	5	21	71 933	33 786	8 525	114 244	3.7	1
345	486	677	313	9 161	9 092	70	9	56	36 949	29 897	12 750	79 596	4.0	2
27	72	64	54	900	894	10	1	10	2 675	5 613	2 900	11 188	3.1	3
72	55	84	68	1 033	1 032	1	1	5	4 739	2 872	110	7 721	4.0	4
179	270	291	228	4 382	4 345	18	3	36	15 856	13 078	607	29 541	4.6	5
197	193	289	179	2 662	2 626	16	1	39	13 348	8 571	695	22 614	4.1	6
34	33	27	32	646	644	2	—	4	2 870	1 891	127	4 888	8.1	7
64	59	39	50	880	873	4	—	7	4 898	2 956	175	8 029	5.0	8
41	85	59	53	930	919	1	—	10	3 707	4 428	698	8 833	7.7	9
201	368	552	337	5 778	5 730	35	6	46	14 302	42 493	3 535	60 330	6.8	
148	301	451	287	4 454	4 421	30	5	31	10 678	32 555	2 467	45 700	7.7	1
53	67	101	50	1 324	1 309	5	1	15	3 624	9 938	1 068	14 630	5.0	2
10 241	15 154	16 491	11 107	228 081	224 582	2 463	209	2 730	101 730	990 726	208 237	2 216 272	3.7	
2 155	2 861	3 503	2 501	45 481	44 364	752	57	714	177 290	220 402	45 570	443 262	3.4	1
1 622	2 542	2 478	1 582	37 437	36 916	323	33	383	160 049	141 387	37 466	338 902	3.2	2
1 509	2 435	2 715	2 154	39 111	38 399	377	39	650	139 745	259 077	46 624	445 446	4.0	3
3 258	4 972	4 916	3 455	69 380	68 601	674	54	749	368 948	224 275	48 455	641 678	3.7	4
1 496	1 976	2 327	1 078	30 894	30 572	302	20	188	156 975	103 092	26 587	286 654	4.0	5
201	368	552	337	5 778	5 730	35	6	46	14 302	42 493	3 535	60 330	6.8	6

Tab. 11. Sjukdomar bland manskapet

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	I	II. Akuta infektionssjukdomar									III. Zooparasitära sjukd.		
	Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	Mässling. <i>Morbili</i>	Rash. <i>Rubeola</i>	Angina tonsillaris	Halsfluss. <i>Epidemica</i>	Påsejuka. <i>Parotitis</i>	Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följdsjukdomar)	Vaccinationsbesvär	Andra akuta infektionssjukdomar	Skabb. <i>Scabies</i> .	Andra zooparasitära sjukdomar
Truppförband													
I. arméfördelningen	14	332	1	37	3 799	2 523	476	166	541	2 286	438	56	
1 Norra skånska infanterireg.	4	77	—	30	799	301	125	37	46	1 508	105	9	
2 Södra „	2	103	—	2	575	290	36	30	6	138	73	6	
3 Kronobergs regemente . .	2	38	1	3	680	610	149	35	178	137	99	9	
4 Jönköpings—Kalmar reg. .	—	56	—	—	460	605	46	5	109	72	28	1	
5 Skånska kavallerireg.	2	35	—	1	335	177	23	11	23	28	20	—	
6 Vendes artilleriregemente .	1	20	—	—	196	76	47	15	34	171	35	4	
7 Smålands artillerireg. . . .	2	39	—	—	275	196	1	26	78	114	20	11	
8 Skånska luftvärnskåren . . .	—	2	—	—	59	19	4	1	35	28	6	—	
9 Göta ingenjörkår	1	6	—	1	142	101	15	5	15	20	30	12	
10 Skånska trängkåren	—	7	—	—	278	148	30	1	17	70	22	4	
II. arméfördelningen	2	282	17	192	3 028	1 032	249	144	627	2 049	681	59	
1 Jämtlands fältjägerreg. . .	—	89	9	49	693	212	33	33	191	749	222	11	
2 Dalregementet	—	13	—	4	704	229	48	28	122	152	140	21	
3 Hälsinge regemente	1	93	—	—	535	138	104	14	46	171	83	14	
4 Västernorrlands regemente	—	31	1	90	369	302	39	24	112	851	97	8	
5 Norrlands artillerireg. . . .	1	6	2	23	414	61	5	13	49	77	81	3	
6 Sundsvalls luftvärnskår . . .	—	3	5	—	82	32	—	15	32	22	9	—	
7 Norrlands trängkår	—	47	—	26	231	58	20	17	75	27	49	2	
III. arméfördelningen	9	231	47	58	3 324	2 581	283	143	405	809	543	45	
1 Värmlands regemente	—	13	41	29	364	365	46	18	123	123	102	10	
2 Skaraborgs „	2	19	1	—	594	464	14	13	86	118	27	5	
3 Älvsborgs „	—	65	—	2	602	344	14	8	26	93	31	1	
4 Hallands „	—	21	1	—	216	238	18	11	21	78	39	4	
5 Bohusläns „	3	69	—	2	726	271	137	44	41	201	170	19	
6 Livregementets husarer . . .	—	8	3	2	183	135	1	7	19	32	43	—	
7 Göta artilleriregemente . . .	—	22	—	19	268	327	11	15	19	37	49	1	
8 Karlsborgs luftvärnsreg. . .	—	4	—	1	98	232	5	2	12	39	23	1	
9 „ „ Gbg.	4	2	—	—	30	10	5	2	7	10	10	—	
10 Göta ing.-kår Karlstad . . .	—	—	—	2	14	20	—	7	26	6	15	—	
11 Göta trängkår	—	8	—	1	210	155	27	14	24	69	28	4	
12 Andra intendenturkomp. . .	—	—	1	—	19	20	5	2	1	3	6	—	
IV. arméfördelningen	17	337	22	198	4 207	2 021	623	322	912	1 278	731	88	
1 Svea livgarde	1	24	—	6	669	167	100	68	226	122	167	10	
2 Livregementets grenadjärer	6	15	1	3	730	95	240	49	73	423	60	21	
3 Livgrenadjärregementet . . .	1	63	9	27	678	523	126	23	92	169	105	28	

vid arméns truppförband år 1942.

från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
IV. Kroniska infektionssjukd.				V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII. Andningsorganens sjukd.		XIII. Matsmältningsorgan. sjukd.			
Lungtuberkulos. <i>Tuberculosis pulmonum</i>				Andra kroniska infektionssjukdomar	Kron. förgiftningssjukd.	Sinnesjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar	Kat. lunginflamm. <i>Broncho-pneumonia. Pneum. lobul.</i>	Krupps lunginflammation. <i>Pneumonia cruposa sive lob.</i>	Andra sjukdomar i andningsorganen	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Bräck. <i>Hernia.</i>	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen
141	25	14	81	2	41	879	323	896	726	354	77	8 281	290	320	5 536	
24	5	5	51	—	14	141	93	204	165	26	10	852	39	82	1 014	1
12	4	—	4	—	4	153	54	137	199	43	17	944	37	64	602	2
37	6	1	11	2	7	271	60	217	148	105	28	1 903	67	62	1 929	3
10	1	—	2	—	3	109	14	75	49	71	4	1 948	27	33	499	4
13	1	—	—	—	2	13	14	66	25	6	2	325	12	15	141	5
12	1	7	1	—	5	26	10	51	25	16	5	239	17	20	368	6
11	3	—	4	—	1	70	40	81	50	40	1	1 292	43	15	322	7
2	—	—	2	—	1	9	5	16	23	4	1	59	5	3	192	8
14	1	—	2	—	—	30	6	11	14	21	4	309	10	5	131	9
6	3	1	4	—	4	57	27	38	28	22	5	410	33	21	338	10
135	23	32	60	3	35	791	289	657	428	206	44	6 826	238	280	4 519	
33	3	2	13	—	8	157	95	152	119	100	7	2 130	66	55	1 094	1
11	1	—	17	—	4	233	48	129	99	92	7	918	35	82	776	2
15	—	—	11	1	8	117	47	123	68	29	8	1 438	42	59	971	3
29	11	—	9	1	7	126	39	111	86	23	8	577	33	44	582	4
28	4	30	8	—	5	57	17	60	28	30	8	282	27	19	501	5
6	1	—	—	—	2	23	4	16	8	2	1	344	7	3	106	6
13	3	—	2	1	1	78	39	66	20	20	5	1 137	28	18	489	7
123	17	23	76	6	73	891	286	737	861	462	83	7 884	295	362	6 258	
17	1	1	36	3	9	179	64	156	147	51	11	1 232	39	54	1 583	1
6	1	1	10	—	5	54	35	85	97	82	2	951	41	40	676	2
11	1	2	4	—	3	60	16	71	75	74	8	977	32	37	291	3
14	—	1	3	—	7	76	29	55	45	50	11	573	18	24	442	4
25	6	4	13	2	18	321	90	197	313	79	39	1 528	77	124	1 749	5
20	—	—	1	—	5	72	14	29	46	23	3	315	24	17	432	6
10	2	—	—	—	13	29	12	57	45	39	3	814	17	29	223	7
3	—	—	2	—	—	22	1	14	5	10	1	259	6	5	155	8
5	1	13	1	—	6	20	2	10	15	5	1	278	6	4	91	9
1	3	—	1	—	—	9	—	15	10	16	1	105	3	1	98	10
10	1	1	4	—	7	41	22	43	57	31	3	819	30	27	494	11
1	1	—	1	1	—	8	1	5	6	2	—	33	2	—	24	12
175	43	13	115	15	74	1 712	631	1 152	1 407	543	66	11 886	406	501	12 241	
48	3	7	32	1	12	394	175	238	487	103	8	3 014	81	86	1 904	1
24	13	—	20	—	7	407	130	202	216	88	21	2 428	51	106	1 951	2
7	2	—	13	1	10	182	64	141	142	95	10	1 429	50	51	1 283	3

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Truppförband	I	Akuta infektionssjukdomar									III. Zooparasitära sjukd.	
	Bildningsfel och medfödda sjukdomar	Scharlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	Mässling. <i>Morbilli</i>	Rash. <i>Rubeola</i> .	Angina tonsillaris	Halsfluss. <i>Epidemia</i>	Pässjuka. <i>Parotitis epidemica</i>	Inflysnas. <i>Infuenza epidemica</i>	Dröppel. <i>Gonorrhoea</i> (med följsjukdomar)	Vaccinationsbesvär	Andra akuta infektionssjukdomar	Skabb. <i>Scabies</i> .
4 Upplands regemente . . .	4	33	2	78	427	289	84	21	64	90	96	11
5 Södermanlands regemente . .	—	111	—	6	339	270	26	17	81	158	49	7
6 Livregementet till häst . . .	1	2	1	1	199	114	—	20	25	25	59	2
7 Svea artilleriregemente . . .	—	6	—	21	255	66	5	56	124	81	47	2
8 Östgöta luftvärnsreg. . . .	—	9	1	24	138	161	—	1	47	24	22	—
9 Stockholms	—	6	5	6	95	59	1	2	7	20	24	—
10 Svea ingenjörkår	—	38	1	7	222	80	18	21	33	34	28	1
11 Signalregementet	—	26	—	4	125	30	—	17	43	4	25	—
12 Svea trängkår	—	2	2	12	178	154	7	15	63	88	17	2
13 Första intendenturkomp. . .	4	2	—	2	33	1	9	2	9	6	11	—
14 Krigsskolan	—	—	—	—	44	12	—	5	—	11	7	—
15 Arméns underofficersskola . .	—	—	—	—	22	—	7	3	—	3	9	1
16 Infanteriskjutskolan	—	—	—	1	53	—	—	2	25	20	5	3
Övre Norrlands trupper	17	149	10	141	1 631	1 069	243	69	459	1 008	1 067	116
1 Norrbottens regemente . . .	1	47	8	15	447	273	67	40	114	156	534	68
2 Västerbottens regemente . .	—	17	1	55	508	532	152	9	125	121	277	20
3 Norrlands dragonregemente .	—	8	—	12	144	14	—	3	27	32	3	2
4 Norrbottens artillerikår . . .	—	5	—	2	58	34	1	1	9	2	37	6
5 Bodens artilleriregemente . .	16	20	—	25	237	161	10	6	84	38	79	6
6 Bodens ingenjörkår	—	18	—	16	86	38	10	4	56	641	95	5
7 Signalregementets komp. i Boden	—	16	—	1	51	—	1	2	19	2	13	—
8 Tredje intendenturkomp. . .	—	2	—	—	49	9	2	—	7	8	15	6
9 Karlsborgs luftvärnsreg. . .	—	16	1	15	51	8	—	4	18	8	14	3
Luleå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gotlands trupper	—	50	2	—	365	450	78	17	63	139	47	7
1 Gotlands infanteriregemente .	—	35	—	—	262	358	53	7	38	116	37	6
2 Gotlands artillerikår	—	15	2	—	103	92	25	10	25	23	10	1
Sammandrag	59	1 431	99	626	16 354	9 676	1 952	861	3 007	7 569	3 507	371
1 I. arméfördelningen	14	382	1	37	3 799	2 523	476	166	541	2 286	438	56
2 II.	2	282	17	192	3 028	1 032	249	144	627	2 049	681	59
3 III.	9	231	47	58	3 324	2 541	283	143	405	809	543	45
4 IV.	17	337	22	198	4 207	2 021	623	322	912	1 278	731	88
5 Övre Norrlands trupper . . .	17	149	10	141	1 631	1 069	243	69	459	1 008	1 067	116
6 Gotlands trupper	—	50	2	—	365	450	78	17	63	139	47	7

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
IV. Kroniska infektionssjukd.			V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII. Andningsorganens sjukd.			XIII. Matsmält- ningsorgan. sjukd.		
Lungtuberkulos. <i>Tuber- culosis pulmonum</i>			Andra kroniska infek- tionsjukdomar	Kron. förgiftningssjukd.	Siamesesjukdomar	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öronsjukdomar	Cirkulationsorganens sjukdomar.	Kärl lunginflamm. <i>Broncho- pneumonia. Pneum. lobul.</i>	Krupös lunginflammation. <i>Pneumonia erysiparitis lob.</i>	Andra sjukdomar i andningsorganen	Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	Bräck. <i>Hernie.</i>	Andra sjukdomar i mat- smältningorganen
28	6	1	11	3	4	193	60	114	144	35	8	841	47	80	1320
9	3	1	14	1	20	194	51	107	143	24	7	695	37	63	1431
4	1	1	6	1	—	50	15	38	29	20	—	412	21	22	307
17	3	3	7	4	13	82	31	105	66	49	5	718	24	28	802
4	2	—	—	—	—	17	14	26	27	7	—	319	13	2	328
9	5	—	3	—	3	19	2	6	10	19	—	83	15	5	534
8	—	—	—	—	—	43	12	44	59	38	5	744	25	20	366
8	4	—	2	—	—	27	6	20	16	13	—	459	10	11	207
7	1	—	4	4	4	75	55	83	40	33	1	524	20	12	1276
2	—	—	1	—	—	9	2	3	10	5	—	50	4	1	66
—	1	—	2	—	—	3	9	13	13	7	—	39	3	3	295
—	—	—	—	—	—	6	—	1	2	1	—	72	1	6	70
—	—	—	—	—	1	11	5	11	3	6	1	59	4	5	101
98	34	5	39	2	48	507	282	624	471	263	43	6066	215	274	3637
31	15	3	17	2	9	221	112	222	181	124	13	1908	78	137	1300
24	5	—	11	—	22	156	100	126	174	48	19	1748	56	74	1288
4	1	1	3	—	4	24	3	26	6	18	2	106	14	6	155
5	—	—	2	—	1	2	5	27	20	3	—	204	1	9	82
5	1	1	3	—	12	43	33	82	25	37	6	1315	33	20	391
21	11	—	2	—	—	43	16	83	23	19	2	100	16	11	200
3	—	—	—	—	—	4	4	23	13	6	—	162	3	3	55
5	1	—	1	—	—	14	4	18	23	5	1	175	3	11	75
—	—	—	—	—	—	—	5	17	6	3	—	348	11	3	91
44	4	1	12	—	2	38	19	72	83	61	4	1815	44	25	453
38	4	1	8	—	—	21	12	52	69	47	4	1477	28	19	356
6	—	—	4	—	2	17	7	20	14	14	—	338	16	6	97
716	146	88	388	28	273	4818	1830	4138	3976	1979	317	42758	1488	1762	32644
141	25	14	81	2	41	879	323	896	726	354	77	8281	290	320	5536
135	23	32	60	3	35	791	289	657	428	296	44	6826	238	280	4519
123	17	23	76	6	73	891	286	737	861	462	83	7884	295	362	6258
175	43	13	115	15	74	1712	631	1552	1407	543	66	11886	406	501	12241
98	34	5	39	2	48	507	282	624	471	263	43	6066	215	274	3637
44	4	1	12	—	2	38	19	72	83	61	4	1815	44	25	453

Truppförband	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	XIV. Urin- o. köns- organens sjukd.			XV	XVI	XVII	XVIII	Sjukdom av obestämd art	Observationspatienter	Summa
	Vattenbräck, Pungsvulln. Hydro-, Hemato-, Pyocelle	Pungdalenbräck. Pyocelle	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	Rörelseorganens o. ben- systemets sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven	Strukt. Tumör	Skador genom våld o. olyckshandelse samt akut förgifning			
I. arméfördelningen	31	24	376	3 864	2 774	84	7 348	66	2 209	45 481
1 Norra skånska infanterireg.	18	7	89	1 234	620	19	1 334	10	293	9 390
2 Södra »	4	4	70	518	375	19	716	6	357	5 603
3 Kronobergs regemente . .	5	2	78	943	786	17	1 612	29	642	10 909
4 Jönköpings—Kalmar reg. .	—	2	28	476	223	2	1 135	2	212	6 307
5 Skånska kavallerireg. . .	—	2	17	65	96	—	390	3	71	1 934
6 Vendes artilleriregemente .	2	3	23	83	141	4	307	6	89	2 060
7 Smålands artillerireg. . .	—	—	28	273	270	4	1 211	4	372	4 897
8 Skånska luftvärnsskåren . .	—	1	3	46	51	5	114	—	2	698
9 Göta ingenjörkår	—	1	10	83	75	4	159	—	79	1 317
10 Skånska trängkåren . . .	2	2	30	143	137	10	370	6	92	2 366
II. arméfördelningen	21	22	389	2 622	1 813	70	7 863	18	1 601	37 437
1 Jämtlands fältjägarreg. . .	4	7	111	761	422	14	2 079	12	182	9 917
2 Dalregementet	6	2	78	382	234	9	778	—	206	5 612
3 Hälsinge regemente	3	3	59	593	387	19	1 873	3	381	7 453
4 Västernorrlands regemente .	1	7	71	431	335	19	1 622	3	434	6 533
5 Norrlands artillerireg. . . .	5	2	31	192	228	6	588	—	204	3 095
6 Sundsvalls luftvärnsskår . .	—	—	10	48	49	2	99	—	34	965
7 Norrlands trängkår	2	1	29	215	158	1	824	—	160	3 862
III. arméfördelningen	21	23	380	2 818	1 703	68	5 894	42	1 247	39 111
1 Värmlands regemente . . .	5	3	62	619	289	12	1 152	1	187	7 147
2 Skaraborgs »	5	3	30	267	183	10	937	1	206	5 071
3 Älvsborgs »	2	1	38	148	87	4	311	6	181	3 626
4 Hallands »	1	3	20	195	119	2	277	—	119	2 731
5 Bohusläns »	7	11	143	1 016	545	25	1 647	16	178	9 856
6 Livregementets husarer . . .	—	1	16	57	115	—	366	—	137	2 126
7 Göta artilleriregemente . . .	—	—	24	126	116	3	330	5	108	2 773
8 Karlsborgs luftvärnsreg. . .	—	1	4	52	31	2	87	—	24	1 101
9 » » Gbg.	1	—	6	52	39	2	128	—	29	795
10 Göta ing.-kår Karlstad . . .	—	—	1	37	41	—	112	—	20	564
11 Göta trängkår	—	—	33	241	135	6	521	13	55	3 134
12 Andra intendenturkomp. . .	—	—	3	8	3	2	26	—	3	187
IV. arméfördelningen	39	59	765	5 998	3 796	137	14 819	151	2 380	69 380
1 Svea livgarde	12	15	179	1 303	724	14	2 540	74	270	13 284
2 Livregementets grenadjärer .	6	7	137	1 432	743	21	2 800	6	522	13 054
3 Livgrenadjärregementet . . .	6	8	89	640	384	40	1 361	34	153	8 039

TAB. 11 (forts.). SJUKDOMAR BLAND MANSKAPET VID ARMÉNS TRUPPFÖRB. ÅR 1942. 63

Truppförband	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	XIV. Urin- o. köns- organens sjukd.			XV	XVI	XVII	XVIII	Sjukdom av obestämd art	Observationspatienter	Summa
	Vattenbräck, Pungsvulla, Hydro-, Hemato-, Pyocelle	Pungderbräck, Varicocelle	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	Rörelseorganens o. ben- systemets sjukdomar	Hudsjukdomar o. sjukd. i bindväven	Synst., Tumör.	Skador genom våld o. olycksbetele samt akut förgiftning			
4 Upplands regemente . . .	3	2	86	759	347	30	1 174	5	223	6 723
5 Södermanlands regemente .	5	2	69	496	345	16	1 451	15	165	6 428
6 Livregementet till häst . .	1	10	29	168	101	2	587	4	51	2 328
7 Svea artilleriregemente . .	—	8	60	233	373	4	1 098	—	390	4 786
8 Östgöta luftvärnsreg. . .	—	1	7	95	127	1	433	—	99	1 949
9 Stockholms	—	1	6	80	31	—	172	—	79	1 307
10 Svea ingenjörkår	4	1	38	295	174	4	928	11	114	3 416
11 Signalregementet	—	1	9	83	101	—	459	—	47	1 757
12 Svea trängkår	2	3	35	243	249	3	690	2	133	4 069
13 Första intendenturkomp. . .	—	—	2	49	26	—	59	—	13	881
14 Krigsskolan	—	—	7	67	41	1	379	—	87	1 049
15 Arméns underofficersskola .	—	—	4	12	9	1	40	—	12	292
16 Infanteriskjutaskolan . . .	—	—	8	43	21	—	148	—	22	558
Övre Norrlands trupper	13	14	291	2 417	1 531	54	6 211	61	1 715	30 894
1 Norrbottens regemente . . .	7	4	135	985	580	27	1 923	49	447	10 800
2 Västerbottens regemente . .	4	6	74	841	322	14	1 491	8	733	9 161
3 Norrlands dragonregemente .	—	—	12	19	77	2	117	—	55	900
4 Norrbottens artillerikår . . .	—	1	7	72	55	1	325	—	56	1 033
5 Bodens artilleriregemente . .	1	2	33	227	243	6	1 050	—	131	4 382
6 Bodens ingenjörkår	—	—	11	105	142	2	722	4	160	2 662
7 Signalregementet	—	—	3	48	30	1	150	—	33	646
8 Tredje intendenturkomp. . . .	1	1	9	77	58	1	232	—	67	880
9 Karlsborgs lvreg. Luleå . . .	—	—	7	43	24	—	201	—	33	930
Gotlands trupper	4	5	38	252	323	2	766	15	478	5 778
1 Gotlands infanteriregemente .	4	4	33	202	220	1	577	15	350	4 454
2 Gotlands artillerikår	—	1	5	50	103	1	189	—	128	1 324
Sammandrag	129	147	2 239	17 971	11 940	415	42 401	353	9 630	228 081
1 I. arméfördelningen	31	24	376	3 864	2 774	84	7 348	66	2 209	45 481
2 II.	21	22	389	2 622	1 813	70	7 863	18	1 601	37 437
3 III.	21	23	380	2 818	1 703	68	5 894	42	1 247	39 111
4 IV.	39	59	765	5 998	3 796	137	14 319	151	2 380	69 380
5 Övre Norrlands trupper . . .	13	14	291	2 417	1 531	54	6 211	61	1 715	30 894
6 Gotlands trupper	4	5	38	252	323	2	766	15	478	5 778

Tab. 12. Sjukdomar bland manskapet vid armén år 1942.

A n m. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

1		2	3	4	5	6	7	8
S j u k d o m a r		I. armé- för- deln.	II. armé- för- deln.	III. armé- för- deln.	IV. armé- för- deln.	Övre Norrl. trupper	Got- lands trupper	Summa
I. Bildningsfel, medfödda sjukdomar . .		14	2	9	17	17	—	59
II. Akuta infektionssjukdomar		10211	7 620	7 881	9 920	4 779	1 164	41 575
1	Smittkoppor. Variola	5	1	—	—	2	—	8
2	Vattenkoppor. Varicellæ	83	64	198	168	44	16	573
3	Scharlakansfeber. Scarlatina	382	282	231	337	149	50	1 431
4	Mässling. Morbilli	1	17	47	22	10	2	99
5	Rash. Rubeola	37	192	58	198	141	—	626
6	Fläcktyfus. Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	—
7	Tarmtyfus. Febris typhoides	—	2	—	—	—	—	2
8	Paratyfus. Paratyphus	7	1	2	—	1	—	11
9	Asiatisk kolera. Cholera asiatica	—	—	—	—	—	—	—
10	Inhemsk kolera. Cholera nostras	—	—	—	—	—	—	—
11	Rödsot. Dysenteria	11	543	55	134	8	45	796
12	Stelkramp. Tetanus	2	2	—	—	—	—	4
13	Ros. Erysipelas	11	9	18	23	12	4	77
14	Sept. lymfåder- o. lymfkörtelinflammation. Lymph- angitis et lymphadenitis sept.	191	259	150	487	143	36	1 266
15	Blodförgiftning. Varfeber. Septicæmia. Pyæmia	22	28	47	47	14	—	158
16	Ak. ledgångsreumatism. Rheumatismus articul. ac.	105	109	150	160	41	4	569
17	Halsfluss. Angina tonsillaris	3 799	3 028	3 324	4 207	1 631	365	16 354
18	Difteri. Diphtheria	132	—	3	10	10	—	155
19	Pässjuka. Parotitis epidemica	2 523	1 032	2 581	2 021	1 069	450	9 676
20	Kikhosta. Pertussis	24	26	3	4	2	6	65
21	Influensa. Influenza epidemica	476	249	283	623	243	78	1 952
22	Akut barnförlamning. Poliomyelitis anterior ac.	4	5	1	9	3	1	23
23	Sömnssjuka. Encephalitis lethargica	1	17	1	1	—	2	22
24	Epid. hjärnhinneinflamm. Mening. cerebrosp. epid.	4	1	4	4	—	—	13
25	Undulantfeber. Febris undulans	1	—	—	3	—	—	4
26	Denguefeber. Febris denguis	—	—	—	6	—	—	6
27	Dröppel. Gonorrhoea	166	144	143	322	69	17	861
28	Enkelt vener. sår (med följsjukdomar). Ulcus molle	1	31	1	1	—	—	34
29	Vaccinationsbesvär	541	627	405	912	459	63	3 007
30	Feber av obestämd art. Febricula. Febris ephemera	192	232	100	169	69	25	787
31	Andra akuta infektionssjukdomar. Aliæ infectiones	1 490	719	76	52	659	—	2 996
III. Zooparasitära sjukdomar		494	740	588	819	1 183	54	3 878
32	Trikinsjukdom. Trichinosis	1	—	1	1	4	—	7
33	Masksjukdom. Helminthiasis	24	38	34	45	81	2	224
34	Skabb. Scabies	438	681	543	731	1 067	47	3 507
35	Andra zooparasitära sjukdomar	31	21	10	42	31	5	140
IV. Kroniska infektionssjukdomar		180	190	163	231	137	49	950
36 a	Lungtuberkulos. Tuberculosis pulmonum	141	135	123	175	98	44	716
36 b-i	Tuberkulos i andra organ. Tuberculosis organorum aliorum	25	23	17	43	34	4	146
37 a	Nyförvärvad syfilis. Syphilis recens	9	1	1	8	1	—	20
37 b	Recidiverande syfilis. Syphilis recidivans	—	—	1	2	—	—	3
38	Andra kroniska infektionssjukdomar	5	31	21	3	4	1	65
V. Ämnesomsättnings- och blodsjukdomar		81	60	76	115	39	12	383
39	Bleksot. Blodbrist. Anæmia.	4	11	27	25	4	2	73
40	Blodfläcksjuka. Morbus macul. Werlhofii. Purpura	1	—	—	2	—	1	4
41	Skörbjugg. Scorbutus	—	1	1	3	1	—	6

TAB. 12 (forts.). SJUKDOMAR BLAND MANSKAPET VID ARMÉN ÅR 1942. 65

1		2	3	4	5	6	7	8
Sjukdomar		I. armé- för- deln.	II. armé- för- deln.	III. armé- för- deln.	IV. armé- för- deln.	Övre Norrl. trupper	Got- lands trupper	Summa
42	Blöddaresjuka. Hæmophilia	—	—	—	3	—	—	3
43	Gikt. Arthritis vera s. urica	5	1	13	9	7	1	36
44	Sockersjuka. Diabetes mellitus	54	16	17	29	7	1	124
45	Basedows sjukdom. Morbus Basedowii	4	16	9	17	7	1	54
46	Andra ämnesomsättnings- och blodsjukdomar	13	15	9	27	13	6	80
VI. Kroniska förgiftningssjukdomar		2	3	6	15	2	—	28
47	Kronisk alkoholförgiftning. Alcoholismus chron	—	1	—	2	1	—	4
48	Andra kroniska förgiftningssjukdomar	2	2	6	13	1	—	24
49	VII. Sinnessjukdomar	41	35	73	74	48	2	273
VIII. Nervsystemets sjukdomar		879	791	891	1 712	507	38	4 818
50	Nervinflammation. Neuritis. Polyneuritis	118	36	68	199	76	10	507
51	Nervsmärta. Neuralgia	302	337	331	584	180	7	1 741
52	Perifer förlamning. Paresis. Paralysis	17	13	11	28	11	1	81
53	Fallandesot. Epilepsia	29	26	24	36	18	2	135
54	Nervsvaghet. Neurasthenia	229	176	250	513	112	6	1 286
55	Ryggmärgsinflammation. Myelitis	2	1	1	2	—	1	7
56	Hjärnhinneinflammation. Meningitis cerebri	11	6	5	15	2	3	42
57	Hjärnblödning. Hæmorrhagia cerebri	3	4	2	8	4	—	21
58	Andra sjukdomar i nervsystemet	168	192	199	327	104	8	998
IX. Ögonsjukdomar		323	289	286	631	282	19	1 830
59 a-c	Conjunctivitis catarrhalis, phlyctenulosa, trachomatosa	169	184	152	377	134	13	1 029
60	Keratitis	26	9	12	36	10	2	95
61	Iritis	17	8	9	21	7	—	62
62	Panophthalmitis	1	—	1	3	1	—	6
63	Refraktionsanomalier	14	24	17	49	52	—	156
64	Andra ögonsjukdomar	96	64	95	145	78	4	482
X. Öronsjukdomar		896	657	787	1 152	624	72	4 138
65	Inflammation eller böld i hörselgången. Otitis ext. diffusa. Furunc. meatus auditorii	362	150	227	313	176	21	1 249
66 a	Varig inflammation i mellanörat. Otitis media purulenta	258	299	185	405	181	21	1 349
66 b-c	Varig inflammation i mellanörat med komplik. åt omg. delar. Mastoiditis etc.	233	167	256	297	219	28	1 200
67	Andra öronsjukdomar	43	41	69	137	48	2	340
XI. Cirkulationsorganens sjukdomar		726	428	861	1 407	471	83	3 976
68	Inflammation i hjärtsäcken. Pericarditis	2	—	3	—	2	1	8
69	Inflammation i hjärtat. Myocarditis. Endocarditis	31	32	43	46	17	7	176
70	Organiskt hjärtfel. Vitium organicum cordis	53	49	86	102	59	17	366
71	Hjärtförstoring. Hypertrophia cordis	27	6	13	34	8	1	89
72	Nervös hjärtsjukdom. Neurosis cordis	85	89	98	192	91	5	560
73	Ak. svaghetsstillst. hos hjärtat. Insufficiencia cordis ac.	31	18	38	38	16	8	149
74	Blödåderbräck. Varix	389	188	466	771	184	36	2 034
75	Blödåderinflammation. Phlebitis. Periphlebitis	12	8	22	17	3	—	62
76	Blodpropp. Thrombosis. Embolia	9	10	9	18	12	1	59
77	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	87	28	83	189	79	7	473
XII. Andningsorganens sjukdomar.		8 712	7 166	8 429	12 495	6 372	1 880	45 054
78	Sjukdomar i näsan och dess bihålor	386	516	478	1 286	479	47	3 192
79	Strupkatarr. Laryngitis. Tracheitis	485	824	1 110	1 063	267	2	3 751

1	Sjukdomar	2	3	4	5	6	7	8
		I. armé- för- deln.	II. armé- för- deln.	III. armé- för- deln.	IV. armé- för- deln.	Övre Norrl. trupper	Got- lands trupper	Summa
80	Ödem i struphuvudet. Oedema laryngis, Oedema glottidis	35	9	21	28	13	—	106
81	Akut och kronisk luftvägsskatarr. Bronchitis acuta et chr.	6 901	3 382	5 499	7 612	4 633	220	28 247
82	Astma. Astma bronchiale	85	65	78	133	62	7	490
83	Lungemfysem. Emphysema pulm.	2	—	5	2	3	—	12
84	Lungblödning. Hæmorrhagia pulm.	8	3	11	19	3	2	46
85	Katarral lunginflamm. Bronchopneum. Pneum. lob.	354	296	462	543	263	61	1 979
86	Krupös lunginflamm. Pneumonia croup. s. lob.	77	44	83	66	43	4	317
87	Lungsäcksinflammation. Pleuritis.	121	104	77	120	54	27	503
88	Andra sjukdomar i andningsorganen	258	1 923	605	1 623	552	1 510	6 471
XIII. Matsmältningsorganens sjukdomar		6 146	5 037	6 915	13 148	4 126	522	35 804
89	Inflammation i mun och tunga. Stomatitis. Glossitis	135	91	47	139	77	1	490
90	Inflamm. i svalg, matstrupe. Pharyngit. Oesophagit. Magkatarr. Gastritis.	1 862	1 100	2 635	5 264	590	60	11 511
91 a	a. Akut. G. acuta	724	565	782	1 006	416	48	3 541
91 b	b. Kronisk. G. chronica	57	78	84	147	83	4	453
92	Funktionell magsäckssjukdom. Neurosis ventriculi	29	3	10	26	6	1	75
93	Magsår. Ulcus ventriculi. U. duodeni	266	166	271	524	141	27	1 395
94	Utvidgning av magsäcken. Dilatio ventriculi	15	—	2	22	—	—	39
95	Mag-tarmkatarr. Gastro-enteritis	746	728	734	1 111	584	79	3 982
96	Tarmkatarr. Enteritis	1 292	1 357	1 347	2 763	1 265	211	8 235
97	Blindtarmsinflammation. Appendicitis	220	238	295	406	215	44	1 488
98	Tarmhinder. Tarmvred. Ileus. Volvulus. Invaginatio	18	5	12	15	7	—	57
99	Bräck. Hernia	320	280	362	501	274	25	1 762
100	Förstopning. Obstipatio	14	10	10	29	11	3	77
101	Inflammation kring ändtarm. Periproctitis. Fistula ani	45	32	34	46	33	3	193
102	Ändtarmsspricka, -kontraktur. Fissura, contract. ani	23	23	19	47	25	1	138
103	Bukhinneinflammation. Peritonitis	3	3	3	4	3	—	16
104	Gulsot. Icterus catarrhalis	17	133	71	304	217	1	743
105	Gallsten. Cholelithiasis	15	12	19	50	7	1	104
106	Andra sjukdomar i matsmältningsorganen	275	213	178	744	172	13	1 595
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar		431	482	424	863	318	47	2 515
107-	Njurinflammation, akut och kronisk. Nephritis acuta et chr.	50	50	34	67	31	6	238
108	Njursten. Lithiasis renalis	62	44	60	99	42	3	310
109	Äggviteurin. Albuminuria	28	36	38	64	31	2	199
110	Katarral inflammation i urinblåsan. Cystitis	91	108	114	286	73	6	678
111	Funktionell blåssjukdom. Neurosis vesicæ urin. Enuresis noct.	23	6	20	23	14	—	86
112	Blåskörtelinflamm. Prostatitis. Abscessus prostatae	4	6	4	14	10	—	38
113	Urinrörsförträngning. Stricture urethræ	9	6	12	20	6	—	53
114	Förträngning av förhud. Phimosis. Paraphimosis	12	20	7	30	8	3	80
115	Testikelinflammation. Epididymitis. Orchitis	47	69	45	85	40	11	297
116	Vattenbräck. Pungsvullnad. Hydrocele. Hæmatocela	31	21	21	39	13	4	129
117	Pungåderbräck. Varicocele	24	22	23	59	14	5	147
118	Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	50	44	46	77	36	7	260
XV. Rörelseorganens o. bensystemets sjukd.		3 864	2 622	2 818	5 998	2 417	252	17 971
120	Muskelinflammation, akut och kronisk. Muskelreumatism. Myitis ac. et chr. Rheumatismus muscul.	694	585	738	1 323	646	54	4 040
121	Inflammation i senskida. Tendovaginitis	632	588	722	1 359	413	73	3 787
122	Senknuta. Ganglion	45	28	46	65	21	4	209
123	Inflammation i slemhäls. Bursitis. Hygroma	99	49	52	129	58	24	411
124	Falsk ledställning. Scoliosis. Genu valgum. Pes varus etc.	61	50	105	198	66	8	488

TAB. 12 (forts.). SJUKDOMAR BLAND MANSKAPET VID ARMÉN ÅR 1942. 67

1	2	3	4	5	6	7	8
Sjukdomar	I. armé- för- deln.	II. armé- för- deln.	III. armé- för- deln.	IV. armé- för- deln.	Övre Norrl. trupper	Got- lands trupper	Summa
125 Ledstyvhet. Anchylosis	123	22	66	99	36	—	346
126 Inflammation i ledgång. Synovitis. Arthritis	406	302	235	618	186	25	1 772
127 Kronisk ledgångsreumatism. Rheumatismus art. chr.	101	42	81	118	64	5	411
128 Ledmus. Mus artic. Corpus mobile in artic.	43	30	42	66	31	7	219
129 Ben- o. benmärgsinflammation. Osteitis. Osteomyelitis	14	12	11	26	9	5	77
130 Benhinneinflammation. Periostitis	103	76	48	88	56	5	376
131 Fotödem. Oedema pedis	47	49	17	239	27	3	382
132 Marschsvulst. Syndesmitis metatarsae	167	65	36	86	40	1	395
133 Ansträngningsperiostit. Periostitis tibiae ab exercit.	168	85	74	247	63	3	640
134 Andra sjukdomar i rörelseorganen och bensystemet	1 161	639	545	1 337	701	35	4 418
XVI. Hudsjukdomar och sjukd. i bindväven	2 774	1 813	1 703	3 796	1 531	323	11 940
135 Erythema multiforme et nodosum	17	13	10	14	14	3	71
136 Urticaria	62	35	52	102	29	2	282
137 Herpes zoster	48	22	48	86	16	10	230
138 Psoriasis	48	26	39	75	14	10	212
139 Eczema	422	252	313	688	234	26	1 935
140 Impetigo. Ecthyma	151	103	113	257	112	29	765
141 Favus	2	2	4	11	7	—	26
142 Herpes tonsurans, Syccosis	15	5	7	5	—	3	35
143 Nageltrång. Unguis incarn.	97	129	101	208	121	25	681
144 Bindvävsinflammation. Bulnad. Phlegmone. Abscessus	155	236	152	469	85	13	1 110
145 Böld. Furunculus. Carbunculus	1 394	812	732	1 536	784	165	5 423
146 Rötsår. Ulcus	57	14	11	28	9	9	128
147 Brand. Gangrena	4	1	—	1	—	—	6
148 Andra sjukdomar i hud och bindväv	302	163	121	316	106	28	1 036
XVII. Svalster							
149 Svalst. Tumor	84	70	68	137	54	2	415
XVIII. Genom våld och olyckshändelse upp- komna skador samt akuta förgiftningar	7 348	7 863	5 894	14 319	6 211	766	42 401
150 Muskel-, senbristning, Sensträckning	804	769	375	1 498	725	91	4 262
151 Ledvrickning	1 567	1 729	1 547	3 340	1 750	157	10 090
152 Luxation	165	136	134	176	111	7	729
153 Benbrott	493	412	404	817	304	45	2 475
154 Stöt och krossning. Krossår	1 924	1 947	1 822	4 113	1 455	193	11 454
155 Sår av skarpt eller spetsigt vapen	725	902	554	1 297	731	77	4 286
Skottsår.							
156 a a. Enkelt. Skottsår i mjukdelar	107	59	63	137	40	9	415
156 b b. Komplie. Skottfraktur	13	7	17	10	5	1	53
156 c c. Inträngande	2	7	7	8	5	—	29
157 Skoskav, skavsår (skidbindning e. d.)	926	1 285	513	1 609	680	110	5 123
158 Ridsår	13	2	8	16	27	—	66
Skada av förbränning eller explosion.							
159 a 1:a gradens förbränning	74	66	51	114	58	5	368
159 b,c 2:a och 3:e gradens förbränning	23	85	51	78	46	3	286
160 Kylskada	340	262	198	496	173	21	1 490
161 Solstyg. Värmeslag	2	1	2	4	—	—	9
162 Akut förgiftning	57	63	58	189	51	13	431
163 Andra skador	111	114	88	398	50	34	795
164 Självmod. Självmodsförsök	2	17	2	19	—	—	40
165 Sjukdom av obestämd art	66	18	42	151	61	15	353
166 Observationspatienter	2 209	1 601	1 247	2 380	1 715	478	9 630
Summa	45 481	37 437	39 111	69 380	30 894	5 778	228 081

Tab. 13. Avlidna efter dödsorsak bland arméns manskap år 1942.

1	2	3	4	5	6	7	8
Dödsorsaker	Antal avlidna inom						Summa avlidna
	I. armé-fördeln.	II. armé-fördeln.	III. armé-fördeln.	IV. armé-fördeln.	Övre Norrlands trupper	Gotlands trupper	
Scharlakansfeber. Scarlatina	2	—	1	—	—	—	3
Pässjuka. Parotitis epidemica	—	—	1	—	—	—	1
Reumatisk feber. Febris rheumatica	1	—	—	—	—	—	1
Varfeber. Septicæmia. Pyosepticæmia	2	—	1	1	2	1	7
Smittsam hjärnfeber. Meningitis cerebrospinalis epidemica	1	—	—	—	—	—	1
Lungsot. Tuberculosis pulmonum	2	—	4	—	3	—	9
Tuberkulös hjärnhinneinflammation. Tuberculosis meningum	—	1	—	—	1	—	2
Miliär tuberkulos. Tuberculosis miliaris	—	—	—	1	—	—	1
Förvärvat syfilis. Syphilis acquisita	—	—	1	—	—	—	1
Aplastisk anemi. Anemia aplastica	—	—	—	—	—	1	1
Leuchæmia	—	—	—	—	1	—	1
Basedowska sjukn. Morbus Basedowii	1	—	—	—	—	—	1
Hjärn-, hjärnhinneblödning. Hæmorrhagia cerebri, meningum	1	1	1	—	1	—	4
Varig hjärnhinneinflammation. Meningitis purulenta	—	2	1	2	—	—	5
Öroninflammation. Otitis	—	—	1	—	—	—	1
Inflammation i hjärtat. Endocarditis chron. Myocarditis chron	2	3	4	1	—	—	10
Åderförfalkning. Arteriosclerosis	1	—	1	3	—	—	5
Aneurysma	1	—	—	—	—	—	1
Akut luftrörskatarr. Bronchitis ac.	1	—	—	—	—	—	1
Akut lunginflammation. Bronchopneumonia ac. Pneumonia ac. lobaris	5	1	3	2	2	1	14
Andra andningsorganens sjukdomar. Alii morbi organ. respirationis	—	—	—	1	—	—	1
Mag-, tolvfingertarmsår. Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	1	—	4	—	1	1	7
Blindtarmsinflammation. Appendicitis	3	1	—	1	—	—	5
Tarmvred. Ileus	1	—	1	—	—	—	2
Andra matsmältningsorganens sjukdomar. Alii morbi organ. digest.	—	—	1	—	—	—	1
Kronisk njurinflammation. Nephritis chron.	—	1	1	1	—	1	4
Andra sjukdomar i urinutsöndringsorganen. Alii morbi organ. uropoetic.	1	—	—	—	—	—	1
Tumörer. Tumores	3	3	2	2	—	1	11
Drunkning. Submersio	2	—	2	2	2	—	8
Förbränning. Combustio	—	—	—	1	—	—	1
Förfrysning. Congelatio	—	—	—	—	1	—	1
Skottsår. Vulnus scopetarium	3	2	2	1	2	1	11
Akut förgiftning. Intoxicatio ac.	—	—	1	—	—	—	1
Olyckshändelse av annan art	19	5	18	14	5	—	61
Själv mord. Suicidium	7	9	2	4	1	—	23
Summa	60	29	53	37	22	7	208

Anm. Tabellen upptager dödsfall bland arméns manskap samt befäl av manskaps grad. — Här angivna antal dödsfall avviker från det i tab. 10 anförda på grund av olika bokföringsprinciper (särskilt beträffande våldsamma dödsorsaker).

Tab. 14 a. Samtliga å garnisonssjukhusen vårdade sjuka år 1942. 69

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sjukhus	Kvarl. fr. föreg. år	Intagna	Summa vårdade	Utskrivna					Summa	Kvarl. d. 31 dec.	Antal underhållsdagar
				Till fortsatt krigstjänst		Till annan sjukvårdsanst.	Avlidna	Civila (inkl. avlidna)			
				dugliga	odugliga						
Stockholm. I allt . . .	192	8958	9150	8 412	79	142	38	275	8 946	204	117 123
Officerare o. d. . . .	7	290	297	266	—	8	6	—	280	17	4 164
Underoff. o. d. . . .	9	228	237	221	—	2	4	—	230	7	3 142
Manskap	148	7 863	8 011	7 617	77	128	23	—	7 845	166	97 871
Därav armén	189	4 665	4 754	4 511	48	80	17	—	4 656	98	61 588
marinen	56	2 910	2 966	2 830	25	44	6	—	2 905	61	33 062
flygvapnet	8	288	291	276	4	—	—	—	284	7	3 221
Anställda arb. ¹ . . .	13	310	323	308	—	3	5	—	316	7	4 046
Civila	15	267	282	—	—	—	—	275	275	7	6 880
Karlsborg. I allt . . .	32	1 060	1 092	484	—	—	3	576	1 063	29	17 223
Därav manskap . . .	1	289	290	281	—	—	1	—	282	8	3 739
Boden. I allt	192	6 607	6 799	2 167	51	79	6	4 280	6 583	116	111 806
Därav manskap . . .	46	2 051	2 097	1 925	51	79	4	—	2 059	38	31 198
Skövde. I allt	141	5 555	5 690	4 445	5	48	4	1 073	5 575	124	101 568
Därav manskap . . .	97	4 334	4 431	4 287	5	48	4	—	4 344	87	80 043
Visborg. I allt	4	1 719	1 723	1 453	—	260	—	—	1 713	10	11 270
Därav manskap . . .	4	1 688	1 692	1 427	—	255	—	—	1 682	10	11 097
Linköping. I allt . . .	27	1 311	1 338	913	—	41	1	353	1 308	35	23 055
Därav manskap . . .	15	855	870	823	—	33	1	—	857	18	14 225
Eksjö. I allt	47	3 474	3 521	2 807	6	—	1	648	3 462	59	33 455
Därav manskap . . .	26	2 791	2 817	2 772	4	—	1	—	2 777	40	19 709
Sollefteå. I allt . . .	52	1 552	1 604	654	—	—	1	881	1 536	68	30 956
Därav manskap . . .	8	583	591	568	—	—	1	—	569	22	9 006
Summa	687	30 239	30 926	21 335	141	570	54	8 086	30 186	645	446 456
Därav											
Offic. o. d.	7	509	516	431	2	10	6	—	499	17	6 658
Underoff. o. d. . . .	10	397	407	387	2	6	5	—	400	7	5 726
Manskap	345	20 454	20 799	19 700	137	543	35	—	20 415	384	266 888
Därav armén	285	17 097	17 382	16 441	108	492	29	—	17 070	312	178 214
marinen	55	2 939	2 994	2 856	25	45	6	—	2 932	62	83 319
flygvapnet	5	418	423	403	4	6	—	—	413	10	5 355
Anställda arb. ¹ . . .	25	781	806	767	—	11	8	—	786	20	10 191
Civila	300	8 098	8 398	—	—	—	—	8 086	8 086	317	155 924

¹ Anställda vid armén, marinen och flygvapnet.

Tab. 14 b. Å garnisonssjukhusen vårdade militära patienter år 1942.

S j u k h u s	Antalet ¹ vårdplatser d. 31/12	Under året		Underhållsdagar	Vårdade		Vård-dagar pr patient
		in-tagna	av-lidna		pr dag	på en gång högst lägst	
Stockholm.	338	8 691	38	110 243	302	. .	12.7
Karlsborg.	61	488	3	6 545	18	. .	13.4
Boden (inkl. epidemiavd.). . .	278	2 303	6	34 213	94	. .	14.9
Skövde	233	4 491	4	82 232	225	313 74	18.3
Visborg	73	1 719	—	11 270	31	90	6.6
Linköping	79	953	1	15 524	43	. .	16.3
Eksjö	106	2 823	1	20 406	56	. .	7.2
Sollefteå	90	668	1	10 049	28	. .	15.0
Summa	1 258	22 141	54	290 532	797	. .	13.1

Anm. I Tab. 14 a och 14 b medräknade officerare, underofficerare samt vid försvaret anställda arbetare. — Rörande uppgifter för civila se texten.

¹ Vårdplatser även för civila inbegripna, då deras antal i allmänhet ej är särskilt fastställt.

Tab. 15. Å garnisonssjukhusen intagna militära sjukdomsfall år 1942.

Anm. Här redovisas endast under året intagna. — Vid militärväsendet anställda sjuka arbetare ingå.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Årsjö	Sollefteå	
I. Bildningsfel och medfödda sjukdomar	7	—	25	14	—	—	—	—	46
II. Infektions- o. a. parasitära sjukdomar	765	22	320	243	357	64	151	96	2 018
Septicæmia. Pyosepticæmia. Abscessus. Phlegmone	54	4	20	5	21	—	—	—	104
Erysipelas	4	1	3	7	1	—	1	1	18
Scarlatina	4	1	127	—	20	4	10	1	167
Diphtheria	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Morbilli	1	—	3	—	—	—	—	—	4
Rubeola	—	—	6	—	—	1	—	15	22
Parotitis epidemica	4	4	5	53	228	7	77	3	381
Influenza epidemica	7	1	—	5	—	9	2	—	24
Febris undulans	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Typhus abdominalis. Paratyphus	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Dysenteria	4	—	—	28	45	—	1	—	78
Poliomyelitis anterior ac. Polioencephalitis ac.	6	—	—	1	—	1	—	—	8
Meningitis cerebrospinalis epidemica	1	—	—	—	—	—	1	—	2
Encephalitis lethargica	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Lymphangitis et lymphadenitis sept.	17	1	10	17	—	2	17	—	64
Tuberculosis pulmonum, laryngis	199	1	94	34	9	17	5	46	405
» ossium et articularum	9	—	3	3	1	—	—	—	16
» lymphoglandularum	7	—	13	9	—	—	—	17	46
» organorum aliorum	25	—	6	3	—	—	—	1	35
Syphilis acquisita	32	—	2	4	—	—	—	—	38
Ulcus molle	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Gonorrhœa (och följsjukdomar)	286	1	2	47	13	10	3	7	369
Vaccinationsbesvär	3	—	—	—	—	3	20	—	26
Febris. Febricula	77	—	1	11	6	1	2	2	100
Övriga hithörande sjukdomar	25	8	22	15	13	9	9	2	103
III. Blodbildande organens samt blodets sjukdomar	38	3	12	16	—	3	—	3	75
Anæmia	24	2	2	7	—	2	—	1	38
Anæmia perniciosa	3	1	—	—	—	—	—	2	6
Leucæmia	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Lymphadenitis, lymphangitis	—	—	5	7	—	1	—	—	13
Övriga hithörande sjukdomar	8	—	5	2	—	—	—	—	15
IV. Ämnesomsättningssjukdomar	56	4	5	25	—	4	2	9	105
Diabetes mellitus	23	3	5	13	—	2	2	—	48
Adipositas	1	—	—	2	—	—	—	—	3
Övriga hithörande sjukdomar	32	1	—	10	—	2	—	9	54
V. Kroniska förgiftningssjukdomar	—	—	1	3	—	—	—	1	5
Alcoholismus chronicus	—	—	—	3	—	—	—	1	4
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	1	—	—	—	—	—	1
VI. Nervsystemets sjukdomar	388	25	69	511	11	40	26	57	1 127
Hæmorrhagia meningum cerebri	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Meningitis cerebri. Meningitis cerebrospinalis	2	—	2	8	—	—	—	—	12
Encephalitis cerebri	5	—	4	15	—	—	—	—	24
Hemiplegia	1	—	1	—	—	1	—	1	4
Lues cerebrospinalis. Tabes dorsalis	—	—	—	3	—	—	—	—	3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Linköping	Ekstjö	Sollefka	
Neuritis. Neuralgia	72	11	22	144	6	23	17	19	314
Paresis	11	—	3	14	1	—	2	4	35
Epilepsia	20	1	9	11	2	—	2	—	45
Hysteria	5	1	1	—	—	—	—	—	7
Neurasthenia, Neurosis	179	12	11	260	1	12	5	26	506
Övriga hithörande sjukdomar	90	—	16	56	1	4	—	7	174
VII. Sinnessjukdomar	85	—	7	14	—	3	—	13	122
VIII. Cirkulationsorganens sjukdomar	495	9	112	739	9	27	7	54	1452
Pericarditis	3	—	—	4	—	1	—	—	8
Endocarditis, Myocarditis ac.	9	—	3	20	1	6	1	—	40
Endocarditis chr. Vitium org. cordis. Myocarditis chr. Cardiosclerosis. Cor adiposum	89	4	11	141	2	7	4	35	293
Neurosis cordis	2	2	1	50	—	—	1	—	56
Arteriosclerosis. Endarteriitis	8	—	3	1	—	—	—	—	12
Aortitis luetica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varicocele	48	—	—	20	—	—	—	—	68
Varix	223	1	84	427	1	2	1	—	739
Thrombosis. Embolia	12	2	6	10	1	—	—	—	31
Övriga hithörande sjukdomar	101	—	4	66	4	11	—	19	205
IX. Andningsorganens sjukdomar	607	67	331	539	567	183	639	121	3 054
Morbi cav. nas. et cav. acces. nas.	32	6	113	233	6	70	8	4	472
Morbi laryngis	4	—	6	5	—	—	7	—	22
Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	50	22	12	87	534	18	560	44	1327
Tracheitis chronica. Bronchitis chronica	8	—	1	19	1	2	—	1	32
Bronchiectasia	11	—	1	4	—	—	—	—	16
Asthma bronchiale	33	4	8	19	1	2	2	—	69
Pneumonia crouposa acuta	104	—	88	12	—	43	2	—	249
Bronchopneumonia acuta	223	30	60	102	16	33	54	49	577
Hæmorrhagia pulmonum	6	—	—	3	—	—	—	—	9
Pleuritis. Empyema pleuræ	99	5	41	36	9	15	6	22	233
Övriga hithörande sjukdomar	27	—	1	19	—	—	—	1	48
X. Matsmältningsorganens sjukdomar	1722	122	574	1354	331	236	374	141	4 854
Stomatitis. Noma	3	—	3	2	1	2	1	—	12
Morbi dentium	18	1	8	41	—	—	—	—	68
Tonsillitis. Angina tonsillaris. Pharyngitis	105	5	35	135	154	44	259	8	745
Tonsillitis chronica	—	3	—	72	—	—	—	—	75
Peritonsillitis acuta	5	3	20	17	8	29	—	1	83
Hypertrophia tonsillarum. Pharyngitis hyperplastica	—	—	44	5	—	48	—	—	97
Gastritis acuta. Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	362	35	34	115	147	37	82	60	872
Gastritis chronica, hypertrophica	147	16	5	258	8	18	1	10	463
Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	356	5	36	173	—	24	5	32	631
Neurosis ventriculi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Entero-colitis chronica	44	5	15	55	2	—	—	—	121
Appendicitis	193	16	101	94	10	1	8	1	424
Hepatitis. Cirrhosis hepatis	120	—	22	25	—	20	—	23	210
Ileus. Volvulus	8	—	4	—	—	—	1	—	13
Hernia	230	19	175	279	1	1	17	—	722
Cholelithiasis	18	2	4	4	—	1	—	—	29
Icterus. Icterus catarrhalis	—	3	1	—	—	1	—	—	5
Cholecystitis	20	—	3	3	—	2	—	—	28
Övriga hithörande sjukdomar	93	9	64	76	—	8	—	6	256

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Långkoping	Eksjö	Sollefteå	
XI. Njurarnas o. urinvägarnas sjukdomar	234	17	65	100	7	27	10	23	483
Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	58	1	19	15	1	8	2	8	112
Nephritis degen. et inflammatoria chr. Morbus Brighti	33	3	5	10	—	5	—	6	62
Pyelitis. Cystopyelonephritis	9	4	3	1	1	—	—	1	19
Nephrolithiasis	52	5	16	14	—	1	—	1	89
Cystitis	18	2	4	17	—	3	2	2	48
Lithiasis urethræ, vesicæ urinariæ	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Urethritis	22	2	4	12	2	2	—	—	44
Hydronephrosis	9	—	1	3	—	—	—	—	13
Övriga hithörande sjukdomar	33	—	13	26	3	8	6	5	94
XII. Könsgorganens sjukdomar	148	9	54	68	9	6	3	—	297
Hypertrophia prostatae	8	1	2	5	—	—	—	—	16
Balanitis	10	1	—	2	—	—	—	—	13
Orchitis. Epididymitis	47	2	17	25	6	5	3	—	105
Phimosis. Paraphimosis	26	2	6	10	1	—	—	—	45
Övriga hithörande sjukdomar	57	3	29	26	2	1	—	—	118
XIII. Muskelnas, ledgångarnas samt ben- systemets sjukdomar	502	39	216	667	45	52	65	55	1641
Myitis. Rheumatismus musculorum	54	4	—	36	—	9	1	5	109
Tendovaginitis	11	—	6	7	13	—	11	—	48
Bursitis. Hygroma	10	1	15	29	7	—	9	—	71
Synovitis. Arthritis	48	2	4	35	1	2	21	—	113
Polyarthritis rheumatica acuta	78	16	9	48	2	30	5	14	202
Polyarthritis rheumatica chronica	23	8	4	17	1	1	1	1	56
Pseudoarthrosis	5	—	—	2	—	—	—	—	7
Arthritis deformans	34	2	10	63	—	2	—	5	116
Osteochondritis	13	—	112	—	—	—	—	—	125
Corpus liberum in articulo	12	—	—	20	—	1	5	—	88
Panaritium	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Scoliosis. Pes varus, planus, valgus	31	1	11	148	1	2	—	3	197
Osteomyelitis. Osteitis. Periostitis	15	—	8	9	5	1	10	1	49
Chondromalacia patellæ	16	—	1	51	—	—	—	—	68
Lumbago	113	5	7	132	13	4	—	21	295
Övriga hithörande sjukdomar	36	—	29	70	2	—	2	5	144
XIV. Hudens sjukdomar	1632	48	44	319	117	109	45	15	2329
Erythema multiforme et nodosum	19	3	4	8	1	—	—	3	88
Urticaria	8	—	2	7	1	4	1	1	24
Herpes zoster	5	—	—	3	5	1	3	—	17
Eczema	171	3	8	73	10	17	2	—	284
Psoriasis	48	3	1	17	7	5	1	1	83
Impetigo	65	—	2	6	14	8	3	2	100
Acne	9	—	—	9	—	—	—	—	18
Dermatit	124	—	4	4	—	—	—	—	182
Furunculus. Furunculosis	63	3	5	25	33	2	17	—	148
Carbunculus	5	—	—	3	6	—	4	—	18
Tricophytia	31	—	—	5	—	—	—	—	86
Scabies	1024	33	8	49	24	72	12	7	1229
Atheroma	3	—	1	12	—	—	—	—	16
Clavus. Verruca	5	—	—	22	1	—	—	—	28
Unguis incarnatus	7	2	1	42	—	—	2	—	54
Övriga hithörande sjukdomar	45	1	8	34	15	—	—	1	104

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar enl. K. Medicinalstyrelsens cirk. d. 19 okt. 1914	Garnisonssjukhuset i								Summa sjuk- domsfall
	Stockholm	Karlsborg	Boden	Skövde	Visby	Lindköping	Eksjö	Sollefteå	
XV. Öronsjukdomar	12	10	61	183	19	101	28	—	414
Morbi meatns auditorii externi	—	—	4	17	—	3	—	—	24
Otitis externa	—	—	—	—	—	17	—	—	17
Otitis media acuta	6	7	27	62	—	10	11	—	123
" " chronica	5	—	24	49	—	—	—	—	78
Otitis media purulenta	—	—	—	23	19	71	—	—	113
Mastoiditis	—	2	2	11	—	—	—	—	15
Övriga hithörande sjukdomar	1	1	4	21	—	17	—	—	44
XVI. Ögonsjukdomar	10	2	—	30	1	1	—	—	44
Conjunctivitis æstivalis, cat., phlyctænulosa	4	1	—	10	1	1	—	—	17
Keratitis phlyctænulosa, ulcerosa	1	—	—	4	—	—	—	—	5
Iritis, iridocyclitis	2	—	—	3	—	—	—	—	5
Retinites	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga hithörande sjukdomar	3	1	—	13	—	—	—	—	17
XVII. Svulster	104	6	33	49	—	3	—	—	195
Carcinoma	24	—	2	2	—	—	—	—	28
Sarcoma	2	—	—	2	—	—	—	—	4
Andra svulster	78	6	31	45	—	3	—	—	163
XVIII. Andra sjukdomar	22	—	7	19	—	1	—	—	49
Myxoedema	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Morbus Basedowii	—	—	2	12	—	1	—	—	15
Struma	22	—	5	6	—	—	—	—	33
Övriga hithörande sjukdomar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX. Skador och förgiftningar	836	70	219	437	97	49	112	2	1 822
Kontusion. <i>Contusio</i>	40	7	19	41	19	9	25	—	160
Sårskada, ej nedan nämnd. <i>Vulnus</i>	145	9	45	66	25	8	16	—	314
Skada å muskel, sena, nerv	24	—	10	13	—	—	7	—	54
Skada å större kärl	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Genom huden inträngd främmande kropp	7	—	—	7	1	—	—	—	15
Ledvrickning. <i>Distorsio. Luxatio</i>	86	3	20	100	20	9	25	—	263
Avslitning av fingrar, arm. <i>Laceratio</i>	—	—	4	3	—	—	—	—	7
Utgjutning i led. <i>Synovitis traum., Hæmarthrosis</i>	—	8	—	2	—	—	—	—	10
Öppnande av någon av de större lederna. <i>Vulnus perf.</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Arm- o. benbrott, enkelt. <i>Fractura simplex</i>	187	16	35	77	8	11	9	—	343
" " komplicerat. <i>Fractura complicata</i>	38	—	—	5	—	—	—	—	43
Förbränning. <i>Combustio</i>	9	—	5	3	1	3	1	—	22
Förfrysning. <i>Congelatio</i>	12	1	1	9	3	—	4	—	30
Ruptura menisci	144	1	36	68	—	—	—	—	249
Skada å njure, urinblåsa	3	—	—	1	—	—	—	—	4
Hjärnskakning. <i>Commotio cerebri</i>	111	14	27	20	—	5	—	1	178
Brott å hjärnskalens botten. <i>Fractura baseos cranii</i>	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Andra brott å huvudets ben	—	—	2	11	—	—	—	—	13
Skador å ögat	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skada å bröstben, revben eller mjälte	1	—	4	1	—	—	—	—	6
Skavsår	—	—	—	—	18	—	22	—	40
Skottskada	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Förgiftning	24	8	10	1	2	4	2	1	52
Andra skador	4	3	—	7	—	—	1	—	15
Observationspatienter. Konvalescenter	1 253	34	194	265	149	32	99	53	2 079

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID FLYGVAPNET ÅR 1942

AV

CHEFEN FÖR FLYGVAPNET

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

481945

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

HYGIÈNE ET SERVICE MÉDICAL

AUX FORCES AERIENNES EN 1942

PUBLIÉ PAR

LE CHEF

TILL KONUNGEN

Härmed får jag i underdånighet avgiva berättelse rörande hälso- och sjukvården vid flygvapnet under år 1942.

Stockholm den 10 maj 1943.

Underdånigst

B. G. Nordenskiöld.

Chef för flygvapnet

E. Westerberg.

INNEHÅLL.

TEXTAVDELNING.

	Sid.
1. Läkarundersökning av flygande personal	1
2. Olycksfall i samband med flygning	1
3. Sjuktransportflygningar	2
4. Sjuklighet och sjukvård m. m.	3

TABELLBILAGOR.

Tab. 1. Läkarundersökningar av den till första flygutbildning inryckande personalen åren 1941 och 1942	5
» 2. Olycksfall i samband med flygning åren 1933—1942	5
» 3. Sjuktransportflygningar år 1942 jämte översikt för äldre år	5
» 4. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1942	6
» 5. Vissa akuta infektionssjukdomar bland manskap månadsvis år 1942	7
» 6. Sjukligheten bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1942	8
» 7. Avlidna bland truppförbandens manskap år 1942	8
» 8a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet år 1942	9
» 8b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning år 1942	9

TABLES DES MATIÈRES.

TEXTE

	Page
1. Examens médicaux sur le personnel d'aviation	1
2. Accidents d'aviation	1
3. Transferts des malades par aviation	2
4. Morbidité et soins aux malades etc.	3

TABLEAUX.

Tabl. 1. Examens médicaux du personnel entrant pour sa première information d'aviation en 1941 et 1942	5
Approuvés. Non approuvés. Causes de réformation. — Maladies des yeux etc., Maladies des oreilles etc., Autres maladies ou vices, Combinaisons, Totaux.	
» 2. Accidents d'aviation au cours des années 1933—1942	5
Nombre des accidents d'aviation avec décès, Nombre des décédés dans 90 jours, Nombre des hommes (officiers, sous-officiers, conscrits) frappés gravement, resp. légèrement.	
» 3. Transferts des malades par aviation en 1942	5
Nombre d'ascensions, Nombre de transferts, Durée d'ascensions en tout et par ascension, Nombre de kilomètres d'ascension en tout et par ascension, Nombre des personnes transférées (malades, personnel du service médical, autres, totaux).	
» 4. Maladies parmi les hommes des régiments d'aviation en 1942	6
» 5. Certaines maladies épidémiques par mois en 1942	7

Tabl. 6. Morbidité parmi les hommes des régiments d'aviation en 1942	8
<i>Col. 1: Régiments. Col. 2: Restés de l'année précédente. Col. 3—14: Malades entrés par mois. Col. 15: Total des malades. Col. 16: Sortis capables de reprendre leur service militaire. Col. 17: Sortis incapables de reprendre leur service militaire. Col. 18: Décédés. Col. 19: Nombre des malades restant à l'année suivante. Col. 20—23: Nombre des journées de traitement (restés et entrés à la chambre, à l'infirmerie, à l'hôpital). Col. 24: Journées de malades pour 100 jours d'exercice.</i>	
• 7. Décès et causes de décès parmi les conscrits en 1942	8
• 8a. Vaccination et revaccination des forces aériennes en 1942	9
Nombre d'incisions. Nombre des (re)vaccinés. Nombre des inspectés. Nombre des non-inspectés. Nombre des hommes réagissant contre la vaccine. Nombre des malades non réagissant contre la vaccine et (re)vaccinés de nouveau, resp. non (re)vaccinés de nouveau. Nombre des vaccinés réagissant sur 100 des inspectés.	
• 8b. Morbidité par suite de la (re)vaccination	9
Nombre des (re)vaccinés qui ont été inspectés. Génés de revaccination: nombre des malades, nombre des malades sur 100 inspectés, nombre des jours des malades délivrés de certains exercices en tout et par chaque malade, nombre de jours des malades restant à la troupe en tout et par chaque malade, nombre des jours des malades traités aux hôpitaux en tout et par chaque malade, totaux.	

1. Läkarundersökning av flygande personal.

Resultaten av läkarundersökningarna i samband med inryckning till första flygutbildning av den för flygtjänstgöring avsedda personalen finnas för åren 1941 och 1942 sammanställda i **Tab 1**.

För året hava av dem, som undersökts i och för utbildning såsom flygförare, 87 % godkänts och av dem, som avsetts såsom flygspanare, 97 %.

Tabellen anger även de orsaker, som föranlett kassation av de undersökta.

Under år 1942 ha av i flygtjänst varande personer, vilka undergått föreskriven läkarundersökning 96·5 % godkänts och 3·5 % underkänts.

Orsakerna till underkännandet framgår av följande:

Sex av de underkända voro vid årets utgång tillfälligt odugliga till flygtjänstgöring på grund av sviter efter olycksfall, och deras återgång till flygtjänstgöring kommer att bli beroende av förnyad medicinsk prövning. Redogörelse för olycksfallen lämnas i närmast följande kapitel.

För fortsatt flygtjänstgöring ha vidare underkänts dels en fanjunkare på grund av en balansrubbing av okänt ursprung, dels en vpl sergeant till följd av ångestneuros. En kadett, vilken på grund av vissa nervösa besvär redan år 1941 måste överföras från lätt bombförband till annat flygslag, har under året helt skiljts från flygtjänstgöring på grund av psykisk sjukdom.

I samband med en anhopning av tuberkulosfall vid flygkrigsskolan ha nio aspiranter förklarats tillfälligt odugliga till flygtjänstgöring. Av dessa vårdades vid årets slut sex stycken å sanatorium, medan tre ställts under observation i hemmet. Därutöver ha även en officer samt en vpl flygförare avbrutit sin flygtjänstgöring på grund av lungtuberkulos.

En vpl flygförare har skiljts från utbildningen på grund av astma.

En aspirant har fått avbryta flygutbildningen på grund av ögonskada med ögonmuskelförlamning, en annan aspirant till följd av allmän blodförgiftning, en vpl flygförare med anledning av en skottskada i knäet med nervförlamning samt en vpl flygförare på grund av svår hjärnskakning efter ett knytnävsslag.

En aspirant, vilken 1941 på grund av skallskador blev tillfälligt oduglig till flygtjänstgöring, har fullt symptomfri kunnat återgå i flygtjänstgöring i maj 1942. En furir, som 1941 erhållit svåra brännskador har likaså under det gångna året kunnat återgå i flygtjänstgöring.

2. Olycksfall i samband med flygning.

De olycksfall i samband med flygning, som ägt rum under åren 1933—1942, finnas sammanställda i **Tab. 2**. Denna upptager dels antalet flyghaverier med dödlig utgång, dels antalet olycksfall, fördelade på olika personalkatego-

rier. Olycksfallen äro indelade i tre grupper, nämligen olycksfall med dödlig utgång inom 90 dagar efter haveriet, svåra skador och lätta skador.

Under 1942 ha trettio *haverier med dödlig utgång* förekommit, varvid fyrtiofyra personer omkommit. I tre fall har det härvid gällt kollision mellan två flygplan, varvid i två fall en person dödats å ena flygplanet och i ett fall en person å vardera flygplanet. Ett haveri har förekommit med fem dödsoffer, ett med fyra, sju med två dödade och slutligen ha vid vart och ett av sjutton haverier en person dödats.

Svåra skador ha förekommit i sju fall. Samtliga dessa skadade voro vid årets slut fortfarande odugliga till flygtjänst.

En officer, skadad den $\frac{8}{10}$, erhöll ett svårt, komplicerat brott å vänstra underarmen, brott å bröstbenet och å tre revben samt å tvärrutskotten till två ryggkotor. En annan officer, som skadades den $\frac{27}{7}$, erhöll ett så svårt komplicerat brott å ena foten, att denna måste amputeras. På en kadett, som skadades den $\frac{8}{10}$, måste likaså en fot amputeras efter en svår krosskada. En krosskada av foten förelåg likaså å en aspirant, skadad den $\frac{30}{5}$, samt komplicerade underbensbrott å en aspirant, som skadades den $\frac{10}{8}$, och å en vpl flygförare, skadad den $\frac{13}{4}$.

En mekaniker, som vid flyghaveri den $\frac{11}{5}$ ådrog sig en hjärnskakning, lårbens- och nyckelbensbrott, återgick efter sex månader i viss tjänst men hade ännu vid årets slut icke återinträtt i flygtjänstgöring.

Ett olycksfall, som ej direkt stod i samband med flygning inträffade vid upphängning av övningsbomber å ett flygplan. Härvid råkade en bomb lossna och explodera vid fallet mot hangarplattan, varvid en värnpliktig skadades genom att såväl den ena handen som vänstra ögat söndersprängdes. Han vårdas fortfarande vid årets slut å sjukhus. Detta olycksfall har ej upptagits i tabellen.

Lätta skador i form av kontusioner, mindre sårskador, lindriga hjärnskakningar, lätta brännskador m. m. ha förekommit i tjugotre fall.

3. Sjuktransportflygningar.

Vid 1942 års ingång disponerade flygvapnet över fyra sjuktransportflygplan, nämligen tre av typ Junkers, byggda år 1928, 1934 och 1935, och ett av typ Beechcraft, byggt år 1940. Av dessa är Junkersplanet av år 1934 avsett för tjänst vid Hägernäs och de övriga tre för sjuktransporttjänsten i Norrland. Härvid tjänstgöra Junkersplanet av år 1935 och Beechcraftplanet såsom ordinarie sjuktransportplan och den äldre Junkersmaskinen såsom reservplan.

Med hänsyn till att behov föreligger av att äga tillgång till ett reservflygplan jämväl vid Hägernäs har Kungl. Maj:t, efter framställning från flygförvaltningen, medgivit, att ett marinspaningsflygplan av äldre modell finge omändras till sjuktransportplan. Denna ändring har under året genomförts, och flygplanet har uppställts vid Hägernäs såsom reservplan.

Beträffande verkställda sjuktransportflygningar under år 1941 hänvisas till Tab. 3.

Rörande årets sjuktransportflygningar må framhållas följande.

Verksamheten har under det gångna året ökat jämfört med år 1941 såväl sammanlagt som vid var och en av de tre ambulansstationerna.

Utöver de under året verkställda 141 transporterna hava 6 sjuktransportflygningar påbörjats men ej kunnat fullföljas, i samtliga fall på grund av väderlekshinder.

I rapporterna omnämnas dessutom 4 fall, där rekvisition inkommit, men icke kunnat föranleda någon åtgärd. Orsaken har även i dessa fall varit väderlekshinder.

Av samtliga 151 ingivna rekvisitioner ha sålunda 141 till fullo effektuerats, 6 icke kunnat genomföras och 4 icke kunnat föranleda någon åtgärd.

4. Sjuklighet m. m.

Siffror inom klammer [] avse föregående år.

Sjukligheten. De vanligast förekommande sjukdomarna hava varit infektions-sjukdomar, matsmältningsorganens och andningsorganens sjukdomar samt genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador. Förstnämnda grupp har, såsom plägar vara vanligt, intagit en dominerande ställning; den räknade 2 425 [2 458] fall. Av den förstnämnda gruppen redovisas i absoluta tal en ökning från föregående år: av halsfluss 1 243 [1 018] sjukdomsfall, påssjuka 429 [119], scharlakansfeber 93 [23] samt av gonorrhé, som föranlett sjukskrivning 64 [41]. Stegringen är emellertid delvis att tillskriva ökningen av manskapsstyrkan. Om man sätter talen i relation till manskapsstyrkan (medelpresensstyrkan var 8 209 år 1942 mot 6 141 år 1941), uppvisar halsfluss t. o. m. en relativ minskning med promilletalet 151 [166]. Av epidemisk influensa har endast förekommit 91 [635] fall, av röda hund 30 [96] och av mässling intet fall [86].

Bland de andra grupperna räknade sjukdomar i matsmältningsorganen 1 540 [991] och andningsorganen 1 423 [1 248] fall, genom våld eller olyckshändelse uppkomna skador 1 432 [947], sjukdomar i hud och bindväv 483 [336] samt i rörelseorganen och bensystemet 370 [259]. De vanligaste skadorna ha varit ledvrickningar, kontusioner och krossår, muskel- och senbristningar samt sår av skarpt eller spetsigt vapen med resp. 363, 265, 254 och 136 fall. Se närmare **Tab. 4.**

Vissa infektionssjukdomars utbredning under olika årstider och vid olika flygförband angives i **Tab. 5.**

Enligt **Tab. 6** var hela antalet under år 1942 vårdade ej mindre än 8 713 mot 6 858 föregående år; av dessa 8 713 voro 8 660 under året insjuknade. Sjukdagarnas sammanlagda antal uppgick till 75 396 [51 013], d. v. s. 208 [140] sjuka i dagligt medeltal. Då tjänstgöringsdagarnas antal uppgick till 2 996 397 [2 241 566], åtgingo sålunda 2·5 [2·3] % av dessa för sjukvård; av de olika förbanden visade Kalmar flygflo till, som dock var verksam endast under senare halvåret, och flygkrigsskolan de högsta siffrorna, 6·0 resp. 4·1 %, medan Södermanlands flygflo till nådde den lägsta eller 1·4 %.

Dödligheten bland manskapet framgår av **Tab. 6** och **7** (8 av de avlidna hade ej varit sjukskrivna).

Av de smittsamma könssjukdomarna visade gonorrhé 102 [84] fall. För det fast anställda manskapet var antalet 36 [29], av vilka 28 [12] smittats utom förläggningssorten. För de värnpliktiga var antalet 66 [55], bland vilka dock medräknats 2 [5], som varit behäftade med sjukdomen vid inställelsen till tjänstgöring. Av de återstående 64 [50], som insjuknat under tjänstgöringstiden, hade 37 [10] ådragit sig smittan utom förläggningssorten. Intet fall av syfilis eller ulcus molle har under året förekommit.

Skyddskoppympningen. Enligt **Tab. 8 a** var antalet revaccinerade 4 424, varav 134 med endast ett snitt; av samtliga revaccinerade visade 91 % reaktion och av de med ett snitt revaccinerade 96 %. Primoympning förekom i 249 fall, varav 90 med endast ett snitt. Av dessa 90 reagerade samtliga. **Tab. 8 b** visar av ympningen föranledd inskränkning i tjänstedugligheten. Nedsatt tjänstbarhet visade 42 % av de såsom primoympningar angivna fallen mot blott 6·6 % av revaccinationsfallen; inskränkningen i tjänstedugligheten varade i genomsnitt 4·9 dagar per man bland de förra och 3·5 bland de senare.

Tuberkulosbekämpandet. Under året har samtlig vid flygvapnet anställd militär och civil personal samt alla nyinryckta värnpliktiga undergått skärmbildsundersökning.

Totalantalet tuberkulinundersökta utgjorde 8 568, därav tuberkulinnegativa 2 556. Av dessa undergingo 1 566 skyddsympning mot tuberkulos. På grund av misstänkt tuberkulos hava utförts 424 röntgenundersökningar. Av lungtuberkulos har upptäckts 84 fall och av annan tuberkulos 8. Till sanatorium ha remitterats 61 fall och till annat sjukhus 13 fall.

Tab. 1. Läkareundersökningar av den till första flygutbildning inryckande personalen åren 1941 och 1942.

Personal	Antal godkända i % av samtliga undersökta		De underkända procentuellt fördelade efter kassationsorsak									
	1941	1942	1941					1942				
			Öron-sjukdomar	Öron-sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyten	Kombinerade sjukdomar	Summa	Öron-sjukdomar	Öron-sjukdomar	Övr. sjukdomar eller lyten	Kombinerade sjukdomar	Summa
Flygvapnet.												
Underbefäl	94	92	100	—	—	—	100	100	—	—	—	100
Aspiranter	88	88	67	3	21	9	100	66	3	26	5	100
Vpl flygförare	80	82	49	3	39	9	100	48	9	30	13	100
Samtliga flygförare	86	87	59	3	29	9	100	61	5	26	8	100
Armén o. marinen.												
Arméspaningsofficerare . . .	86	95	100	—	—	—	100	100	—	—	—	100
Marinspaningsofficerare . .	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Samtliga flygspanare	97	97	100	—	—	—	100	100	—	—	—	100

Tab. 2. Olycksfall i samband med flygning åren 1933—1942.

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942
Antal flyghaverier med dödsfall	3	1	1	1	3	7	10	13	28	30
Antal dödsfall	3	1	1	1	5	11	16	25	47	44
Antal { officerare	3	—	1	—	1	2	6	3	14	8
dödade { underofficerare	—	—	—	—	—	1	1	2	1	—
{ manskap	—	1	—	1	4	8	9	20	32	36
Antal { officerare	1	2	2	1	—	1	—	—	2	2
svårt { underofficerare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
skadade { manskap	—	—	1	2	—	—	—	7	8	5
Antal { officerare	1	3	2	1	3	1	—	—	6	7
lätt { underofficerare	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2
skadade { manskap	1	2	—	3	—	3	9	4	15	14

Tab. 3. Sjuktransportflygningar år 1942 jämte översikt för äldre år.

	Antal flygningar	Antal transporter	Flygtid		Antal flygkilometer		Antal transporterade personer			
			i allt	pr flygning	i allt	pr flygning	patienter	sjukvårdspersonal	övr. medföljande	summa
Boden	120	44	97 ^t 25 ^m	50 ^m	19 000	141·7	45	26	84	155
Östersund	56	26	37 ^t 45 ^m	40 ^m	5 695	101·7	26	8	27	61
Hägersås	126	71	42 ^t 59 ^m	21 ^m	5 586	44·5	58	16	47	121
I allt år 1942	302	141	177^t 19^m	85^m	30 281	100·3	129	50	158	337
1941	239	93	137 ^t 40 ^m	35 ^m	22 142	92·6	95	49	132	276
1940	263	109	240 ^t 45 ^m	55 ^m	32 156	122·3	114	55	159	328
1939	304	108	231 ^t 10 ^m	46 ^m	30 712	101·0	118	54	133	305
1938	527	192	470 ^t 10 ^m	54 ^m	69 369	131·6	213	100	203	516
1937	515	194	407 ^t 30 ^m	47 ^m	57 235	111·1	205	95	182	482

Tab. 4. Sjukdomar bland manskapet vid flygvapnets truppförband år 1942.

Sjukdomar	F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 21	Sa
I. Bildningsfel, medfödda sjukdomar	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
II. Akuta infektionssjukdomar.														
Vissa akuta infektionssjukdomar (se Tab. 5) . . .	90	183	205	144	408	90	287	68	100	80	53	35	143	1 886
Dröppel. Gonorrhoea	13	20	2	2	7	6	4	1	4	2	1	—	2	64
Vaccinationsbesvär	16	17	25	35	48	8	13	38	3	—	32	9	29	273
Andra akuta infektionssjukdomar. Aliæ infectiones	26	17	6	30	10	10	10	9	9	9	6	46	14	202
III. Zooparasitära sjukdomar.														
Skabb. Scabies	10	19	20	5	23	4	8	23	2	4	30	2	33	183
Andra zooparasitära sjukdomar	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	5
IV. Kroniska infektionssjukdomar.														
Lungtbc. Tuberculosis pulmonum	14	5	1	4	15	2	1	—	1	2	3	—	4	52
Andra former av tbc. Tub. alior. org.	1	3	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	8
Andra kroniska infektionssjukdomar.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
V. Ämnesomsättnings- o. blodsjukdomar	2	1	—	2	1	3	—	—	—	—	2	—	1	12
VI. Kroniska förgiftningssjukdomar . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII. Sinnessjukdomar	1	1	—	1	1	1	—	2	—	—	—	—	2	9
VIII. Nervsystemets sjukdomar	19	5	4	5	14	5	6	3	2	3	4	—	1	71
IX. Ögonsjukdomar	3	4	8	1	20	2	—	2	2	3	2	4	2	53
X. Öronsjukdomar	6	15	13	5	27	2	4	8	14	6	9	5	13	127
XI. Cirkulationsorganens sjukdomar . . .	5	6	1	1	9	10	—	4	—	2	7	2	1	48
XII. Andningsorganens sjukdomar.														
Akut o. kron. luftvägsskatarr. Bronch. ac. et chr. .	59	105	236	19	332	28	50	46	43	109	57	4	19	1 107
Kat. lunginflamm. Bronchopneum. Pneum. lob. . .	17	7	3	4	7	2	11	2	1	1	4	2	2	63
Krupös lunginflamm. Pneumonia croup. s. lob. . .	1	2	—	11	—	—	—	—	—	—	—	1	1	16
Andra sjukdomar i andningsorganen	36	20	18	7	67	9	10	18	3	27	13	—	9	237
XIII. Matmältningsorganens sjukdomar.														
Inflam. i svalg, matstrupe. Pharyngit. Oesophagit.	192	130	1	32	5	52	2	86	48	—	38	—	39	625
Magkatarr. Gastritis.	2	49	37	2	8	43	12	5	6	—	12	—	3	179
Mag-tarmkatarr. Gastro-enteritis.	13	16	26	9	163	—	13	7	12	48	6	2	12	327
Tarmkatarr. Enteritis.	22	31	5	15	54	2	1	27	4	—	16	—	—	177
Blindtarmsinflammation. Appendicitis	9	15	1	9	15	1	13	10	3	7	4	1	4	92
Bräck. Hernia	2	2	—	2	2	4	2	2	2	8	2	—	1	29
Andra sjukdomar i matmältningsorganen	7	23	24	4	11	5	2	13	4	5	7	2	4	111
XIV. Urin- och könsorganens sjukdomar.														
Vattenbräck. Pungsvullnad. Hydrocele. Hæmatocele.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	3
Pungåderbräck. Varicocele	—	3	—	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	9
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	14	9	3	6	2	11	4	6	3	5	6	—	7	76
XV. Rörelseorganens o. bensystemets sjukd.	63	35	31	21	111	7	9	16	3	19	23	11	21	370
XVI. Sjukdomar i hud och bindväv	49	56	40	11	155	34	10	23	18	25	27	12	23	488
XVII. Svulster	1	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	8
XVIII. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar														
Muskel-, senbristning. Sensträckning	8	14	20	4	137	30	—	6	2	10	2	8	13	254
Ledvrickning	84	33	24	10	75	33	8	27	17	17	12	12	11	363
Benbrott	12	9	2	8	21	3	1	7	—	3	3	—	4	73
Stöt och krossning. Krossår	28	23	34	12	83	3	7	18	16	3	14	14	10	265
Sår av skarpt el. spetsigt vapen	13	16	23	1	43	1	3	1	—	20	5	5	5	136
Andra skador	19	32	45	10	144	23	4	18	11	5	8	3	19	341
Sjukdom av obestämd art	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	3
Observationspatienter	61	21	29	7	21	—	56	45	37	9	13	—	17	316
Summa	919	954	887	440	2043	435	551	548	371	436	426	180	470	8 660

Anm. Tabellen upptager endast de under året insjuknade. — Rörande flottiljernas namn se Tab. 6.

Tab. 5. Vissa akuta infektionssjukdomar bland manskap månadsvis år 1942.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Sum- ma
<i>Scharlakansfeber</i> . . (Scarlatina)	2	1	6	9	9	1	1	44	9	5	3	3	93
Roslagens flygfötlilj . .	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3
Östgöta „ . .	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2
Flygkrigsskolan	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Skaraborgs flygfötlilj . .	—	1	6	8	7	—	—	43	7	4	1	2	79
Svea „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Göta „ . .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Tionde „ . .	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	—	—	4
Kalmar „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Norrbottnens flygbaskår .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Mässling</i> (Morbilli) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Röda hund</i> (Rubeola) . .	—	13	5	2	2	6	—	—	—	—	1	1	30
Roslagens flygfötlilj . .	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	4
Jämtlands „ . .	—	12	4	1	—	4	—	—	—	—	—	—	21
Västgöta „ . .	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	3
Norrbottnens flygbaskår .	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
<i>Halsfluss</i> (Angina tons.)	120	173	206	105	101	65	53	73	64	86	112	85	1243
Västmanlands flygfötlilj	5	2	6	5	4	4	1	3	7	1	2	2	42
Roslagens „ . .	3	9	16	9	9	3	9	6	5	11	17	1	98
Östgöta „ . .	18	7	15	2	6	10	7	6	7	5	17	30	130
Jämtlands „ . .	14	6	5	10	10	4	3	7	8	6	5	14	92
Flygkrigsskolan	22	84	77	25	33	15	6	2	6	28	15	4	317
Västgöta flygfötlilj . .	1	3	1	1	6	4	—	1	1	—	6	4	28
Skaraborgs „ . .	8	35	44	22	10	8	7	30	8	9	6	1	188
Svea „ . .	5	2	2	1	1	2	1	1	12	4	10	3	44
Göta „ . .	10	6	19	8	6	1	9	8	3	4	5	2	81
Tionde „ . .	18	2	7	5	6	5	4	4	1	5	3	3	63
Södermanl. „ . .	2	7	2	7	4	5	1	3	3	2	1	2	39
Kalmar „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12	15	32
Norrbottnens flygbaskår .	14	10	12	10	6	4	5	2	3	6	13	4	89
<i>Påssjuka</i> (Parotitis ep.)	29	63	98	70	35	47	16	6	9	12	13	31	429
Västmanlands flygfötlilj	—	1	31	12	3	—	1	—	—	—	—	—	48
Roslagens „ . .	4	9	10	18	8	21	3	—	—	—	1	4	78
Östgöta „ . .	2	6	5	1	6	2	1	—	—	6	9	19	57
Jämtlands „ . .	—	7	5	2	1	1	2	—	5	3	1	4	31
Flygkrigsskolan	2	11	10	9	5	6	2	2	—	—	—	—	47
Västgöta flygfötlilj . .	9	8	11	4	10	12	—	—	—	—	—	—	54
Skaraborgs „ . .	4	4	1	—	—	1	5	3	1	1	—	—	20
Svea „ . .	—	7	9	3	—	—	2	—	1	1	—	—	23
Göta „ . .	—	10	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Tionde „ . .	—	—	4	5	—	1	—	—	2	—	—	—	12
Södermanl. „ . .	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	4
Kalmar „ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Norrbottnens flygbaskår .	7	—	4	16	2	2	—	—	—	1	2	1	35
<i>Influensa</i> (Influenza ep.)	10	21	18	11	9	10	2	1	5	—	1	3	91
Östgöta flygfötlilj . . .	3	1	6	3	1	—	—	1	—	—	1	—	10
Flygkrigsskolan	5	15	8	3	4	4	1	—	3	—	—	—	43
Västgöta flygfötlilj . .	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	—	5
Tionde „ . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Södermanl. „ . .	1	3	1	2	—	1	1	—	—	—	—	1	10
Norrbottnens flygbaskår .	—	2	3	3	4	2	—	—	—	—	—	2	16

Tab. 6. Sjukligheten bland manskapet vid

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Flygflottiljer	Kvarl. från 1941	Under året insjuk-								
		Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September
F 1. Västmanlands flygflottilj	7	74	109	135	79	56	49	41	56	77
F 2. Roslagens »	4	117	122	83	68	67	57	60	66	79
F 3. Östgöta »	7	124	82	132	41	66	54	46	30	54
F 4. Jämtlands »	6	38	44	27	28	40	49	25	19	48
F 5. Flygkrigsskolan	8	211	302	280	135	130	89	102	131	147
F 6. Västgöta flygflottilj	1	39	37	46	43	40	46	25	22	31
F 7. Skaraborgs »	1	43	87	82	47	48	12	23	103	30
F 8. Svea »	5	67	76	67	62	15	21	28	20	24
F 9. Göta »	3	59	41	67	19	17	18	24	26	15
F 10. Tionde »	3	56	42	75	41	19	24	26	31	32
F 11. Södermanlands flygflottilj	1	40	47	36	30	18	22	26	41	23
F 12. Kalmar flygflottilj ¹	—	—	—	—	—	—	—	5	3	2
F 21. Norrbottens flygbaskår	7	73	35	49	66	34	26	25	17	18
Summa	53	941	1 024	1 079	659	550	467	456	565	580

¹ Här ingå även de från föreg. år kvarliggande; kol. 15 sålunda = kol. 2 t. o. m. 14 = kol. 16

Tab. 7. Avlidna bland truppförbandens manskap år 1942.

Dödsorsaker	F 1	F 2	F 3	F 4	F 5	F 6	F 7	F 8	F 9	F 10	F 11	F 12	F 21	S:a
Lungsot. Tuberculosis pulmonum	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Millär tuberkulos. Tuberculosis miliaris	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Varig hjärnhinneinflammation. Meningitis purulenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Kronisk inflammation i hjärtat. Endocarditis chronica	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kärlbristning. Aneurysma dissecans	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Drunkning. Submersio	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Själv mord. Suicidium	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Summa	2	—	—	3	—	1	—	—	1	—	1	—	2	10

Anm. Tabellen upptager icke avlidna i samband med flygning; se härom textavdelningen samt Tab. 2.

flygvapnets truppförband år 1942.

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
n a d e				Avförda				Antal sjukdagar				Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar
Oktober	November	December	Samt- liga vår- dade ¹	Döda ²	Udusliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Kvarligg. till 1943	vid truppen	& militär- sjukhus	& civilt sjuk- hus	Summa	
100	63	80	926	902	4	—	20	2 738	5 624	1 283	9 645	2.7
69	115	51	958	950	2	—	6	3 095	4 402	787	8 284	2.4
89	78	91	894	876	1	—	17	2 760	3 413	411	6 584	2.4
47	25	50	446	430	5	—	11	2 017	2 398	1 257	5 672	2.1
203	164	149	2 051	2 024	11	—	16	8 786	3 705	2 196	14 687	4.1
45	28	33	436	421	4	1	10	197	3 687	341	4 225	2.0
38	18	20	552	544	1	—	7	732	3 286	3 147	7 165	3.1
82	45	41	553	544	1	—	8	1 143	3 059	158	4 360	1.8
34	29	22	374	370	1	1	2	917	1 673	427	3 017	1.6
41	21	28	439	436	3	—	—	452	2 184	603	3 239	1.7
54	49	40	427	420	2	—	5	349	1 887	777	3 013	1.4
36	73	61	180	176	—	—	4	585	396	95	1 076	6.0
42	41	44	477	464	9	—	4	2 570	1 701	158	4 429	3.5
880	749	710	8 713	8 557	44	2	110	26 341	37 415	11 640	75 396	2.5

t. o. m. 19. — ¹ Tillkom d. 1 juli 1942. — ² Se även texten och Tab. 7.

Tab. 8 a. Skyddskoppypning av manskap vid flygvapnet år 1942.

	Antal ympade	Antal besik- tigade	Antal ej besik- tigade	Reagerande efter		Ej reagerande		Reage- rande i % av besik- tigade
				första	andra	om- ympade	ej om- ympade	
				ympningen				
<i>Primovaccination.</i>								
2 snitt	159	159	—	137	19	3	—	98.1
1 snitt	90	90	—	90	—	—	—	100.0
<i>Revaccination.</i>								
2 snitt	4 290	4 290	—	3 806	95	310	79	90.9
1 snitt	134	134	—	129	—	5	—	96.3

Tab. 8 b. Sjuklighet på grund av skyddskoppypning år 1942.

	Antal ymp- pade som besik- tigats	På grund av ympbesvär föranledd inskränkning i tjänstedugligheten									
		Antal man	% sjuk- skriv- na av besik- tigade	befriade från vissa övningar		sjukskrivna vid trupp		vårdade å sjukhus		i allt	
				antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man	antal dagar	dagar per man
Primovaccination . . .	249	105	42.2	214	2.0	81	0.8	222	2.1	517	4.9
Revaccination . . .	4 424	293	6.6	231	0.8	202	0.7	595	2.0	1 028	3.5

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VETERINÄRVÅRD
VID ARMÉN ÅR 1942

AV

ÖVERFÄLTVETERINÄREN

STOCKHOLM 1944
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
431945

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

SERVICE VÉTÉRINAIRE
À L'ARMÉE EN 1942

PUBLIÉ PAR

L'INSPECTION VÉTÉRINAIRE
DE L'ARMÉE

TILL KONUNGEN.

Härmed får jag i underdånighet avgiva berättelse över veterinärvården m m vid armén under år 1942.

Stockholm i augusti 1943.

Underdånigst

Axel Morén
Överfältveterinär.

Axel Mellroth.

A. Fältveterinärkåren.

Vid 1942 års ingång voro samtliga beställningar för aktiv personal besatta med ordinarie innehavare och utgjordes av 1 överfältveterinär, 5 fältveterinärer, 7 regementsveterinärer och 14 bataljonsveterinärer. Genom 1942 års försvarsbeslut har 2 fältveterinärbeställningar, 1 regementsveterinärbeställning och 3 bataljonsveterinärbeställningar tillkommit men samtidigt beslöts om indragning av 1 regementsveterinärbeställning och 2 bataljonsveterinärbeställningar. Samtliga nytillkomna beställningar med undantag för 1 bataljonsveterinärbeställning, som t v vakantsatts, har under året besatts med ordinarie innehavare. Indragning av 1 regements- och 1 bataljonsveterinärbeställning har under året genomförts. Vid årets utgång utgjordes den aktiva personalen av 1 överfältveterinär, 7 fältveterinärer, 7 regementsveterinärer och 15 bataljonsveterinärer.

Genom ovannämnda försvarsbeslut har fältveterinärkåren tillförts en ny kategori beställningshavare nämligen bataljonsveterinärer vid kåren. Av beställningarna, som bestämts till 10, ha under året 3 erhållit innehavare.

Å övergångsstat kvarstår 1 bataljonsveterinär.

Personalen i reserven har under året minskats med 1 fältveterinär, 1 regementsveterinär och 2 bataljonsveterinärer och utgjordes vid årets slut av 3 fältveterinärer, 5 regementsveterinärer och 60 bataljonsveterinärer.

B. Utdrag ur truppförbandens årsberättelser.

Expeditionstjänst m. m.

Under året har en stjärnsyster varit anställd vid sjukstallet. Hon har tjänstgjort såsom skrivbiträde, fört journaler samt assisterat vid operationer.

Erfarenheterna av stjärnsystemens tjänstgöring hava varit mycket goda.

(Liljefors, K 1.)

Lokaler för veterinärtjänsten.

Med det stora antal hästar, som tidvis stått uppstallade vid depåerna har bristen på lämpliga sjukstallokalor och på ordentliga skosmedjor gjort sig starkt märkbar.

(Melin, V. milo.)

Veterinärvården vid depån skulle vara betjänt av att en enkel operationsavdelning inrättades i det s k sjukstallet. Under vinterhalvåret är det nämligen svårt och i många fall helt omöjligt att företaga kastningar och operationer utomhus.

(Hontwedt, I 3.)

Två kotnervsnitt och fem krubbitaroperationer ha gjorts med gott resultat; särskilt vid dessa tillfällen har dock avsaknaden av sjukstall och lämplig operationsplats varit besvärande.
(Gullbrandsson, I 14.)

Ändamålsenliga anstalter för en rationell vård och behandling av sjuka hästar saknas.
(Tullberg, I 15.)

Angående möjligheterna till utbildning för hovslagare för av depån uppsatta förband gäller oförändrat, vad jag framhöll i förra årsberättelsen. Tillgången på erforderliga lokaler för förråd och dyl är också fortfarande i hög grad otillräcklig. Detta gäller såväl förrådslokaler för mobförråd som dylika för den dagliga verksamheten.
(Wallgren, I 17.)

Hovbeslagssmedjan har utökats med en skohall med plats för 7 hästar samt två förrådsrum. I anslutning till sjukstallet har vidare uppförts en träbarack innehållande två mindre expeditjonsrum, det ena för veterinärpersonalen och det andra för hovslagaruoff, ett instrument- och ett läkemedelsförråd samt ett lek-tionsrum med plats för 15 elever.

Då den i sjukstallet befintliga värmeledningscentralens kapacitet icke medgav uppvärmning även av expeditjonsbaracken, måste uppvärmningen av denna ske medelekt kaminer, vilket förhållande visat sig medföra svårigheter att hålla för tjänstens bedrivande lagom rumstemperatur.

Genom dessa tillbyggnader har emellertid det mest trängande lokalbehovet för veterinärtjänsten provisoriskt tillgodosetts.

Behovet av nybyggnad av samtliga lokaler för veterinärtjänsten kvarstår alltjämt. Framställning härom har också under året gjorts.
(Liljefors, K. 1.)

Regementets sjukstall, av vilket en del tagits i bruk såsom skosmedja, torde, därest det alltfört skall nyttjas i detta avseende, behöva undergå en genomgående reparation och modernisering.
(Hederstedt, A 6.)

Lokalerna för veterinärtjänsten äro synnerligen omoderna och icke ändamålsenliga, det senare särskilt beträffande förrådslokalerna. Framställning i denna sak har gjorts och förbättringsarbeten ha utlovats under våren 1943. (Holmstedt, Ing 1.)

Det flera gånger påtalade behovet av för veterinärtjänsten drägliga lokaler kvarstår alltjämt.
(Törnqvist, T 2.)

De dåliga lokalförhållandena vid kårens sjukstall med endast 3 spiltplatser, otillräcklig operationssal, dåliga förrådsutrymmen och expeditjonslokal göra, att ett stort behov föreligger för en ombyggnad av lokalerna för veterinärtjänsten vid kåren.
(Hornwall, T 2.)

I samband med utökningen av hästantalet vid arméstabens stall genom 1942 års försvarsbeslut framträder behovet av lokaler för veterinärtjänsten vid stall-etablissemnet allt mera. För närvarande saknas utrymmen härför, och måste såväl A 1:s sjukstall som skosmedja anlitas. Dessa lokaler äro redan otillräckliga för regementets behov, varför stora olägenheter härav uppstå. I samband med A 1:s utflyttning till Järvafältet och kasernområdets exploatering till tomtmark kommer frågan i ett ännu mer skärpt läge.
(Krantz, Arméledningen.)

Lokalerna för sjukstall och smedja äro rymliga men i stort behov av ombyggnad och reparation. Förslag härom har avgivits.
(Glück, A U S.)

Förrådsutrymmet är i minsta laget. Mest trängande är behovet av en skohall. Ridskolan är för hovbeslagets utförande hänvisad till hingstdepåns skohall, vilken endast rymmer plats för två hästar. Genom beslut av fjolårets riksdag skall emellertid en skostallbyggnad uppföras för ridskolan avsedd att inrymma sju skospiltor jämte smideshård och förrådsrum. Lokalen är även avsedd till lektionsrum vid den obligatoriska och omfattande undervisningen i hovbeslag för ridskolans elever av skilda kategorier. Hittills har för den praktiska undervisningen i skoning operationssalen måst tagas i anspråk, en anordning som givetvis är högst otillfredsställande.

(Waxberg, R S.)

Det tidigare framförda önskemålet angående behandlings- och operationsavdelning samt veterinärexpedition kvarstår alltså och synes böra snarast uppföras för att tillförsäkra de sjuka hästarna en tillfredsställande vård och behandling.

(Hornwall, Gudhems remontdepå.)

Stallar och stallhygien.

Hälsotillståndet har varit gott och smittsamma sjukdomar få. Dock försvåras på vissa regementen behandlingen genom avsaknaden av sjukstall. Bristfälliga och otillräckliga stallutrymmen göra hästvården otillfredsställande, giva anledning till sparkskador och höja sjukfrekvensen.

(Norrgrén, II. milo.)

Den ringa tillgången på halm har gjort det besvärligt att ordna ordentliga bäddar, men med torvströ och havssand har det lyckats ganska bra.

(Persson, I 7.)

Genom brand sommaren 1942 ödelades depåns s k kulsprutestall med plats för c:a 40 hästar samt vissa förråd. Detta medförde att svårighet ibland förelegat att uppställa hästarna. Ett stort antal hästar, särskilt sjukhästar, ha därför måst placeras på en gård c:a 4 km från kasern och utan något som helst förrådsutrymme för medicin och instrument. Dessa ha varje dag måst forslas dit från depån. Övervakningen av hästarnas skötsel och vård har genom detta förhållande även försvårats. En ny byggnad för stall samt med tillräckliga utrymmen av samtliga förråd är därför av behovet påkallad.

(Wallgren, I 17.)

Ett avsevärt antal fall av stollsvamp, piphas och skrubbsår på utsidan av hasen hava förekommit. Orsaken härtill var, att den ringa strötilldelningen icke tillät inläggande av permanenta bäddar. Den i spiltorna utlagda ringa mängden strö halm åto hästarna delvis upp, delvis sparkades den ihop under frambenen, varigenom hästarna ofta kommo att ligga direkt på det hårda cementunderlaget.

(Liljefors, K 1.)

Antalet hovböldar visar under året en fortgående avsevärd stegring och sambandet med torvströbäddar synes vara påtagligt. Under senare delen av året, då halmbäddar återinfördes, ha hovbölderna minskat i antal. Lymfkärlsinflammation ha likaledes visat en avsevärd stegring, vilket även torde ha samband med infekterade torvströbäddar.

(Munthe, K 3.)

De under 1941 och första halvåret 1942 så talrikt förekommande hovinflammationerna ha under senare halvåret visat en betydande nedgång, sedan trägolv under sommaren inlagts i samtliga stallar och torvströ upphört att användas som strömedel. Tidigare ha särskilt remonterna varit hårt angripna av hovinflammation och hovböld till följd av den skadliga verkan, som torvströet utövade på hovhornet särskilt i mellanlagret; en sak som påpekades även i förra årets redogörelse. Sedan torvströet togs bort, har under senare halvåret icke någon remont

angripits av hovinflammation, och hovarna se nu ovanligt bra ut utan några sprickbildningar och hålrum mellan sula och vägg. Trägolven synas på det hela taget haft en gynnsam inverkan på hovarna. I vad mån de kunna bidra till en förbättring av själva hornkvaliteten får framtiden utvisa. I alla händelser ha de den stora fördelen, att hovarna nu äro lättare att hålla rena, varför strålrötefallen ha avtagit. Några fall av trägolvens nackdelar -- piphas och stollsvamp -- ha visserligen förekommit men ha varit lindriga och synas kunna väl förebyggas genom lagom mängd ströhalm som nattläger. (Lindström, K 4.)

Bitskador i halsens sidoytor och bogarna ha blivit mycket talrika, sedan grimorna börjat utbytas mot halsringar. Vid en hästbesiktning hade av 366 uppvisade hästar icke mindre än 99 bitskador eller märken efter sådana.

Två hästar, bundna med halsringar, ha förolyckats på grund av kvävning.

(Palm, A 1.)

Ökningen i antalet sjukskrivna hästar beror även till viss grad på att hästarna icke beretts en fullt tillfredsställande vard. Otillräckliga och i viss mån bristfälliga stallutrymmen som även tillfälliga brister på stallpersonal synes i hög grad försvårat en god hästvård, vilka förhållanden bl a medfört ett mycket stort antal sparkskador och bitsår.

(Gustafsson, T 3.)

Den provisoriska lösning av behovet av ökat stallutrymme, som skett genom uppförande av en stallbarack, kan på grund av den för vårt klimat mindre lämpliga baracktypen (»tyska modellen») beräknas medföra, att frågan om byggande av ett permanent stall rätt snart måste framstå som nödvändig.

(Krantz, Arméledningen.)

Beträffande de nuvarande stallförhållandena må endast anföras, att den barack, som erhållits för remontdressyranstaltens hästar, av s k lanternintyp visat sig olämplig under den kallare årstiden på grund av stark fuktbildning.

Torvströbäddarna ha tydligen gynnsamt motverkat hovhornets alltför starka uttorkning. Däremot får sannolikt på torvströets konto skrivas det mycket stora antal hovböldar, som under året förekommit.

(Waxberg, R S.)

Utfodring.

Att det allmänna foderläget medgivit tillämpandet av bättre foderstater än föregående år samt att själva utfodringen så småningom genom personalens uppövande på detta område liksom vid hästvården i allmänhet härvidlag varit av grundläggande betydelse kan icke bestridas. Systematiska tandundersökningar och behandlingar av hästarnas tänder liksom avmaskning i förekommande fall ha också inverkat i gynnsam riktning. Framhållas bör även, att i många fall veterinärpersonalen förtjänstfullt hävdade sig genom initiativ och duglighet i fråga om hästvårdens höjande.

(Hellgren, III. milo.)

Hästarnas hull har i regel varit mycket gott, vilket bl a visar, att de tillämpade foderstaterna alltför visat sig ändamålsenliga. Undantagen hava utgjorts av vissa efter längre tids tjänstgöring vid organiserade fältförband återvändande hästar. En del av dessa, särskilt ur artilleriet, hava varit högradigt avmagrade och i dålig kondition.

(Litjefors, IV. milo.)

Utfodring med AIV-foder har liksom föregående år skett. Hästarna äta detta foder med begärlighet.

(Thörne, I 6.)

Hästarna ha gått på gräsbete å exercisfältet, där det med tillhjälp av elektriskt stängsel ordnats en fälla, som med stor lätthet kunnat flyttas allt efter tillgången på beto på olika platser av fältet. Denna vistelse i det fria har gjort hästarna mycket gott.

(Persson, I 7.)

De av Kungl. Arméförvaltningens intendenturdepartement fastställda utfodringssatserna med tillämpningsföreskrifter hava visat sig ändamålsenliga och tillräckliga för att hålla hästar i depå i normalt utbildningsarbete vid ett gott hull. Några på hästarnas hälsotillstånd ogynnsamma inverkningsar av cellforutfodringen hava alltså icke kunnat iakttagas.

Såsom vanligt har under vissa tider tillskott av dels foderfosfat dels evomin givits, särskilt för remonterna.

Under hösten förekom i en avdelning av ett skvadronstall under loppet av några dagar ett mycket stort antal kolikfall. Ungefär halva antalet hästar i stallavdelningen angrepos. I samtliga fall var kolikformen av utpräglad coprostastyp med medelmåttig oro och kraftig fyllnad av colonlägena och bäckenflexuren. Coprostaserna visade sig synnerligen resistent mot behandling, och kunde först efter flera dagars till en veckas behandling hävas. Vid närmare undersökning av utfodringsförhållandena visade det sig, att denna stallavdelnings hästar — till skillnad från skvadronens övriga hästar — på grund av försummelse utfodrats med enbart havre i stället för den föreskrivna havre-cellforblandningen. Det är sannolikt, att den hastiga övergången från havre-cellforblandningen till enbart havre och därigenom uppkommet bortfall av den laxerande verkan, som cellfor utövar, har gett anledning till uppkomsten av dessa coprostaser.

(Liljefors, K 1.)

Hästarna vid två fältförband voro vid hemkomsten till fältdepå vid otillfredsställande hull. Stråfodergivan i fastställd rationsstat borde generellt ökas vid regementen med övervägande hästar av ardennertyp, som fallet är vid A 3.

(Bertilsson, A 3.)

Utfodringsförhållandena vid S 1 depå torde vara värda ett omnämnande. Kraftfodergivan, en blandning av krossad havre och cellfor, blandas med hackelse av halm och vass. Denna foderkomposition synes ha varit mycket välgörande och aptitlig för hästarna.

(Holmstedt, S 1.)

Vid användning av bladvass som ersättningstråfoder inträffade några (lindriga) kolikfall, troligen beroende på att den skurits till hackelse och att även de grövre strådelarna medtagits. I fortsättningen utfodrades vassen hel, varvid de grövre partierna ratades. Det kan ifrågasättas, om bladvass är lämpligt ersättningfoder till hästar och om den ej hellre bör förbehållas nötkreaturen. Torkat löv synes gärna och utan olägenhet förtäras av hästarna, men en olägenhet är, att en stor del av bladen lätt spilles bort.

(Wahlberg, T 4.)

Trots stråfoderbristen har hästarnas hull varit gott och allmänna kondition anmärkningsvärt god, vilket icke minst framgår av de mycket goda resultat, som uppnåtts vid de tävlingar av skilda slag, som ingå i skolans utbildningsprogram. Intet talar för att cellulosafodret (Cellfor MM) i de kvantiteter, vari det under året ingått i foderstaterna, verkat nedsättande vare sig på hull eller prestationsförmåga.

(Waxberg, R S.)

Utackorderade hästar.

Skoningen och hovvården å från fodervärddar återlämnade hästar ha i många fall lämnat mycket övrigt att önska. Hästarnas hull har i allmänhet varit tillfredsställande.

(Melin, I 2.)

Depåns hästbestånd har liksom tidigare till betydande del utgjorts av lågklassiga djur, som icke varit lämpliga för fältförband och icke heller varit efterfrågade av fodervärdar. (Törnqvist, I 4).

Vården av de utlånade hästarna har under det gångna året varit tillfredsställande. (Gustafsson, I 21.)

Försummad hovvård och dåligt hovbeslag ha utgjort de vanligaste anledningarna till anmärkning. Fodervärdarna ha ofta icke förståelse för denna viktiga detalj i hästvården. (Liljefors, K 1.)

Som ett påtagligt bevis på foderbristen i Skåne får man anse två fall, då tvenne fodervärdar svältfödde sina hästar till den grad, att den ena hästen enligt veterinärutlåtande dog i utmärgling och den andra måste nedslaktas av samma anledning. Regelbundna besiktningar minst varannan månad ha sedan dess företagits av utackorderade hästar med god verkan. En viss upplysning i hovvård och skoning kan då bibringas fodervärdarna, vilket är välbehövligt på sina håll. På dylika resor blir man även underkunnig om, att det icke alltid är å de stora gårdarna, som hästarna skötas bäst. (Lavesson, P 2.)

Det relativt höga antalet sjukdagar i förhållande till antalet redovisade hästtjänstgöringsdagar beror framför allt på att utlånade hästar med kroniska lidanden i många fall intagits från fodervärdarna för radikalbehandling.

Efterfrågan på lånehästar har varit mycket stor, varför en sträng utgallring av icke lämpliga fodervärdar kunnat företagas, vilket medfört en avsevärd förbättring i vården av de utlånade hästarna. Anmärkningsvärt stort är dock antalet utlånade hästar, som under året måst nedslaktas eller självdött på grund av olyckshändelser. Sålunda ha ej mindre än 9 dylika fall förekommit, av vilka i 4 fall olyckshändelsen skett på bete (skogsbete). (Gustafsson, T 3.)

Enstaka fall av dålig skötsel av utackorderade hästar ha förekommit, oftast på grund av bristande förmåga att på en alltför liten jordbrukslägenhet föda en häst. De intyg, som i regel begäras från kommunala förtroendemän om den presumtive fodervärdens goda vilja och förmåga i detta hänseende, ha ibland tyvärr visat sig vara av föga värde. (Wahlberg, T 4.)

Hovslagare och hovbeslag.

Svårigheter ha förelegat att alltid hålla hovbeslaget i gott skick. Även hästarnas rykt har tidvis varit mindre tillfredsställande. Dessa missförhållanden torde till stor del få tillskrivas den brist på rutinerad personal för skoning och hästvård, som under det sista kvartalet av året förelegat, på grund av regementets omorganisation till cykelförband. (Melin, I 2.)

Tillgången på hovslagare och hästvant manskap för hästarnas skötsel har varit god. (Persson, I 7.)

Under hösten uppstod brist på hovslagarpersonal, enär ett flertal hovslagare efter kontraktstidens utgång sökte sig över till andra truppförband eller civilanställning. Grundbehovet av kvalificerade hovslagare synes mig lämpligen kunna fyllas genom långtidsanställning av ett hovslagarunderbefäl per fredsorganiserad skvadron, varigenom ett antal välutbildade och kunniga yrkesmän alltid skulle stå till förfogande oberoende av den civila arbetsmarknadens växlingar. (Munthe, K 3.)

Hovslagarnas ställning vid artilleriets fältförband är i hög grad otillfredsställande. F n finnes enligt gällande sammansättningsplaner vid ett mobiliserat artilleriregemente icke en enda furirsbefattning för hovslagare och endast två konstaplar per division. Huvudmassan av hovslagarna är meniga. F d stamanställda hovslagarfurirer (A-klassare) måste vid mobiliserade förbanden gå som menige — några få som konstaplar — om de placeras som hovslagare. Deras kamrater, som gått trupplinjen, undgå i regel risken att icke vid mobilisering återfå den grad de innehade vid avgången ur tjänst. Ett flertal bli konstituerade till sergearter. Att förhållandet icke kan stimulera folk med framåtanda att välja hovslagaryrket är självklart. Framställning om ändring har av regementschefen gjorts i dennes till militärbefälhavaren ingivna årsrapport.

Ett önskemål ur flera synpunkter är, att vid veterinärhögskolans avdelning för hovbeslag genomgången hovslagarkurs på lämpligt sätt göres märkbar på uniformen. I synnerhet vid mobilisering skulle det vara av stort värde, om hovslagarens kvalifikationer på något sätt framginge av uniformen. Ty dels få veterinärerna då som regel att göra med för dem förut helt obekanta hovslagare och åtminstone vid artilleriet gå då en del f d hovslagarfurirer med ifrågavarande särskilda utbildning i samma slags uniform som snabbutbildade värnpliktiga hovslagare. En bronskant på facktecknet — hästskon — eller något extra emblem inuti är förslagsvis tänkbart som ett tecken för den ifrågavarande kursen.

Många skäl tala för att hovslagarproblemet med det snaraste bör upptagas till omprövning i hela dess räckvidd. Rekryterings- såväl som utbildnings- och anställningsförhållanden samt sist men icke minst frågan om hovslagarnas förberedelse för övergång till civil verksamhet efter tilländalupen anställningstid vid armén äro värda all uppmärksamhet.

Undersökning av möjligheten att även i svenska armén göra slut på dualismen hovslagare — hästsjukvårdare torde även därvid böra upptagas på programmet.

(Palm, A 1.)

De större numren från 6 och uppåt av arméns hästskor äro för spetsiga i tån. Stora svårigheter att rikta om skon på arméns fältstäd föreligga. (Bertilsson, A 3).

Hästsjukvård.

Hälsotillståndet bland hästarna vid truppförband inom I. militärområdet har varit mycket gott under år 1942.

Förekomsten av hovsprickor tycks hava minskat avsevärt. (Åstrand, I. milo.)

Även under år 1942 kan hälsotillståndet bland hästarna inom III. militärområdet i stort sett betraktas som gott. Smittsamma sjukdomar i egentlig mening ha icke förekommit.

(Hellgren, III. milo.)

Det allmänna hälsotillståndet bland depåernas hästar har varit gott.

Hästvården vid depåerna har varit tillfredsställande. Detsamma gäller även i stort sett beträffande till fodervårdar utackorderade hästar. Den vanligaste anmärkningen mot de senares vård gäller alltså hovvård och hovbeslag.

(Liljefors, IV. milo.)

De åkommor, som bidraga med största antalet sjukdagar, äro sen- och ledlidanden samt hovspricka. Att skylla dessa åkommors stora frekvens på ett dåligt hästmaterial synes mig icke blott orättvist utan även felaktigt; felet ligger nog snarare i skolningen och brukandet av hästarna.

(Bergström, VI. milo.)

Senlidandena hava i de flesta fall drabbat ridhästar — yngre såväl som äldre — med förut icke afficerade senor och gaffelband. Denna omständighet talar för, att ridningen icke alltid skett fullt omdömesgillt. (Törnqvist, I 4.)

Bland de inmönstrade hästarna synes en relativt stor procent vara behäftad med förbenade hovbrosk. I de fall hästarna därav varit halta och oanvändbara ha de avlivats. Ytterligare ett antal hästar, som f n äro utackorderade, torde dock behöva kasseras och försäljas såsom varande krigstjänstodugliga men användbara i jordbruk. (Glück, I 8.)

Fyra stycken med lynneseffekt behäftade hästar hava försöksvis överlämnats till annat truppförband i Boden, varvid det visade sig, att tre av dessa voro användbara för vederbörandes behov. Den fjärde hästen återgick till I 19 för att där kasseras.

Man kan fråga sig vad som gjorde dessa hästar så förändrade. Miljöbytet torde haft sin betydelse, men den viktigaste orsaken torde ha varit att hästarna omhändertogs av mera hästvant folk.

Sju stycken hästar, behäftade med lynneseffekt, hava kasserats. Dessa hästar ha i regel visat sig folkilskna och omöjliga att hantera. En del av dem ha utackorderats men ha efter kort tid återlämnats med förklaring, att fodervärdarna ej kunnat sköta dem.

En hund har behandlats för purulent carpit, orsakad av bett. Denna behandlades med rivanolspolningar, injektion av fiskleverolja direkt i lederna samt sulfonamid och resultatet blev tillfredsställande. (Fahlquist, I 19.)

Tre hästar, behäftade med lynneseffekt, ha nedslaktats, då de voro livsfarliga för personalen. (Ekberg, I 20.)

En icke obetydlig del av hästmaterialet är starkt förslitet. Med hänsyn till bristen på ridhästar företages kassation i regel endast med hästar, som äro till varje tjänst odugliga. På grund härav kvarstå i tjänst en hel del, omkring ett hundratal, hästar, som icke kunna anses dugliga till tjänst vid fältförband, men som kunna användas i depåttjänst.

Ett fall av dubbelsidig periodisk ögoninflammation (iritis), sannolikt månblindhet, hos en ungersk häst har förekommit. När blindhet inträtt på ena ögat kasserades hästen.

Med hänsyn till den ökade betydelse, som man under senare år börjat tillmäta nälvsparasiterna, ha samtliga yngre remonter avmaskats med kolsvavla. Dosen har varit 25 gr. Även ett antal andra hästar — huvudsakligen draghästar — ha avmaskats. Det har i samtliga fall rört sig om hästar, som trots ökad utfodring och tandbehandling hållit sig magra. Flertalet av dem ha varit påfallande långhåriga och slappa i konstitutionen. I ett par fall har avmaskningen gjorts på indikation av att hästarna blivit svettiga, när de stått i stallet. Effekten av behandlingen synes vara god, vilket överensstämmer med erfarenheter gjorda på andra håll.

(Liljefors, K 1.)

De alltid besvärliga sommarsåren hava under hösten behandlats med 1-%ig Phentiazinsprit med som det synes gott resultat. Medlet har även med framgång försökts mot fotskabb. Det är dock förhållandevis dyrt. Mot vårtmugg och papillomatösa bildningar i övrigt har Karbamidslem eller -salva försökts med gott resultat. (Lavesson, P 2.)

Ett fall av blodpropp må omnämnas. Hästen insjuknade i ett större hämatom å halsen och bringan efter slag av annan häst. Efter några dagar blev hästen lig-

gande i höggradig andnöd och avlivades i döende tillstånd. Vid obduktion konstaterades en stor blodpropp i lungartären.

(Munthe, K 3.)

De under år 1941 till regementet från K 2 anlända hästarna ha under året visat en betydligt högre frekvens av artrit, hovsprickor och seninflammationer än regementets övriga hästar, vilket antyder, att akklimatiseringsprocessen har en avsevärd längd. Särskilt ha hovsprickor varit vanliga på dessa hästar, som vid ankomsten hit endast uppvisade ett fåtal sådana. Bland de ungerska hästarna har också en anmärkningsvärd hög frekvens av artrit och seninflammationer förekommit, under det att hovsprickor varit mindre vanliga; till synes beroende på att dessa hästar ha en mycket god hornkvalitet, som motverkat detta lidande, trots att disposition i felaktiga benställningar och hovformer varit vanligt förekommande.

(Lindström, K 4.)

Antalet fall av lidanden, som kunna rubriceras som förslitningsskador, har visat kraftig stegring med långvarig behandling och hög kassationsprocent. Ökad reparation och anvisande av medel för inköp av draghästar torde behöva tagas under övervägande.

(Widtskiöld, A 2.)

Antalet kasserade hästar utgör 3.9 % av hästbeståndet. Medelåldern av kasserade hästar är 14.0 år och måste betecknas som hög med tanke på ardennerhästens hastiga förbrukning.

(Bertilsson, A 3.)

Vad hovsprickorna beträffar äro dessa ett besvärligt problem. Orsaken torde bero, förutom på felaktiga hovformer, att hästarna stått på trägolv, varigenom hovarna torkat ut samt på för ringa arbete. Olika behandlingsmetoder ha försökts med växlande resultat, uppverkning och begränsning av sprickan, radikaloperation à la hornpelare, olika beslag etc. Efter behandlingen ha hästarna fått gå i arbete under ständig uppsikt och då och då har vattenbehandling och insmörjning av hovarna med hovsalva skett.

Bland de ungerska hästarna förekom under året två fall av s k blodsvettning, som uppträdde med enstaka knutor.

(Fahlquist, A 5.)

Anmärkningsvärt är det stora antalet hovsprickor, som behandlats under året. Orsaken härtill har ej med bestämdhet kunnat utredas. I en del fall spelar naturligtvis felaktiga hovformer roll. Hästarna torde dock i allmänhet erhålla för liten motion, varigenom hovarnas funktioner nedsättas och hornets kvalitet försämras.

(Fahlquist, A 8.)

Under hösten uppträdde ungefär samtidigt 7 fall av mugg bland stamhästarna av misstänkt smittsam karaktär och av typiskt utseende. Utmärkande var torra nästan cm-tjocka krutor i form av runda fläckar eller tvärgående valkar, som i höggradiga fall även förekommo på framsidan av kotan. Dessa krutor sutto hårt fast vid underlaget och kunde endast med svårighet lossas, varvid ett yligt serumfuktat sår blottades. Lymfangit förekom ej i något fall. Prov insändes till S V B A för undersökning men något specifikt smittoämne kunde ej fastställas.

Otidsenliga stallutrymmen ha försvårat en rationell hästvård. (Holmstedt, Ing 1.)

Fem stycken hästar behäftade med lynnesfel ha kasserats, varav fyra stycken hava försålts till liv.

(Fahlquist, Ing. 3.)

För bekämpande av strålröta, som förekommit i ganska stor utsträckning, har på sista tiden anslagits en dag i veckan för hovslagarna att gå igenom hovarna på alla depåns hästar.

(Holmstedt, S 1.)

Av intresse är en sårskada med ruptur av ytliga böjsenan och läsion av böjarnas gemensamma senskida vid kotleden. Efter en tid av tre och en halv månader hade fallet gått till full hälsa.

(Törnqvist, T 1.)

Avmaskning medelst kolsvavla har skett å 100 stycken hästar och kunde i flertalet fall högradigt med mask iakttagas i träcken efter behandlingen.

(Hornwall, T 2.)

Tvenne fall av myocardit redovisas i hästsjukbeskedet. Båda manifesterade sig ungefär samtidigt genom trötthet i arbetet och minskad foderlust. Hjärtundersökning gav vid handen, att en utpräglad arytm förelåg med bortfall av i ena fallet var fjärde kontraktion, i andra mycket oregelbundet bortfall av enstaka kontraktioner. Det rörde sig i förra fallet om en fyraårig fullblodshäst, som ingick i löpningshästavdelningen. Då fallet företedde gradvis försämring och ej reagerade för hjärtmedel, insändes hästen till veterinärhögskolan för elektrokardiografisk undersökning. Den kvarstod där en tid på högskolans bekostnad som studiemateriel men blev sedan såsom obotlig avlivad. Obduktionen visade utbredda förändringar i myocardiet. Det andra fallet rörde en äldre remont. Denne visade efter kort tids behandling med hjärttonica förbättring och kunde så småningom åter tagas i fullt arbete.

Fallen av böjsenelidanden referera helt naturligt i huvudsak till kategorien löpningshästar, men antalet insjuknande är mindre och skadornas natur av lindrigare art, än under fjolåret var fallet. Detta förhållande torde böra i främsta rummet tillskrivas, att materialet varit bättre och träningsförhållandena mera gynnsamma.

Lyfångitfrekvensen visar stark stegring. De flesta fall ha varit godartade och utan komplikation gått till hälsa, men i några fall synes ett tydligen mycket virulent smittämne ha satt in med mycket djupgående och destruerande verkan. Stora abscederingar och smältningshårdar ha uppkommit, där läkningstendensen varit ringa. Sulfanilamidmedikation, peroralt såväl som lokalt, har icke påverkat förloppet. Ett fall har tvingat till slakt på grund av högradig vävnadsförstöring.

(Waxberg, R S.)

Liksom under de två föregående åren vid samma tidpunkt och under exakt enahanda omständigheter hava 8 stycken av 1942 års köp under första veckorna, sedan de släppts på bete, insjuknat. Av dessa hava 3 stycken dött under de närmast påföljande dagarna, 2 stycken däremot efter 3 veckors tid, under det att 3 gått till full hälsa efter långvarig behandlingstid med hepatitsymptom. Sjukdomen kan beskrivas som en lindrig tarmintoxikation med koliksymptom; hastigt insjuknande med hög puls, hjärtarytmi, meteorism, ömma tarmar och hård eller lös alltid stinkande ingesta.

Betesmarkerna hava undersökts av botanister och vattnet har flera gånger kontrollerats av kemister för att utforska eventuellt förefintligt giftigt agens, men ingen närmare klarhet har vunnits. Egendomligt är att endast remonterna av årets köp angripas och att sjukdomen är så tidsbunden till i början på juni. Professor Hjärre företog obduktion på 2 fall för att söka bringa klarhet i det hela, men voro fallen tyvärr av det mera kroniska slaget och saknades akuta organförändringar, men efter de histologiska undersökningarna att döma var han böjd för att tro på en förgiftning med hepatitsymptom, men tarvades färskare fall för bestämt uttalande. Ytterligare fall förekommo ej under sommarens lopp. Vid årets släppning komma de äldre remonterna att gå i dessa nu »misstänkta» hagar.

Hästbeståndet har endast decimerats med 1 st remont (e Bridge), vilken kasserats på grund av senlidande och försålt till liv. Upprepade blistringar och såväl näls- som streckbränning gävo intet resultat. Det är inte första Bridge-ättlingen,

som man tvingas att slå ut och hava samtliga haft samma lidanden, varför det vill synas som om denna dåliga konstitution i senvävnaden vore av ärftlig natur.
(Lavesson, Herrevadsklosters remontdepå.)

Hästarnas hull har varit utmärkt, och konditionen har stått högt, vartill säkerligen främst bidragit möjligheterna till dagliga uppfriskande galopper även under så gott som hela vinterhalvåret i de rikligt snöhöljda beteshagarna.

(Waxberg, Utnäslöts remontdepå.)

Bland invasionsjukdomarna är spolmask liksom tidigare allmänt förekommande bland valpar och unghundar.

(Gustafsson, Armehundgården.)

Smittsamma sjukdomar.

På eftersommaren företogs systematiska lössefterforskningar. Enstaka »latenta» fall påvisades därvid. Vid behandlingen kom nikotinacetatlösning till användning. Under återstoden av året kunde hästbeståndet anses fritt från löss. (Törnqvist, I 4.)

Ett fall av inf anemi har förekommit.

(Hermanson, I 5.)

Löss har konstaterats i enstaka fall. Tvättning har skett med Canis Fårbad, men måste tvättningen upprepas efter omkring 8 till 10 dagar, då äggen icke med säkerhet dö efter första tvättningen. En del hästar, som inkallats från fodervärddar, ha varit behäftade med ohyra. En noggrann undersökning av dessa hästar måste därför ske omedelbart vid ankomsten till regementet för att förebygga ohyrans spridning.

(Thörne, I 6.)

Ett fall av bleksot (anaemia infectiosa) har under året inträffat. (Fahquist, I 19.)

Av ringorm ha 77 fall förekommit. De flesta fallen uppträdde under högsommaren och sjukdomen ebbade så småningom ut för att under årets båda sista månader vara helt försvunnen.

Lusinsektering har förekommit i ett stort antal fall. De i årsredogörelsen redovisade 119 fallen torde understiga det verkliga antalet. Lusinsektering i en del stallavdelningar har nämligen någon gång upptäckts på sent stadium, när en stor del av hästarna redan varit insekterade. I sådana fall ha samtliga hästar i stallavdelningen behandlats utan att sjukskrivas.

Som behandlingsmedel mot lusinfektion ha använts rotanol, nicotinlösning, kreolin och gråsalva-vaselinblandning (ung hydrarg och vaselin $\frac{1}{2}$). Någon mera påtaglig skillnad å de olika medlens effektivitet har icke kunnat påvisas. I dagarna har en »Gensespruta» (högtrycksspruta avsedd för besprutning av träd m m) anskaffats. Med tillhjälp av denna sprutas en 3 % kroppsvarm kreolinlösning in i hårremmen på insekterade eller misstänkt insekterade hästar. Lösningen arbetas ytterligare in i hårremmen med en rotborste. Behandlingen upprepas 3 ggr med 1 veckas mellanrum. Samtidigt strykes små mängder gråsalva-vaselinblandning under manen, kring svansroten och i hovskäggen.

(Liljefors, K 1.)

Under början av året voro lusfallen talrika och rätt besvärliga. Genom regelbundna besiktningar, isolering samt tvättning med Nicotinum crudum lyckades man få bukt med åkomman, men helt fria från densamma blevo hästarna ej förrän efter fällningen. Såväl arter av Trichodectes som Haematopinus förekommo. Desinfektion av stallarna i samband med sommarrengöringen företogs. Detta till trots började sporadiska fall att åter visa sig, då hästarna började sätta vinterpäl-

sen, men har antalet fall kunnat begränsas. Ett utmärkt och förhållandevis billigt medel var Nicotinet, vilket dock tyvärr tog slut i allmänna marknaden liksom Rotanolpreparaten. Med fördel har här använts Jofurolbad, ett Nicotinpreparat till besprutning av växter mot ohyra, samt den gamla beprövade salvan: Ung hydrarg 100, Ol. Olivae 300.

(Lavesson, P 2.)

Lössinvasion har behandlats med rotanoldupdringar och tvättningar med nicotin-ättiksyrelösning med gott resultat.

(Munthe, K 3.)

Lössinfektion. I brist på nikotin har tvättning med »Canis fårbad» använts med mycket gott resultat. Fårbadet är lätt och behagligt att tvätta med, irriterar ej huden samt har även en synbar positiv verkan på klåda och fotskabb.

(Bertilsson, A 3.)

Av smittsamma sjukdomar har förekommit ett fall av smittsam anemi. Det gällde en häst, som kom från fodervärd. Hästen började bli trött i arbetet. Några för sjukdomen typiska symptom, förutom något stegrad hjärtverksamhet, kunde ej iakttagas. Diagnosen styrktes på vanligt sätt och hästen avlivades.

(Fahlquist, A 5.)

Bland de ackordhästar, som återkomma från fodervärddar, uppträder regelbundet fotskabb och »hudklåda», till vilket senare ej påvisbar orsak kunnat upptäckas. Behandling med odylen visar sig dock effektiv.

(Hederstedt, A 6.)

Rotanolbehandling mot fotskabb tycks ej vara så effektiv som tidigare, troligen beroende på att preparatet försämrats på grund av importsvårigheter av derrisrot.

(Holmstedt, Ing 1.)

Samtliga fall av ringorm ha visat en lindrig karaktär med lokalisation till smärre hudpartier. Typiska runda fläckar eller ringar ha således endast uppträtt i ett par fall. Behandling med 1 % tebecitlösning har givit ett tillfredsställande resultat liksom svaveltjärlinimentbehandlingen.

(Holmstedt, S 1.)

Som behandlingsmedel mot löss har använts rotanolextrakttvättningar, rotanoldupverpudring eller tvättning med nikotinacetatlösning med isättika och tycks den sistnämnda metoden givit det bästa resultatet. Även den i handeln förekommande 10 % nikotinlösningen för fruktträdbesprutning har med fördel använts, sedan lösningen utspäts och isättika tillsatts.

(Hornwall, T 2.)

Löss har i ett ringa antal fall påvisats vid inmönstring av hästar, som varit utackorderade, men utan svårighet kunnat bekämpas. Som behandling har blott använts tvättningar med kreolin- eller texollösning, vilket visar sig vara fullt tillräckligt, event efter föregående klippning.

(Wahlberg, T 4.)

Några smittsamma sjukdomar ha ej förekommit. Detta synes mig anmärkningsvärt, då hundar ofta sammanföras från de mest spridda platser i landet, stundom till ett antal på upptill 150.

(Gustafsson, Arméhundgården.)

C. Sjukligheten och sjukvården bland arméns hästar och hundar vid mobiliseringsdepåer.

1. Hästar.

Medelsjukprocenten har under året varit 8.9.

Av Tab 1 i tabellavdelningen framgår sjukprocenten såväl för truppförbandens mobiliseringsdepåer som för de olika vapenslagen och militärområdena. Gränserna äro beträffande vapenslagen 11.5 % (ingenjörtrupperna) och 5.2 %

Tab. A. Fall av vissa sjukdomar bland hästarna vid arméns beridna truppförband pr 100 hästar under år 1942.

Truppförband	Lymfångit	Kolik (förstoppning, gasansamling, tarmvred)	Fotulleinfektion	Benhinninfektion	Infektion i senor och sensklidor	Ledskommor (utom spätt)	Spätt	Krosskåda, sår	Mugg	Tryckskåda	Hovspricka	Hovinfektion, hovböld
Livregementet till häst . . .	14.7	3.8	—	3.8	24.2	27.4	2.7	38.8	1.7	23.4	13.0	18.3
Skånska pansarregementet . .	8.4	1.7	0.2	2.1	7.1	13.4	0.4	31.8	2.8	4.7	1.0	7.7
Livregementets husarer . . .	11.4	0.6	0.2	2.2	14.2	15.8	0.9	35.6	0.5	3.0	2.8	35.9
Norrlands dragonregemente . .	13.8	3.4	1.1	2.7	21.0	15.5	2.0	26.3	1.0	6.9	8.4	17.1
Svea artilleriregemente . . .	10.7	4.9	0.8	0.8	3.6	8.6	2.0	75.8	14.3	6.8	4.6	19.7
Göta artilleriregemente . . .	11.8	3.6	1.4	1.3	10.4	33.0	3.0	39.6	2.6	17.1	0.9	15.5
Wendes artilleriregemente . .	5.6	0.9	0.4	0.4	6.5	15.8	3.6	37.8	0.9	10.3	1.2	9.7
Norrlands artilleriregemente . .	5.6	3.6	—	0.7	17.4	9.5	1.5	38.4	3.3	16.9	0.8	17.6
Norrbottnens artillerikår . . .	16.9	2.7	2.7	1.4	17.4	34.8	6.4	56.7	3.2	16.0	11.9	26.5
Smålands arméartilleriregemente (Artilleriets reservofficers- och mätsskola) . .	1.9	—	—	—	19.0	22.8	1.9	22.8	—	3.8	1.9	9.5
Gotlands artillerikår . . .	0.9	2.7	0.9	1.8	4.4	4.4	—	13.3	3.5	1.8	—	3.5
Bodens artilleriregemente . . .	0.8	0.2	0.2	—	1.4	1.7	0.3	3.7	—	0.6	2.1	0.5
Svea ingenjörkår	13.9	—	1.1	4.3	13.1	27.7	5.3	38.4	8.6	25.6	6.4	20.3
Göta ingenjörkår	4.4	1.5	4.4	13.3	13.2	4.4	2.9	16.2	4.4	1.5	—	10.8
Bodens ingenjörkår	4.4	1.5	2.9	—	11.7	19.1	8.8	32.3	1.5	8.8	1.5	13.2
Signalregementet	6.4	1.3	1.3	2.6	2.6	8.2	5.3	22.5	2.6	29.1	—	23.8
Svea trängkår	—	—	—	9.1	22.8	1.1	—	20.5	1.1	6.8	—	17.1
Göta trängkår	6.4	2.6	—	1.8	7.3	16.6	6.4	26.6	0.9	1.8	—	10.0
Norrlands trängkår	7.8	5.5	1.0	3.9	5.8	19.4	7.8	49.5	1.0	16.5	1.0	4.9
Skånska trängkåren	3.9	9.1	2.6	6.5	19.6	32.6	1.3	66.5	9.1	1.3	—	22.2
Sammandrag.												
Kavalleriet	12.2	1.4	0.8	2.7	19.6	17.9	2.0	33.1	1.3	9.6	6.5	21.3
Artilleriet	8.5	3.3	0.8	0.8	8.6	19.6	2.8	15.9	5.0	14.2	2.9	15.5
Ingenjörtrupperna	7.9	1.2	2.5	5.4	14.5	17.0	5.4	28.6	5.0	12.8	2.9	14.5
Signaltrupperna	7.9	1.3	—	2.6	2.6	9.2	5.3	22.4	2.6	10.5	—	23.7
Trängen	4.8	4.5	0.8	5.0	13.0	20.2	3.2	39.5	1.3	9.3	3.3	13.0

(luftvärnet) och beträffande militärområdena 12·7 % (IV. militärområdet) samt 6·6 % (I. militärområdet). Å remontdepåerna insjuknade 277 hästar mot 570 föregående år.

Av Tab 2 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och sjukdomarnas utgång.

I Tab A är en sammanställning gjord av de vanligast förekommande och för truppförbandens tjänsteduglighet mest betydelsefulla sjukdomarna bland hästarna vid de beridna truppslagen. Siffrorna angiva antalet fall (under året insjuknade) per 100 hästar.

Att av de i tabellen anförda siffrorna draga bestämda slutsatser med avseende på den allmänna hästvården torde vara vanskligt. Höga siffror beträffande inflammation i senor och senskidor samt ledåkommor stå dock i ett visst samband med starkare förslitning av hästmateriet, och höga siffror för tryckskador torde visa, att tillräcklig uppmärksamhet icke ägnats åt selning och sadling. Beträffande senlidande visa Livregementet till häst och Svea trängkår höga siffror och i fråga om tryckskador Svea ingenjörkår och Livregementet till häst.

2. H u n d a r.

Medelsjukprocenten har under året varit 1·5.

Sjukdomsfall av epidemisk karaktär har icke förekommit. Olycksfallen ha varit fåtaliga. Den dominerande sjukdomen har varit sårskador av olika slag.

Av Tab 6 framgår de olika sjukdomarnas frekvens och sjukdomarnas utgång.

För att få en föreställning om frekvensen av olycksfall hava Tab B och Tab C uppgjorts. Dessa siffror ingå i alla statistiska tabeller rörande hästarnas sjuklighet (ävensom i förekommande fall av kassation, avlivade och avgång genom död).

Tab. B. Till direkta olyckshändelser hänförliga sjukdomsfall bland arméns hästar år 1942.

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
<i>I. militärom.</i>				
I 6	2	Benbrott	Spark under betesgång	Avlivade
	1	„	Ej angivet	Avlivad
	1	„	Spark i hästbivack	„
	1	Splittrat brott å kotb.	Skenolycka	„
	1	Drunkning	Under fälttjänst	Självdöd
	1	Ryggmärgsblödning	Gick omkull under övn.körn.	Avlivad
	1	Perfor. buksår m. tarmframfall	Skenolycka	„
	1	Brott å ryggkotpelaren	„	Kasserad
I 11	1	Brott å skenbenet	Spark av annan häst	Avlivad
	1	Ej angivet	Under bilttransp. t. fodervärd	„
	1	Brott å hovbenet	Ej angivet	„
I 12	1	Vargörande beninfl.	Slag av annan häst	„
	1	Ej angivet	I beröring med el. ledning	Självdöd
	1	Benbrott	Ej angivet	Avlivad
	1	Drunkning	Störtat i sjö	Självdöd

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
P 2 (K 2)	1	Brott & halskotpelaren	Ej angivet	Självdöd
	1	Benbrott	Spark av annan häst	Avlivad
	1	Splitter av kronbenet	Ej angivet	,
	1	Benbrott, underarm	Under hoppning	,
	1	Benbrott	Ej angivet	,
A 3	1	Bäckenbensbrott, inre förblödning	Gått omkull vid hinder	Självdöd
	2	Benbrott	Spark av annan häst	Avlivade
	1	,	Skenolycka, körning	Avlivad
	1	Kotbensbrott	Halkning på asfaltgata	,
	1	, , kompli- cerat	Feltramp vid hoppning	,
	1	Kotledsspricka	Vid hoppning	,
	1	Bristn. i kotledsbandapp.	Ej angivet	Kasserad
A 6	1	Lårbensbrott	, ,	Avlivad
Ing. 2	1	Spricka, ev. brott, i hasens ben	, ,	,
	1	Benbrott	Slag	Självdöd
	1	,	Ej angivet	Avlivad
	1	, , under knä	, ,	,
	1	, och blödn.	Överkörd av tåg	,
	1	Sparkskada & knä	Spark	,
T 4	1	Benbrott	Ej angivet	,
<i>II. militärom.</i>				
I 5	1	Ryggradsbrott	Kom under bom	Avlivad
	1	Benbrott	Ej angivet	Självdöd
	1	, , skanken	Spark	Avlivad
I 14	1	,	Ej angivet	,
I 21	1	Kotbensfraktur	Påkörd av snöplog	,
A 4	1	Benbrott	Spark av annan häst	,
	1	,	Halkning på stallgång	,
T 3	1	Förblödning	Stakning m. kärldruptur	Självdöd
	1	Brott & halskotpelaren	Bakben i grimskaft	Avlivad
	1	, , kotben	På bete	Kasserad
	1	,	, ,	Avlivad
	1	Drunkning	, ,	Självdöd
	1	Ej angivet	Förkommen	, (?)
<i>III. militärom.</i>				
I 16	1	Förlamning	Åsknedslag	Avlivad
	1	Benbrott, skanken	Ej angivet	Kasserad
	1	Antagligen blödning i huvudet	, ,	Självdöd
	1	Skallbrott	Skenolycka	Avlivad
	1	Ledsår, hasen	Ej angivet	,
	1	Kvävning	Olyckshändelse	Självdöd
I 17	1	Ryggskada	Ej angivet	Kasserad
	1	Innebränd	, ,	Självdöd
	1	Brott & halskotpelaren	, ,	,
	1	Sparkskada	Spark	Kasserad
K 3	1	Böjseneruptur	Ej angivet	,
	2	Brott av halskota	Kullridning	Avlivade
	1	, , ,	Fastnat i grimskaft	Självdöd
	1	Benbrott	, under krubba	Avlivad
	1	Brott av ländkota	Fall vid hoppning	,
P 4 (I 9)	1	Inre förblödning	Slag av annan häst	,
	1	Splitterfraktur & grif- felbenet	Ej angivet	Ej angivet

Truppförband	Antal fall	Skadans art	Skadans tillkomstsätt	Skadans påföljd
A 2	2	Benbrott	Spark av annan häst	Avlivade
	2	, ,	Kullridning	,
	1	, ,	Halkning på stallgolvet	Avlivad
	1	Benspricka	Slag av annan häst	,
<i>IV. militärom.</i>				
I 1	1	Benbrott	Ej angivet	Självdöd
	1	, ,	, ,	Avlivad
	1	, , & skanken	, ,	,
I 4	1	, ,	, ,	,
	1	Lamhet efter olycksf.	, ,	,
	1	Kvävning	Genom grimskäftet	Självdöd
	1	Sår	Skada & bete	Avlivad
	1	, ,	Skada vid ilastning i jvvagn	,
	1	, ,	Skada & taggtråd vid kullridning	,
I 8	1	Benbrott	Under övning	,
K 1	2	, , underarm	Ej angivet	Avlivade
	5	, , skenben	, ,	,
	4	, , skanken	, ,	,
	1	Brott & 5. 6. halskotan	Fastnat i grimskäftet	Självdöd
	1	Sparksår, sekund. vargör.	Ej angivet	Kasserad
	1	Hjärnskakning	Vid hinderhoppning	Avlivad
A 1	1	Benbrott	Ej angivet	Kasserad
	3	, ,	, ,	Avlivade
Lv 2	1	Kotbensbrott	Under motionering i lina på kaserngården	Avlivad
Ing. 1	1	Brott av pannbenen	Ej angivet	Självdöd
	1	Benbrott, underarm	, ,	Avlivad
	1	, ,	, ,	Behandl. pågår
T 1	1	, ,	, ,	Avlivad
<i>V. militärom.</i>				
I 2	1	Drunkning	Drunkning	Självdöd
I 3	2	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
	1	Kvävning	, ,	Självdöd
I 13	1	Skada & armbågsled, nervförlamning	, ,	Kasserad
<i>VI. militärom.</i>				
I 19	1	Drunkning	Drunkning	Självdöd
I 20	1	Brott på kotbenet	Träffad av nedfallande plankor	Avlivad
K 4	10	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
A 5	1	Ryggmärgsskada	Efter trauma	Självdöd
	3	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
A 8	1	, ,	Halkat i spiltan, förblöd.	Självdöd
	1	, ,	Skett i rastgården	Avlivad
Ing 3	1	Brott på skallbasen	Störtat under tolkning	Självdöd
<i>VII. militärom.</i>				
A 7	1	Benbrott	Ej angivet	Avlivad
Ridskolan . . .	3	Benbrott	Ej angivet	Avlivade
<i>Remontdepåer.</i>				
Utnäslöts r. . .	1	Blindhet på ena ögat	Yttre skada	Kasserad
Gudhems r . . .	1	Benbrott, bäcken	Omkullslagen & rastgård	Avlivad

18 Tab. 1. Översikt av sjukligheten bland arméns hästar år 1942.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Under året insjuknade		A v f ö r d a				Antal sjuk- dagar	Antal häst- tjänst- görings- dagar	Sjukdagar på 100 tjänst- görings- dagar
	Ej sjuk- skriv- na	Sjuk- skriv- na	Tjänst- dugliga	Ej tjänst- dugliga	Självs- döda	Av- liva- de				
Truppförband.										
Livregementet till häst .	23	1 702	1 600	84	8	22	34 735	241 536	14.4	
Skånska pansarreg. . . .	—	933	930	6	4	10	15 430	209 721	7.4	
Livregementets husarer .	149	871	1 002	17	1	3	12 583	233 633	5.4	
Norrlands dragonreg. . .	—	1 057	1 029	32	1	1	25 856	260 975	9.9	
Svea artillerireg.	256	1 780	2 054	78	7	8	35 782	267 242	13.4	
Göta artillerireg.	—	1 226	1 190	47	7	27	31 344	252 515	12.4	
Wendes artillerireg. . . .	14	972	797	123	6	30	12 840	275 501	4.5	
Norrlands artillerireg. . .	2	808	763	—	7	45	14 648	219 850	6.7	
Norrbottnens artillerikår	—	555	515	31	4	1	9 786	79 760	12.3	
Smålands arméart.reg. (Art.s reservoff- o. mätsskola)	9	47	38	—	—	12	2 278	19 202	11.9	
Gotlands artillerikår . . .	4	57	55	5	—	1	1 571	41 191	3.3	
Bodens artillerireg.	—	100	88	7	1	1	2 158	23 880	9.0	
Karlsborgs luftvärnsreg. .	—	8	8	2	—	—	334	6 205	5.4	
Östgöta luftvärnsreg. . . .	—	13	10	1	—	1	206	5 459	3.8	
Stockholms luftvärnsreg. .	—	16	16	—	—	—	237	3 172	7.5	
Svea ingenjörkår	11	208	191	18	3	3	4 323	31 228	12.6	
Göta ingenjörkår	—	72	68	—	—	3	2 931	24 781	11.8	
Göta ing. fältdepå, Karlstad	—	10	9	—	—	—	387	4 170	9.3	
Bodens ingenjörkår	—	106	95	15	1	1	2 520	24 894	10.1	
Signalregementet	26	119	127	10	—	1	2 332	27 560	8.5	
Svea trängkår	—	98	93	2	—	—	1 813	32 005	5.7	
Göta trängkår	125	100	211	7	2	5	1 879	39 752	4.7	
Norrlands trängkår	50	251	288	12	—	2	3 630	37 580	9.7	
Skånska trängkåren	42	170	194	9	—	9	2 554	27 993	9.1	
Inf. I. milo	13	363	307	19	16	33	9 084	120 826	7.5	
» II. »	72	468	515	11	1	18	10 389	85 777	12.1	
» III. »	200	680	819	51	4	2	13 981	126 422	11.0	
» IV. »	77	464	438	57	8	44	9 696	91 058	10.6	
» V. »	—	457	430	38	4	7	10 745	106 240	10.1	
» VI. »	80	298	345	34	1	3	7 461	74 971	10.0	
» VII. »	—	23	20	2	—	—	906	5 483	16.5	
Skolor m. fl. ¹	122	356	461	7	1	10	7 143	106 298	6.7	
Remontdepåer ²	28	302	304	4	7	4	7 450	235 089	3.2	
I allt	1 312	14 690	15 012	729	94	307	298 312	3 344 970	8.9	
Sammandrag.										
a. Vapenslag.³										
Kavalleri	172	4 563	4 561	139	14	36	88 604	945 865	9.4	
Artilleri	294	5 545	5 500	291	32	125	109 707	1 179 141	9.3	
Ingenjörtrupper	11	396	363	33	4	7	10 161	88 073	11.5	
Signaltrupper	26	119	127	10	—	1	2 332	27 560	8.5	
Träng	217	619	786	30	2	16	9 876	137 331	7.2	
Infanteri	442	2 753	2 874	212	34	107	62 262	610 777	10.2	
Luftvärnstrupper	—	37	34	3	—	1	777	14 836	5.2	
Skolor m. fl.	122	356	461	7	1	10	7 143	106 298	6.7	
Remontdepåer	28	302	306	4	7	4	7 450	235 089	3.2	
I allt	1 312	14 690	15 012	729	94	307	298 312	3 344 970	8.9	
b. Militärömråden.										
I. milo	78	2 557	2 334	157	26	97	44 617	678 024	6.6	
II. »	124	1 527	1 566	23	8	65	28 667	343 207	8.4	
III. »	474	2 885	3 230	124	14	37	60 121	658 528	9.1	
IV. »	402	4 400	4 529	250	26	79	89 124	702 260	12.7	
V. »	—	467	439	38	4	7	11 132	110 410	10.1	
VI. »	80	2 116	2 072	119	8	7	47 781	464 480	10.3	
VII. »	4	80	75	7	—	1	2 277	46 674	4.9	
Skolor m. fl.	122	356	461	7	1	10	7 143	106 298	6.7	
Remontdepåer	28	302	306	4	7	4	7 450	235 089	3.2	
I allt	1 312	14 690	15 012	729	94	307	298 312	3 344 970	8.9	

Anm. Summan avförda (kol. 3—6) stämmer i allmänhet ej med antalet insjuknade, beroende på skillnaden mellan de vid årets början och slut kvarvarande (jfr följ. tabell).

¹ Ridskolan, krigsskolan, arméns underofficersskola och arméledningen. — ² Jämt dressyranstalten. — ³ Pansarregementena ingå i de kavalleri- och infanteriregementen, som de hava ersatt.

a) Arméns truppförband.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk- dagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal ¹	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade		Summa	Tjänstgörande	Ej tjänstgörande	Självlädda	Avlidna				Summa
		Ej sjuk- skrivna	Sjuk- skrivna									
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>												
Bleksot	1	—	6	7	2	—	—	5	7	—	116	16.6
Blodförgiftning	—	—	7	7	2	—	4	—	6	1	192	27.4
Feber av obestämd art	—	—	8	8	8	—	—	—	8	—	53	6.6
Fläckfeber	—	—	3	3	2	—	—	1	3	—	73	24.3
Kvarka	—	7	36	43	37	—	2	—	39	4	1 765	49.0
Stelkramp	—	1	1	2	—	—	1	1	2	—	1	1.0
Smittsam lufttrösinflamm.	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	7	7.0
Andra infektionssjukdomar	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3	3.0
<i>II. Invasionssjukdomar.</i>												
Masksjuka	9	101	96	206	206	—	—	—	206	—	616	5.9
Andra invasionssjukdomar	—	—	7	7	6	—	—	—	6	1	28	4.0
<i>III. Konstitutionella sjukdomar.</i>												
Bristsjukdom	—	—	5	5	3	—	—	2	5	—	137	27.4
Magerhet	90	1	82	173	132	—	—	—	132	41	2 071	12.0
<i>IV. Förgiftningar.</i>												
Mögligförgiftningar	—	—	10	10	4	—	5	1	10	—	70	7.0
Andra förgiftningar	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	80	40.0
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>												
Förlamning, perifer	—	—	8	8	5	2	1	—	8	—	249	31.1
Hjärnblödning	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	25	25.0
Hjärnskakning	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
Koller	—	1	8	9	1	3	—	5	9	—	134	16.8
Lamhet, ensidig och dub- belsidig, fullständig och ofullständig	—	—	6	6	2	—	—	3	5	1	246	41.0
Andra sjukdomar i nerv- systemet	1	24	23	48	6	26	1	12	45	3	691	28.8
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>												
Allmän ögoninflammation	1	—	8	9	8	—	—	—	8	1	270	30.9
Inflamm. i bindehinnan	1	5	65	71	71	—	—	—	71	—	529	8.0
„ „ hornhinnan	6	—	77	83	83	—	—	—	83	—	926	11.2
Andra sjukdomar i ögat	1	2	30	33	29	2	—	1	32	1	461	14.9
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>												
Condit	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	13	6.5
Öronfistel	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	22	22.0
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>												
Bröstvattusot	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	8	8.0
Lufttröskatarr	1	10	12	23	20	—	—	1	21	2	189	14.5

¹ Räknet på de under året insjuknade (kol. 3).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	Sjukdomens längd dagar i medeltal
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgör.	Ej tjänstgör.	Självdöda	Avlivade	Summa			
Luftstrupshuvudinflamm.	—	—	8	7	—	—	—	7	1	73	9.1
Lungbrand	—	—	1	—	—	1	—	1	—	2	2.0
Lungemfysem, kvickdrag	1	3	13	17	3	10	3	16	1	236	16.9
Lunginflammation	—	—	6	6	3	—	—	6	—	66	11.0
Näsblödning	—	—	5	5	—	—	—	5	—	54	10.8
Näskatarr	—	—	8	7	8	—	—	8	—	88	11.0
Pipande kvickdrag	5	1	13	19	15	3	1	19	—	704	39.1
Sjukd. i näsans bihålor	2	—	6	8	4	—	—	4	4	292	36.6
Andra sjukdomar i andningsorganen	—	3	6	9	4	1	3	8	1	84	14.0
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>											
Blodpropp	1	—	6	7	2	—	1	4	7	132	18.9
Hjärtförlamning	—	2	4	6	—	—	5	1	6	3	0.8
Inf. i hjärtsäck o. hjärtat	1	—	10	11	6	3	—	2	11	376	34.2
Lymfkärl- o. körtelinflamm.	22	11	752	785	706	36	1	10	753	9 628	12.4
Organiskt hjärtfel	—	—	6	6	2	2	1	1	6	126	2.1
Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2	2.0
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>											
Benröta i tandhålor	—	2	5	7	7	—	—	7	—	104	20.8
Bräck	—	—	3	3	2	—	1	3	—	72	24.0
Bukhinneinflammation	—	2	6	8	—	1	6	1	8	44	7.3
Förstoppning	—	4	53	57	56	—	—	56	1	208	3.8
Gasansamling i tarmarna	—	2	21	23	19	—	4	23	—	40	1.9
Inflammation i svalget	1	—	7	8	5	—	1	6	2	79	9.9
Kolik av obestämd art	2	—	129	131	120	1	9	131	—	290	2.2
Krubbittning	10	—	80	90	82	—	—	82	8	2 564	28.5
Mag-, tarmbristning	1	2	7	10	1	2	5	2	10	10	1.8
Mag-, farmkatarr; mag-, tarminflammation	1	5	29	35	23	9	—	35	—	504	16.8
Magutvidgning, akut	—	2	12	14	14	—	—	14	—	55	4.6
Sår i munnen (tungan, larnerna)	—	—	4	4	4	—	—	4	—	102	25.5
Tandfel	—	496	17	513	508	4	—	1	513	124	7.3
Tarmvred, tarminstjälpning	—	2	20	22	1	—	18	3	22	29	1.5
Levercirrhosis	—	—	1	1	—	—	—	1	—	23	23.0
Andra sjukdomar i digestionsorganen	8	1	64	73	57	2	2	5	66	2 274	31.6
<i>XI. Urin- o. könsorganens sjukdomar.</i>											
Njurinflammation	—	—	2	2	—	—	2	2	—	44	22.0
Sjuklig könsdrift	—	1	6	7	4	1	—	7	—	105	17.5
Stenbildning i njurar, urinblåsa, urinrör	—	—	1	1	1	—	—	1	—	1	1.0
Andra sjukdomar i urin- och könsorganen	1	—	9	10	6	1	—	9	1	218	21.8
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>											
Allmän stelhet, svaghet	2	14	116	132	22	87	—	23	132	812	6.9
Benbrott	—	14	36	50	3	3	5	87	48	786	21.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk- dagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade		Summa	Tjandsugliga	Ej tjandsugl.	Självdöda	Avlivade				Summa
		Ej sjuk- skrivna	Sjuk- skrivna									
Benspricka	2	—	12	14	7	2	—	2	11	3	553	39.5
Bristning av muskler	2	—	5	7	6	—	—	—	6	1	220	31.4
Fotrulleinflammation	9	1	75	85	48	29	—	4	81	4	3 404	40.5
Harspatt	—	—	2	2	1	—	—	—	1	1	9	4.5
Inflamm. i ben o. benhinnor	8	—	166	174	162	1	1	—	164	10	4 621	26.6
Inflammation i muskler	8	—	53	61	45	8	—	—	53	8	2 418	39.6
Inflamm. i, bristn. av senor	66	2	872	940	799	52	—	10	861	79	36 695	39.1
Inflammation i senskidor	12	—	246	258	207	22	—	12	241	17	6 772	26.2
Inflammation i slem säckar	—	4	12	16	14	1	—	1	16	—	203	16.9
Korsförlamning	2	—	34	36	20	—	5	9	34	2	784	21.8
Ledgalla	4	—	81	85	75	4	—	1	80	5	1 604	18.9
Ledinflammation	80	7	842	929	629	149	—	52	830	99	29 345	31.8
Ledstyvhed	2	—	68	70	50	16	—	1	67	3	1 631	23.3
Ledvrickning, fullständig	1	—	7	8	7	—	—	1	8	—	178	22.8
Ledvrickning, ofullständig	27	2	576	605	580	—	—	—	580	25	10 569	17.5
Piphas	1	—	22	23	22	—	—	—	22	1	650	28.3
Reumatism	2	—	38	40	38	—	—	2	40	—	614	15.8
Ringkota	6	1	87	94	53	28	—	6	87	7	3 225	34.7
Spatt	29	3	254	286	189	52	—	13	254	32	12 102	42.8
Stollsvamp	3	—	85	88	84	—	—	—	84	4	1 590	18.1
Tuppsteg	—	—	9	9	8	1	—	—	9	—	187	20.8
Upphakning av knäskålen	1	—	3	4	4	—	—	—	4	—	81	20.3
Överben	4	1	30	35	26	2	—	—	28	7	782	23.0
Slinger	1	—	—	1	—	1	—	—	1	—	10	10.0
Andra sjukdomar i rörelse- organen	7	2	236	245	236	5	—	4	245	—	4 024	16.6
XIII. Hudens och bind- vävens sjukdomar.												
Blodutgjutning i bindväven	1	—	69	70	66	—	—	—	66	4	1 366	19.5
Böld	11	1	125	137	126	1	—	1	128	9	2 445	18.0
Djupliggande bogsvulst	—	—	8	8	7	—	—	—	7	1	193	24.1
Eksem	4	4	81	89	82	1	—	1	84	5	1 436	16.9
Fistel	3	1	21	25	23	1	—	1	25	—	672	25.0
Hudinflammation	—	—	13	13	13	—	—	—	13	—	286	22.0
Krosskada	27	3	615	645	630	—	—	—	630	15	8 590	13.4
Lymfatgjutn. i bindväven	5	—	102	107	96	—	—	—	96	11	3 203	29.9
Löss	37	172	304	513	511	1	—	—	512	1	4 653	13.6
Mankfistel, nackfistel	9	—	49	58	38	4	2	2	46	12	2 943	50.7
Mugg	14	41	270	325	309	1	—	—	310	15	3 435	12.1
Nässelutslag	—	—	10	10	10	—	—	—	10	—	63	6.8
Ringorm	38	—	109	147	116	—	—	—	116	1	3 531	24.0
Skabb a) Dermatocopte	—	2	6	8	8	—	—	—	8	—	22	3.7
b) Dermatophago	2	12	43	57	57	—	—	—	57	—	414	9.2
Sår	112	104	2 735	2 951	2 865	2	—	4	2 871	80	43 060	15.1
Tryckskada	20	99	958	1 077	1 063	—	—	—	1 063	14	12 513	12.7
Ödem	—	1	11	12	12	—	—	—	12	—	138	12.5
Andra sjukdomar i huden och bindväven	1	6	18	25	22	3	—	—	25	—	487	25.6
XIV. Sjukdomar i hovar.												
Böld i hovar	19	—	427	446	441	1	—	—	442	4	5 122	11.5
Felaktig hovform	4	3	32	39	22	16	—	1	39	—	766	21.8
Fång	2	—	74	76	53	15	—	5	78	3	1 608	21.2
Förbening av hovbrosk	5	12	168	185	110	60	—	8	178	7	2 919	16.9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjuk- dagar	Sjukdomens längd, dagar i medeltal	
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade		Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgör.	Självdöda	Avlivade				Summa
		Ej sjuk- skrivna	Sjuk- skrivna									
Hornpelare	1	—	4	5	4	—	—	—	4	1	191	38·2
Hovbroskfistel	4	—	8	12	7	4	—	—	11	1	509	42·4
Hovkräfta	5	1	19	25	15	3	—	5	23	2	803	33·5
Hovspricka, dubbel hovvägg	17	2	317	336	302	4	—	—	306	30	10 419	31·2
Inflam. i hovarnas läderhud	31	—	1 007	1 038	1 018	—	1	1	1 019	19	13 544	13·0
Krontramp	7	9	511	527	518	—	—	—	518	9	5 859	11·8
Spiktramp	6	1	175	182	166	2	—	8	176	6	2 103	11·6
Stengalla	—	—	70	70	70	—	—	—	70	—	904	12·9
Strålröta	1	35	60	96	92	—	—	—	92	4	1 069	17·5
Sömstick och sömtryck	—	1	28	29	27	—	—	—	27	2	265	9·5
Andra sjukdomar i hovar	2	1	81	84	70	5	—	6	81	3	2 093	25·2
XV. Svulster.												
Bindvävssvulst	1	—	19	20	19	—	—	—	19	1	505	25·3
Inkar (vårtor)	—	—	38	38	34	—	—	—	34	4	1 030	27·1
Kräfta, sarcom	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	10	10·0
Melanom	1	—	1	2	1	—	—	—	2	—	40	20·0
Nervsvulst	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	21	21·0
Andra svulster	—	—	5	5	5	—	—	—	5	—	42	8·4
Olämplighet	—	20	—	20	—	20	—	—	20	—	—	—
Hög ålder	—	9	—	9	—	9	—	—	9	—	—	—
Okänd	—	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—
Summa	836	1 284	14 388	16 508	14 706	725	87	303	15 821	687	290 862	—

b) Remontdepåerna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Sjukdomar	Vårdade			Avfödda						Antal sjuklingar	
	Insjuknade	Sjuk- skrivna	Summa	Tjänst- dugliga	Ej tjänst- dugliga	Självdöda	Avlivade	Summa	Kvartsående till nästa år		
											Kvartsående från följande år
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>											
Fläckfeber	—	—	4	4	2	—	1	—	3	1	230
Kvarka	—	—	128	128	128	—	—	—	128	—	3 299
<i>V. Nervsystemets sjukdomar</i>											
Förlamning, perifer	1	—	—	1	—	—	—	1	1	—	27
Hjärnskakning	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3
Andra sjukdomar i nervsystemet	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	96
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>											
Inflammation i hornhinnan	—	—	2	2	1	—	—	—	1	1	23
Andra sjukdomar i ögat	—	1	2	3	1	2	—	—	3	—	65
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>											
Luftstrupshuvudinflammation	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	9
Sjukdomar i näsans bihålor	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	20
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>											
Blodåderinflammation	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10
Hjärtförlamning	—	1	—	1	—	—	1	—	1	—	—
Lymfkärl- och körtelinflammation	—	—	5	5	4	—	—	—	4	1	62
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>											
Förstopning	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	6
Gasansamling i tarmarna	—	—	5	5	5	—	—	—	5	—	32
Kolik av obestämd art	—	—	5	5	5	—	—	—	5	—	12
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarmin- flammation	1	—	—	1	1	—	—	—	1	—	29
Magutvidgning	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	5
Tandfel	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	8
Andra sjukdomar i digestionsor- ganen	—	—	8	8	3	—	5	—	8	—	188
<i>XI. Urin- och könsorganens sjukdomar.</i>											
Blåskatarr och blåsinflammation	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	10
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>											
Benbrott	—	—	2	2	—	—	—	1	1	1	134
Benspricka	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	139
Fotulleinflammation	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Inflammation i muskler	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	26
Inflammation i, bristning av senor	—	—	2	2	1	1	—	—	—	—	79
Inflammation i senskidor	—	—	3	3	2	—	—	—	2	1	365

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar	
	Kvarstående från föregående år	Insjuknade		Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänst- göriga	Självdöda	Avlivade			Summa
		Ej sjuk- skrivna	Sjuk- skrivna								
Inflammation i slem säckar	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	30
Ledgalla	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	198
Led inflammation	—	4	9	13	9	1	—	1	11	2	335
Ledvrickning, fullständig	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	33
Ledvrickning, ofullständig	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	107
Spatt	1	—	1	2	1	—	—	1	2	—	118
XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.											
Blodutgjutning i bindväven	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	90
Böld	—	—	8	8	8	—	—	—	8	—	69
Fistel	1	—	1	2	1	—	—	—	1	1	381
Krosskada	1	10	24	35	34	—	—	—	34	1	295
Lymfutigjutning i bindväven	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	27
Sår	—	11	40	51	50	—	—	—	50	1	491
Tryckskada	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	85
XIV. Sjukdomar i hovar.											
Böld i hovar	—	—	12	12	11	—	—	—	11	1	165
Fång	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	6
Hovspricka, dubbel hovvägg	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	18
Inflammation i hovarnas läderhud	—	—	5	5	5	—	—	—	5	—	50
Spiktramp	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	16
XV. Svulster.											
Bindvävssvulst	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	51
Inkar (vårter)	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	8
Summa ¹	5	28	302	335	306	4	7	4	321	14	7 450
Därav & Herrevadskloster ²	2	1	67	70	60	—	6	2	68	2	1 439
Dressyranst. v. d:o ³	—	1	28	29	26	1	—	—	27	2	242
Gudhem ⁴	2	25	165	192	179	2	1	1	183	9	4 959
Utnäslöt ⁵	1	1	42	44	41	1	—	1	43	1	810

¹ Antal hästtjänstgöringsdagar 235 089. — ² D:o 95 219. — ³ D:o 16 690. — ⁴ D:o 91 645. — ⁵ D:o 31 535.

Tab. 5. Kasserade hästar år 1942.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	Kassationsorsaker																			Kasserade hästar i % av medelhästbeståndet	Medelålder
Truppförband	Sjukdom i utnorrningen	Sjukdom i nervsyst. o. sinnesorg	Sjukdom i andningsorganen	Sjukdom i cirkulationsorganen	Sjukdom i digestionsorganen	Allmän stelhet, slapphet, ålder	Led-åkomma	Spätt	Ringköt	Annat ledsk.	Sen- o. sensk. inf.	Senåkomma	Hovåkomma	Annat åkomma i förläsningsorganen	Sjukdom i hud och bindväv	Olycksfall	Ölansplighet eller andra orsaker	Summa			
Livreg:t till häst . . .	—	—	4	—	1	3	5	2	22	7	—	2	25	—	5	—	13	89	13.5	11.9	
Skånska pansarreg. . .	—	—	—	—	3	12	2	5	18	13	12	2	1	—	9	—	3	79	13.7	15.2	
Livreg:ts husarer . . .	—	—	—	—	—	33	2	1	2	16	2	1	—	—	4	—	—	61	9.5	16.9	
Norrlands dragonreg. . .	—	—	—	—	1	15	7	5	32	—	—	18	6	—	1	1	9	95	13.3	12.1	
Svea artillerireg. . .	—	—	1	5	4	21	6	8	12	4	—	17	6	4	4	1	32	121	16.5	12.1	
Göta artillerireg. . .	—	—	—	—	1	32	—	3	29	5	11	5	—	—	4	—	9	99	14.3	15.0	
Wendes artillerireg. . .	—	—	2	1	2	35	9	4	17	—	1	18	7	11	1	15	123	16.3	14.0		
Norrlands art.-reg. . .	—	6	1	2	—	40	3	4	8	7	1	10	—	—	3	—	1	86	14.3	14.4	
Norrbottnens art.-kår	—	—	—	—	—	5	2	—	13	4	—	5	7	—	—	—	3	39	17.8	14.7	
Småls arméart.reg. (Artis reservoff.- o. mätsk.) . . .	—	—	—	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	11	20.9	19.5	
Gotlands artillerikår . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	4	3.5	18.1	
Bodens art.-reg. . . .	—	—	—	—	—	4	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7	1.0	18.9	
Karlsborgs luftv.reg. . .	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	29.4	20.0	
Östgöta luftv.reg. . .	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13.3	18.5	
Stockholms lvreg. . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Svea ingenjörkår . . .	—	—	—	—	1	9	4	1	4	2	—	4	—	—	—	—	1	26	27.7	15.5	
Göta ingenjörkår . . .	—	1	—	—	—	5	—	—	2	—	3	1	—	1	2	4	—	19	28.0	14.0	
Bodens ingenjörkår . .	—	—	—	—	—	—	2	—	5	5	—	3	—	—	1	—	6	22	32.3	12.5	
Signalregementet . . .	—	—	—	—	—	1	2	—	2	1	1	—	—	—	—	—	2	9	11.9	13.1	
Svea trängkår	1	—	—	1	—	2	1	—	6	—	3	3	—	—	1	—	1	19	21.7	13.8	
Göta trängkår	—	—	—	1	—	4	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	9	8.3	12.9	
Norrlands trängkår . .	—	—	—	2	1	4	1	—	4	—	1	2	—	—	1	1	—	16	15.5	14.8	
Skånska trängkåren . .	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	1	10	1.3	13.9	
I. milo:s inf.	—	2	1	1	1	21	—	5	12	3	6	7	6	2	1	19	—	87	26.3	13.3	
II. , , ,	4	—	—	—	—	2	14	6	—	14	1	1	6	—	—	4	—	52	22.1	14.5	
III. , , ,	—	1	—	—	—	4	14	—	4	11	4	5	3	2	4	4	16	72	20.8	13.0	
IV. , , ,	—	—	4	1	2	18	3	1	7	2	6	11	2	5	—	15	—	77	30.9	13.1	
V. , , ,	—	3	1	1	—	4	3	2	14	6	1	4	2	3	—	7	—	51	17.5	12.4	
VI. , , ,	—	—	1	—	—	2	8	—	17	2	1	6	3	—	—	10	—	50	24.3	11.0	
VII. , , ,	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	13.3	20.5	
Skolor m. fl.	—	1	—	—	—	—	1	1	3	1	3	—	—	—	—	—	—	10	3.4	11.7	
Summa eller medeltal	5	14	16	15	23	317	70	46	259	85	80	143	37	59	11	172	1352	15.9	14.7		
I varje gr. kass. h. på 100 av samtliga kasserade hästar	0.4	1.0	1.2	1.1	1.7	23.4	5.2	3.4	19.1	6.3	5.9	10.6	2.7	4.3	0.8	12.7	100.0				
på 1000 av hela medelhästbeståndet .	0.6	1.6	1.9	1.8	2.7	37.2	8.2	5.4	30.4	10.0	9.4	16.8	4.3	6.9	1.3	20.2	158.7				

Anm. Den stora skillnaden mellan här angivet antal kasserade hästar och det i Tab. 1 (kol. 4) angivna beror därpå, att här medtagits även sådana hästar, som på grund av allmän stelhet, ålder o. d. kasserats utan att hava varit sjukskrivna. — Remontdepåernas hästar äro här icke medräknade (se härom textavdelningen).

¹ Häri ingå även de pansarregementen, som ersätta respektive infanteriregementen.

Tab. 6. Sammandrag av hundsjukbesked för år 1942.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Vårdade				Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade		Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänst- göriga	Självlädda	Avlädda	Summa		
		Ej sjuk- skrivna	Sjuk- skrivna								
<i>I. Infektionssjukdomar.</i>											
Javerinfektion	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	13
<i>II. Invasionssjukdomar.</i>											
Masksjuka	—	1	53	54	54	—	—	—	54	—	65
Andra invasionssjukdomar	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	3
<i>V. Nervsystemets sjukdomar.</i>											
Hjärnstörande	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	32
Ryggmärgsskada	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	5
<i>VI. Ögats sjukdomar.</i>											
Inflammation i bindehinnan . . .	—	1	5	6	6	—	—	—	6	—	46
Inflammation i hornhinnan . . .	—	—	3	3	3	—	—	—	3	—	49
Starr	—	—	3	3	1	2	—	—	3	—	85
<i>VII. Örats sjukdomar.</i>											
Inflammation	—	—	13	13	13	—	—	—	13	—	206
Blödöra	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	15
<i>VIII. Andningsorganens sjukdomar.</i>											
Näskatarr	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	40
<i>IX. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>											
Lymfkärl- och körtelinflammation	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	44
Organiskt hjärtfel	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	16
<i>X. Digestionsorganens sjukdomar.</i>											
Bukvattusot	—	—	1	1	—	—	—	1	1	—	10
Mag-, tarmkatarr; mag-, tarmin- flammation	—	—	10	10	10	—	—	—	10	—	134
Spotteysta	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	61
Hämoroider	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	11
Andra sjukdomar i digestionsor- ganen	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	20
<i>XI. Urin- och könsorganens sjukdomar.</i>											
Blåskatarr och blåsinflammation .	—	—	1	1	1	—	—	—	1	—	13
Njurinflammation	1	—	1	2	1	1	—	—	2	—	38
Andra sjukdomar i urin- och köns- organen	—	—	8	8	8	—	—	—	8	—	135
<i>XII. Rörelseorganens sjukdomar.</i>											
Benbrott	—	—	3	3	2	1	—	—	3	—	119
Benspricka	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	86
Inflammation i ben och benhinna	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	160

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sjukdomar	Vårdade			Avförda					Kvarstående till nästa år	Antal sjukdagar
	Kvarstående från föreg. år	Insjuknade	Summa	Tjänstgöriga	Ej tjänstgöriga	Självlädda	Avlidna	Summa		
Ledinfektion	—	—	3	3	2	1	—	3	—	58
Ledvrickning, ofullständig	—	—	1	1	1	—	—	1	—	13
Sporrextirpation	—	—	10	10	10	—	—	10	—	60
Klobrott	—	—	3	3	3	—	—	3	—	54
Andra sjukdomar i rörelseorganen	—	—	4	4	4	—	—	4	—	157
<i>XIII. Hudens och bindvävens sjukdomar.</i>										
Böld	—	—	4	4	4	—	—	4	—	57
Eksem	1	1	11	13	13	—	—	13	—	277
Krosskada	—	—	2	2	2	—	—	2	—	20
Lymfötgjutning i bindväven	—	—	1	1	1	—	—	1	—	31
Sår	—	1	85	86	86	—	—	86	—	754
Andra sjukdomar i huden och bindväven	1	1	—	2	2	—	—	2	—	45
<i>XV. Svulster.</i>										
Inkar (vårtor)	—	—	1	1	1	—	—	1	—	11
Summa	3	5	244	252	245	5	2	252	—	2 943